

Missionaire Toerusting

onderzoek naar een eigentijdse
en relevante manier van missionaire
toerusting van bij IFES-Nederland
aangesloten studenten

Adrian Boogaard
Christelijke Hogeschool Ede

Opdrachtgever:	IFES-Nederland
Naam begeleider:	Cees Griffioen
Afstudeercoach:	Age Romkens
Opleiding:	Digitale Opleiding Theologie
Afstuderen:	oktober 2012

Voorwoord

Met veel plezier heb ik de afgelopen maanden gewerkt aan dit onderzoek. Mijn hoop en verwachting is dat dit onderzoek een positieve bijdrage zal leveren aan het missionair toerusten van studenten bij IFES-Nederland.

Met het afronden van dit onderzoek komt er ook een einde aan een jarenlange studie. Na zes jaar aan de Evangelische Theologische Academie te hebben gestudeerd heb ik mijn opleiding vervolgd aan de Christelijke Hogeschool Ede. Blij en dankbaar ben ik dat deze jarenlange studie niet zonder eindresultaat is gebleven. Dankbaar ben ik dat mijn vrouw Carla mij al die tijd gesteund heeft en de ruimte en tijd gegeven heeft voor mijn studie.

Daarnaast ben ik IFES-Nederland dankbaar voor het feit dat zij als opdrachtgever wilde fungeren voor mijn afstudeeropdracht. In het bijzonder wil ik daarbij Cees Griffioen dankzeggen voor de motiverende gesprekken en positieve feedback. Edith Vilamajó dank ik voor het delen van haar inzichten in het toerusten van studenten en de mogelijkheden die zij mij heeft gegeven om vanuit IFES-Europe training en toerusting te geven aan studenten. Mijn broer dank ik voor zijn kritische reflecties op integral mission en mijn vader voor het grondig op spelling controleren van dit onderzoeksverslag. Ten slotte dank ik mijn coach van de CHE Age Romkens voor zijn positieve commentaar en het vertrouwen dat hij mij heeft gegeven in het schrijven van dit onderzoek.

Adrian Boogaard
Rotterdam, oktober 2012

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
1.1	Aanleiding.....	7
1.2	Probleem en doelstelling.....	7
1.3	Doelgroep	7
1.4	Werkwijze.....	8
1.4.1	Literatuuronderzoek	8
1.4.2	Kwalitatief onderzoek	8
1.4.3	Kwantitatief onderzoek	8
1.5	Indeling van het rapport.....	8
2	Missionair.....	9
2.1	Inleiding	9
2.2	Wat is Mission: vier modellen en een paradigma verschuiving	9
2.2.1	Individualistic Evangelical	10
2.2.2	Radical Anabaptist	11
2.2.3	Dominant Ecumenical.....	11
2.2.4	Secular Christian.....	12
2.2.5	Een nieuw paradigma	12
2.3	Integral mission	13
2.4	De grote opdracht	14
2.5	De hele Bijbel	16
2.6	De positie van evangelisatie binnen integral mission	16
2.7	Evangelisatie 2.0.....	19
2.8	Alleen de studentenwereld?	20
2.9	Toerusting: theorie vs praktijk.....	21
2.10	Conclusie.....	21
3	Eigentijds.....	22
3.1	Inleiding	22
3.2	Contextualisatie	22
3.3	De jeugd van tegenwoordig.....	22
3.4	Internet.....	24
3.5	Christen studenten	25
3.6	Conclusie.....	25
4	Relevant.....	27
4.1	Inleiding	27
4.2	Missionaire marketing?.....	27
4.3	Niet de inhoud, alleen de vorm?.....	28
4.4	Missionaire ethiek	28
4.5	Conclusie.....	29
5	Toerusting	30
5.1	Inleiding	30
5.2	Missionaire toerusting IFES-Nederland.....	30
5.2.1	Cursus Aanstekelijk Christen Zijn.....	30
5.2.2	Conferenties.....	31
5.2.3	Overige toerusting.....	33
5.3	Missionaire toerusting IFES-World	33
5.3.1	Inleiding	33
5.3.2	InterVarsity Christian Fellowship USA.....	33

5.4	Overig.....	34
5.4.1	Inleiding en afbakening.....	34
5.4.2	The Art of Connection	34
5.4.3	ROOTZ	35
5.4.4	Strooizout.....	36
5.4.5	Micha Young	36
5.4.6	Irritante Bijbelschool	37
5.5	Conclusie.....	38
6	IFES-Nederland.....	39
6.1	Inleiding	39
6.2	Algemeen	39
6.3	Autonomie bij plaatselijke verenigingen	39
6.4	Bloedgroepen.....	39
6.4.1	C.S.F.R.	40
6.4.2	Ichthus.....	40
6.4.3	Alpha.....	40
6.4.4	GSV/ VGS.....	40
6.5	Studentenwerkers	41
6.6	Een groei in mission	41
6.7	Stand van zaken anno nu.....	42
6.8	Missionaire toerusting.....	42
6.9	Een eendimensionale focus	43
6.10	Gevolg	43
6.11	Oorzaak.....	44
6.11.1	Fundatie mission vrijwel exclusief in het einde van Jezus leven	44
6.11.2	Evangelisten als studentenwerkers.....	44
6.12	Conclusie.....	44
7	Aangesloten studenten.....	45
7.1	Inleiding	45
7.2	Bekendheid met huidige aanbod.....	45
7.3	Ervaren behoeften.....	45
7.4	Verschil tussen bloedgroepen	46
7.5	Verschil mannen/vrouwen	47
7.6	Verschil tussen vakgebieden.....	47
7.7	Beoordeling huidige aanbod	48
8	Aanbevelingen	49
8.1	Inleiding	49
8.2	Een gezamenlijke visie	49
8.3	Een goede opbouw	49
8.3.1	Losse (Bijbel)studies	49
8.3.2	Lezingen en workshops op Live-it!	50
8.3.3	Cursus(sen)	50
8.4	Een integrale missionaire cursus.....	50
9	Slotwoord	52
	Literatuur.....	53
	Bijlage I: Enquête.....	55
	Bijlage II: Niet bewerkte resultaten enquête	62

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In maart 2005 las ik een oproep van IFES-Nederland dat men op zoek was naar trainers voor een cursus waarin studenten missionair toegerust zouden worden. Zelf had ik in de jaren daarvoor een brede ervaring opgedaan in mission. In de jaren 2001-2004 ben ik via Agapè betrokken geweest bij straatevangelisatie, via Stichting Naar House bij evangelisatie op houseparty's, via Operatie Mobilisatie bij evangelisatievakanties in de Balkan, Zuid-Afrika en Namibië, via World Servants bij een diaconaal zomerproject in Egypte en via YfC bij het opknappen van hun eerste 'The Mall' (jongerencentrum) in de Rotterdamse Millinxbuurt. Daarnaast was ik in mijn bestuursjaar op de studentenvereniging verantwoordelijk voor gebed en evangelisatie en vanaf 2004 betrokken bij missionair buurtwerk in het Oude Noorden van Rotterdam. Het leek mij leuk om mijn kennis en ervaring op dit gebied te delen met medestudenten.

Na aanmelding en selectie werd ik op 9 september 2005 verwacht voor een driedaagse training gegeven door Edith Vilamajó. Tijdens dit weekend werd ik door Edith gevraagd om met haar mee te gaan om studenten te trainen in Litouwen. Vanaf dat moment heb ik namens IFES-Nederland tientallen cursussen en trainingen verzorgd aan enkele honderden studenten. Vanaf 2007 werd ik verantwoordelijk voor de coördinatie van de cursus Aanstekelijk Christen Zijn en werd ik trainer van nieuwe trainers. Ook nam ik vanaf 2010 deel aan het 'evangelism trainers network' waarin we in internationaal verband en onder leiding van Edith Vilamajó nadachten over het missionair toerusten van studenten.

Al in 2007 had ik met Cees Griffioen (in vrijwel al die jaren mijn coach) gesprekken over de vraag of de cursus Aanstekelijk Christen Zijn nog wel een eigentijdse en relevante manier was om studenten missionair toe te rusten. We vroegen onszelf af of de in het begin jaren '90 van de vorige eeuw ontworpen cursus Aanstekelijk Christen Zijn nog wel in lijn was met de visie van IFES-Nederland om *'met de Kerk in een gesecculariseerde samenleving [te] zoeken naar nieuwe wegen om het Evangelie op relevante wijze present te stellen in de veranderende studentenwereld'*. Een bijna twintig jaar oude cursus lijkt in eerste aanleg niet relevant voor studenten die zijn opgegroeid in de 21e eeuw en is zeker niet vernieuwend te noemen. Daarnaast lijken studenten niet meer gemotiveerd te zijn voor de tijdsinvestering van zes avonden die deze cursus vraagt. Ook is IFES niet tevreden over de vrij theoretische benadering van het huidige cursusaanbod; kan de missionaire toerusting niet meer verbonden worden met de praxis?

In die tijd ontbrak het ons aan tijd en middelen om hier verder onderzoek naar te doen. Ik studeerde theologie aan de Evangelische Theologische Academie en was druk met gezin en werk. Nu, bijna vier jaar later, studeer ik af aan de Christelijke Hogeschool Ede en krijg ik de gelegenheid om deze vraag alsnog te beantwoorden in dit afstudeeronderzoek.

1.2 Probleem en doelstelling

Het doel van mijn afstudeeropdracht is te onderzoeken in hoeverre de genoemde vooronderstellingen ook daadwerkelijk onderbouwd kunnen worden en wat er moet gebeuren om de missionaire toerusting (weer) te verbinden met de visie van IFES-Nederland en de behoeften van de bij IFES-Nederland aangesloten studenten.

De probleemstelling luidt dus *"wat is een eigentijdse en relevante manier van missionaire toerusting van bij IFES-Nederland aangesloten studenten?"*

1.3 Doelgroep

De gekozen doelgroep bestaat uit bij IFES-Nederland aangesloten studenten. Met name tijdens het lezen van de literatuurstudie is dit belangrijk. Deze studie heeft niet als doel een beschrijving te geven van de gemiddelde student of te analyseren hoe niet-christelijke studenten op een voor hen relevante wijze bereikt kunnen worden met het evangelie.

1.4 Werkwijze¹

Om antwoord te krijgen op de probleemstelling, is gekozen voor een literatuurstudie, een kwalitatief onderzoek naar bestaand toerustingsmateriaal en een kwantitatief onderzoek onder studenten.

1.4.1 Literatuuronderzoek

Vanuit de literatuur heb ik mijn visie gevormd over de eerste drie kernbegrippen van de probleemstelling, te weten:

- Wat bedoelen we met een eigentijdse manier van toerusten van studenten;
- Wat bedoelen we met een relevante manier van toerusten van studenten;
- Wat is de reikwijdte van het woord missionair.

1.4.2 Kwalitatief onderzoek

Voor dit onderzoek heb ik het bestaande toerustingsmateriaal voor het missionair toerusten van studenten binnen IFES-Nederland beoordeeld aan de hand van de uitkomsten van de literatuurstudie. Daarnaast heb ik onderzocht of er binnen IFES-world nog 'best practices' bekend zijn die mogelijk door IFES-Nederland gebruikt kunnen worden in het toerusten van studenten. Als laatste heb ik onderzocht welk materiaal er verder aanwezig is voor het toerusten van studenten/jongeren en in hoeverre dit bruikbaar zou kunnen zijn binnen IFES-Nederland.

1.4.3 Kwantitatief onderzoek

Het kwantitatief onderzoek heeft plaatsgevonden in de vorm van een enquête onder alle bij IFES-Nederland aangesloten studenten. Via dit onderzoek heb ik antwoord gekregen op de vraag wat de behoefte is aan missionaire toerusting onder studenten en hoe zij het huidige toerustingsaanbod beoordelen.

1.5 Indeling van het rapport

In de eerste drie hoofdstukken beschrijf ik wat ik versta onder een integrale missionaire visie en wat er wel en niet bedoeld wordt met een eigentijdse en relevante manier van toerusten. In het vijfde hoofdstuk evalueer ik het bestaande toerustingmateriaal binnen IFES-Nederland aan de hand van de uitkomsten van de literatuurstudie en kijk ik welke andere voorbeelden er zijn voor wat betreft (missionaire) toerusting. In het zesde hoofdstuk ga ik in op de organisatie van IFES-Nederland. Hier kijk ik met name in hoeverre de visie van IFES-Nederland op toerusting overeenkomt met de praktijk van toerusting binnen IFES-Nederland. Daarnaast evalueer ik in hoeverre de visie van IFES-Nederland in lijn is met de conclusies van de literatuurstudie. In het zevende hoofdstuk geef ik de resultaten weer van een kwantitatief onderzoek naar de wensen en ideeën van de bij IFES-Nederland aangesloten studenten. In het achtste en laatste hoofdstuk verbind ik de conclusies uit de voorgaande hoofdstukken met elkaar en formuleer ik een aantal concrete aanbevelingen voor het vormgeven van een 'eigentijdse en relevante manier van missionaire toerusting van bij IFES-Nederland aangesloten studenten'.

¹ Zie voor de inhoudelijke verantwoording het 'verantwoordingsdocument'

2 Missionair

2.1 Inleiding

Dit onderzoek gaat over missionaire toerusting, maar wat verstaan we eigenlijk onder het woord missionair? In de praktijk blijkt hier erg verschillend over te worden gedacht. Zo ben ik met enige regelmaat studenten tegengekomen als Teun Pieter de Snoo. Hij zegt in het Nederlands Dagblad van 5 april 2012: 'Er is onder Nederlandse studenten wel een grote betrokkenheid bij maatschappelijke projecten als Serve the City en Happietaria, maar kan je dat ook evangelisatie noemen?' In dit hoofdstuk zal in worden gegaan op de vraag wat de reikwijdte is van mission.

2.2 Wat is Mission: vier modellen en een paradigma verschuiving

Volgens John Bosch is de vraag wat de Bijbelse relatie is tussen evangelisatie en sociale betrokkenheid 'one of the thorniest areas in the theology and practice of mission'.² Missioloog Ronald Sider onderscheid vier hoofdstromingen die een antwoord op deze vraag proberen te geven.³ Alle vier deze stromingen en hun kernpunten zijn in het onderstaande overzicht schematisch weergegeven:

	MODEL ONE Individualistic Evangelical	MODEL TWO Radical Anabaptist	MODEL THREE Dominant Ecumenical	MODEL FOUR Secular Christian
Sin	Emphasis is on personal sins like lying and adultery	Some emphasis on social sin but main emphasis is on personal sin	Personal and social but for may the emphasis falls heavily on the social	Offense against neighbor and structural injustice
Anthropology	People are isolated individuals rather than persons-in-community strong body-soul dichotomy	People are both individuals personally responsible to God and persons-in-community	A balance of personal and communal	Personal and communal
Content of Gospel	Salvation of individual	Good news of the Kingdom	Good News of the Kingdom	Good News about the possibility of social progress
Meaning of Salvation	Justification and regeneration of individuals	Both justification and regeneration of individuals and the new redeemed community of the church	1) Justification and regeneration of individuals 2) church 3) increasing peace and justice in society outside the church is also salvation (for some, this receives the greatest emphasis)	Justice and peace in society
History and Eschatology	Little continuity	Little continuity	Great continuity (in liberal version, there is little emphasis on Christ's return)	History is the only reality
Source of Theological Truth	Bible	Bible	Bible, reason, tradition, human experience (especially each local context)	Reason and human experience are decisive
Object of Evangelism	Only persons	Only persons	Person and social structures	Only social structures

² Bosch, D.J., *Transforming Mission. Paradigm Shifts in Theology of Mission* (New York: Orbis Books, 1991, vierentwintigste druk 2008), p 401.

³ Sider, R. J. , *Good news and good works: a theology for the whole gospel* (Grand Rapids: Baker Books, 1993) p. 28-29.

How Is the Gospel Shared	Largely proclamation of Word	Both word and deed (i.e., the visible demonstration of the common life of Jesus' new redeemed community, the church)	Word and deed (which includes both life of church and political action in society)	The gospel of social progress is shared via politics
How Is Society Changed	As converted individuals are salt and light	By converted individuals and the example of the church	Trough conversion, the life of the church, and restructuring societal institutions (in the liberal version, the last is most important)	Only through restructuring society
Locus of God's Activity	Primarily the church (all saving activity occurs there)	Primarily the church (all saving activity occurs here)	God's redeeming activity occurs in both the church and the world	Only the world

2.2.1 Individualistic Evangelical

In dit model is evangelisatie de hoofdtak van de kerk. De allereerste zorg betreft de geestelijke verlossing van de mens. De aanhangers van dit model geloven dat bekeerde mensen uiteindelijk zullen strijden voor sociale gerechtigheid en de zorg voor de hele schepping. Binnen dit model zijn twee subcategorieën aan te wijzen. Binnen de ene groep ziet men evangelisatie weliswaar als de hoofdtak, maar benadrukt men dat evangelisatie en sociale betrokkenheid beiden belangrijk zijn en dat mission beide zaken omvat. Anderen leggen de focus veel specifieker bij evangelisatie en vinden dat mission een synoniem is voor evangelisatie. Beide groepen zijn bijvoorbeeld duidelijk te onderscheiden in de discussies op het International Congress on World Evangelization (Lausanne, 1974). John Stott vertegenwoordigde hier het eerste standpunt met zijn argumentatie dat mission alles omvat waarvoor christenen in deze wereld zijn gezonden.⁴ Een meerderheid bleek echter tegen deze interpretatie te zijn. Zo zegt Arthur Johnston 'historically, the mission of the church is evangelism alone' en Arthur P. Johnston 'Evangelism [is] ... the biblical mission of the church'.⁵ Nog uitgesproken is Hal Lindsey: 'Christianize the World? Forget it! Evangelize the world, Christian. That is your mission in the world'.⁶ Binnen dit model worden mensen, zonden, het evangelie en verlossing in grote mate gezien als een individuele aangelegenheid. Het individualistische denken uit de Verlichting heeft eraan bijgedragen dat binnen dit model mensen meer gezien worden als geïsoleerde individuen dan personen die deel uitmaken van een sociale structuur. Zonden die normaalgesproken worden benoemd zijn zaken als 'liegen' of 'overspel', aandacht voor participatie in onrechtvaardige sociale structuren is er vrijwel niet. The Wheaton Congress (1966) definieert het evangelie in lijn met dit model als 'the Gospel of individual salvation'. Vanuit dit perspectief heeft het evangelie alleen iets te zeggen over individuele personen en niet over sociale structuren.

Het kritiekpunt op dit model is de wijze waarop dit past binnen het geheel van het Bijbels getuigenis. Binnen dit model wordt er vrijwel nooit iets gehoord over de honger naar sociale gerechtigheid zoals we dat tegenkomen bij Amos en Jesaja en de vele teksten over Gods zorg voor de armen en onderdrukten. Daarnaast is het nog maar de vraag of bekeerde mensen automatisch gemeenschappen veranderen. De geschiedenis van landen met een hoog aantal 'bekeerde' christenen laat vaak het tegendeel zien. Wij zijn sociale wezens die vaak verstrengeld zijn geraakt met de krachtige sociale structuren waarin we leven. Daarnaast zijn er sterke vraagtekens te zetten bij de vraag of de Bijbel een duidelijke scheidslijn trekt tussen het geestelijke en het fysieke (zie ook paragraaf **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**).

⁴ Sider, R. J., *Good news and good works: a theology for the whole gospel*, p. 33.

⁵ Sider, R. J., *Good news and good works: a theology for the whole gospel*, p. 33.

⁶ Sider, R. J., *Good news and good works: a theology for the whole gospel*, p. 34.

2.2.2 *Radical Anabaptist*

In dit model is het zijn van het lichaam van Christus de primaire taak van de kerk. Anabaptisten definiëren zonde op dezelfde wijze als de 'Individualistic Evangelicals', maar leggen daarbij meer nadruk op het gegeven dat mensen deel uitmaken van een sociale structuur. Het resultaat hiervan is dat er een grotere nadruk wordt gelegd op de kerk. Het evangelie is het goede nieuws van het Koninkrijk van God. Vergeving en wedergeboorte zijn centrale gedachten uit het evangelie, maar er is meer dan dat. De kerk maakt ook onderdeel uit van het evangelie. Door woorden, daden en het gemeenschappelijke leven beëvangeliëerd christenen de wereld door de verkondiging van het goede nieuws dat het door genade mogelijk is geworden om te leven in een nieuwe gemeenschap (het zichtbare lichaam van gelovigen) waarin alle relaties zijn verlost. De kerk weigert te leven volgens de sociale, culturele en economische waarden van de 'oude bedeling'. Daarvoor in de plaats leeft zij conform de waarden van Jezus messiaanse Koninkrijk. Hierdoor vormt de kerk het zichtbare getuigenis van een bevrijde gemeenschap. Hierdoor wordt redding zowel persoonlijk als sociaal ervaren. Evangelisatie is hierbij erg belangrijk, maar wordt niet uitsluitend gezien als het voeren van evangelisatorische gesprekken. De levende gemeenschap van de kerk is ook een sterk getuigenis. Evangelisatie voltrekt zich dus door woord en het leven in discipelschap. Hoewel de reikwijdte van mission dus breder wordt verstaan, beperkt sociale betrokkenheid zich in sterke mate tot het leven van de christelijke gemeenschap. Op de rechterflank van dit model leeft daarom ook de overtuiging dat christenen niet betrokken mogen zijn bij directe politieke werkzaamheden. Jezus kwam immers om mensen uit te nodigen om binnen te komen in Zijn Koninkrijk, niet om te lobbyen bij de keizer in Rome. Als bekeerde mensen leven te midden van een gevallen samenleving is de enige juiste weg om de samenleving/de wereld te veranderen.

Een kritiekpunt is de vraag of deze positie niet leidt tot een exclusieve, etnische en naar binnen gerichte gemeenschap. Zijn niet zelfs de meest gelovige leden van Jezus Koninkrijk ook inwoners van deze wereld totdat Jezus terugkomt (zie ook paragraaf 3.5)? En betekent de gedachte dat christenen niet politiek actief mogen zijn dat zij geen verantwoordelijkheid hebben in het herscheppen van grote (onrechtvaardige) sociale systemen? Kan het niet zo zijn dat bepaalde verschillen tussen de situatie waarin Jezus leefde en de situatie waarin wij leven betekent dat wij politiek actief zijn of lobbyen bij de overheid, ook als Jezus dat niet deed? Zijn we niet geroepen om na te volgen in plaats van na te apen?

2.2.3 *Dominant Ecumenical*

In het hart van dit derde model ligt de claim dat zowel individuele verlossing als ook de politieke herstructurering van de samenleving beide centrale onderdelen zijn van het evangelie. Anders dan bij de Anabaptisten, waar sociale bevrijding vooral betekenis krijgt binnen de kerk, heeft sociale bevrijding ook betekenis in seculiere en niet-christelijke samenlevingsverbanden. Zonde wordt hierbij zowel persoonlijk als ook sociaal gezien: 'Sin, alienating persons from God, neighbor and nature, is found in both individual and corporate forms, both in slavery of the human will and in social, political and economic structures of domination and dependence'.⁷ Dit model is dominant in de oecumenische beweging en in de Bevrijdingstheologie. Ook veel Rooms Katholieke en Protestantse denkrichtingen lopen parallel met dit model. Binnen het model zijn drie versies te onderscheiden: een liberale (zeer horizontale beleving van verlossing), een conservatieve (ook aandacht voor verticale dimensie van verlossing) en een Rooms Katholieke (op onderdelen erg nauw verbonden met de conservatieve versie, maar ook een duidelijke stroming die meent dat alle mensen uiteindelijk verlost zullen worden door het werk van Christus).

Een kritische vraag voor dit model is of de Bijbel daadwerkelijk een sterke basis biedt om de 'heilstaal' zo duidelijk en direct te betrekken op het ontstaan van rechtvaardigheid of vrede in de samenleving. En is het daadwerkelijk zo dat alle mensen (gelovig of niet) bevrijding zullen ervaren wanneer gerechtigheid toeneemt in de samenleving? Leidt deze gedachte niet teveel tot universalisme of een tweetraps benadering van verlossing (stap 1 is bevrijding ervaren in een rechtvaardige samenleving en stap 2 het ervaren van bevrijding door persoonlijk geloof in Christus)? En ondersteunt de Bijbel de gedachte dat ook samenlevingen beëvangeliëerd kunnen worden? Moeten we dan een seculiere overheid vragen om hun zonden te belijden en zich te laten dopen? En

⁷ Officieel document van de World Council of Churches (WCC): 'Mission and Evangelism: An Ecumenical Affirmation' in Snackers, M.A., *You are the light of the World: statements on Mission by the World Council of Churches 1980-2005* (Genève: World Council of Churches, 2005) p. 25

als evangelisatie zowel ontwikkelingswerk en politieke activiteiten omvat als ook het bekeren van niet-gelovigen ontstaat er dan niet een dilemma? Een balans tussen evangelisatie en sociale betrokkenheid lijkt dan niet nodig omdat beide gelijk zijn of er zal in de praktijk sprake zijn van evangelisatie A (sociale activiteiten in naam van Christus) en evangelisatie B (niet-gelovigen uitnodigen om Christus te accepteren). Maar op deze laatste wijze komen we uiteindelijk toch weer uit bij een 'oude' kloof tussen evangelisatie en sociale betrokkenheid. Daarnaast kan aan de liberale variant de vraag worden gesteld of solidariteit met de armen een criteria is voor discipelschap en of de zoektocht naar vrede en gerechtigheid inderdaad belangrijker is dan het evangelie van Christus' verlossing brengen aan hen die niet geloven.

2.2.4 *Secular Christian*

In dit model is bevrijding enkel en alleen het zoeken van sociale gerechtigheid. De uniekheid van Christus wordt verworpen en in sommige gevallen gelooft men ook niet meer in (een persoonlijke) God. De horizontale opvatting van bevrijding overschaduwde de verticale opvatting volledig. Zonde is het bestelen van je burens en niet het opstaan tegen God. God kennen is daarom niet meer dan het zoeken van gerechtigheid voor de verdrukten. Sommigen vinden dat elke vorm van het geloven in een absolute waarheid en het verkondigen hiervan zal leiden tot onderling geweld. De God van Abraham, Sara, Jezus, Mohammed en Boeddha schiep elk mens om in verbondenheid te leven. Men ziet menselijke kennis als een bepaalde interpretatie van de goddelijke werkelijkheid en alleen in de veelheid van religies kunnen we iets ontdekken over het goddelijke. Jezus was zo open voor het goddelijke, zo ontvankelijk voor inspiratie, etc. dat God de mogelijkheid had om op aarde in en door hem te handelen.

De kritische kanttekening bij dit model is of iemand de uniekheid van Christus kan ontkennen. Fundamenteel is voor mij dat het heil mogelijk is gemaakt door Christus. Van groot belang hiervoor zijn Joh 4:16, Hand4:12 en 1Tim2:5v, waaruit duidelijk volgt dat niemand behouden kan worden buiten Christus om.

2.2.5 *Een nieuw paradigma*

Sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw zijn er steeds meer trekken waar te nemen van wat David Bosch een *emerging paradigm* noemt⁸. Wouter van Laar noemt tien verschuivingen die wijzen in de richting van een nieuw paradigma:⁹

- 1) Van gecontroleerde actie naar oriëntatie op Missio Dei;
- 2) Van verbale proclamatie naar geleefd discipelschap (incarnational mission);
- 3) Van beroepszending naar spontaan getuige zijn (migratie);
- 4) Van macht naar kwetsbaarheid;
- 5) Van kortdurende projecten naar duurzame menselijke relaties ('give us friends');
- 6) Van mono- naar multicultureel kerk zijn;
- 7) Van eurocentrisme naar toelaten van niet-westerse perspectieven;
- 8) Van hoofd naar hart en handen;
- 9) Van instituut naar beweging;
- 10) Van bovenplaatselijk naar lokaal.

Dit nieuwe paradigma betreft een meer holistische of integrale benadering van mission en staat wel bekend als integral mission. Omdat IFES-Nederland een integrale missionaire visie nastreeft zal ik dit model in de navolgende paragrafen op hoofdlijnen beschrijven. Hierbij heb ik mijzelf gebaseerd op auteurs die binnen IFES-world een belangrijke bijdragen leveren (of hebben geleverd) aan het vormen van een integrale missionaire visie.¹⁰

⁸ Bosch, D.J., *Transforming Mission*, p. 366-367.

⁹ afscheidstoespraak Wouter van Laar tot de raadsbijeenkomst van de Nederlandse Zendingsraad (NZR) op 26 november 2010

¹⁰ Denk hierbij met name aan John Stott, Christopher Wright en Vinod Ramachandra.

2.3 Integral mission

De term integral mission, die haar oorsprong vindt in het Spaanse ‘misión integral’, werd tijdens de oprichting van het Micha netwerk in het Engelse Oxford in 2001 gekozen als uitdrukking waarbij de zorg voor de gehele mens centraal staat. Binnen dit paradigma ziet men evangelisatie en sociale betrokkenheid niet als aparte en van elkaar gescheiden werkvelden, beide horen bij elkaar.¹¹ Zelf zou ik aan deze term een nog bredere betekenis willen geven, namelijk niet alleen de zorg voor de gehele mens, maar ook de zorg voor de gehele aarde.¹² Pogingen deze drie ‘werkvelden’ bij elkaar te brengen zal wellicht een zekere spanning oproepen, maar deze spanning is eigen aan het Bijbels getuigenis. Een integrale missionaire visie probeert namelijk zowel in onze theologie als ook in de praktijk bijeen te brengen wat God altijd bij elkaar brengt: ‘zijn’ en ‘doen’, het ‘geestelijke’ en het ‘fysieke’, het ‘individuele’ en het ‘sociale’, het ‘heilige’ en het ‘profane’, ‘gerechtigheid’ en ‘genade’, ‘getuigenis’ en ‘eenheid’, de ‘waarheid spreken’ en de ‘waarheid doen’, etc.¹³

Vaak wordt deze gedachte wel onderschreven, maar het resultaat is dan dat er gezocht wordt naar het aanbrengen van een balans tussen evangelisatie, sociale betrokkenheid en (soms) de zorg voor de aarde. Dit gaat echter niet ver genoeg omdat ze ook dan nog altijd gezien kunnen worden als drie verschillende werelden die weinig tot niets met elkaar te maken hebben. Onze inspanning zou daarom ook gericht moeten zijn op het voorkomen van het creëren van een onbijbelse kloof tussen evangelisatie, sociale betrokkenheid en zorg voor de aarde. Soms/vaak is er een grote weerstand tegen een dergelijke benadering omdat men angstig is voor een ‘liberale theologie’ die zichzelf laat leiden door een ‘sociaal evangelie’ waarin geen plek is voor een oproep tot persoonlijke bekering door het verzoeningswerk van Christus aan het kruis. Vinoth Ramachandra noemt deze houding mijns inziens terecht hypocriet.¹⁴ Wat we ook zeggen over het belang van de ‘bekering’ en het ‘niet van deze wereld zijn’: alle (christelijke) ouders spenderen het overgrote deel van hun tijd aan het verlenen van de best mogelijke zorg voor hun kinderen: goed onderwijs, adequate zorg, een goede positie op de arbeidsmarkt, etc. Als we vervolgens zeggen dat we willen werken aan een wereld waarin alle kinderen dezelfde mogelijkheden hebben moeten we niet ineens de hakken in het zand zetten met als argument dat dit leidt tot het gevreesde ‘sociale evangelie’ en daarom moet worden afgewezen. Bovenstaand voorbeeld geeft echter aan dat de vraag niet zozeer is waarom we betrokken moeten zijn op de gehele schepping, maar of onze dagelijkse betrokkenheid op de gehele schepping (de studie die we doen, waar we besloten hebben om te wonen, waar we onze boodschappen doen, waar we ons geld mee verdienen en aan spenderen, etc.) meehelpen aan het verwezenlijken van Gods doel met deze wereld of daarmee juist in strijd zijn. Met andere woorden: ‘Fundamentally, our mission (if it is biblically informed and validated) means our committed participation as God’s people, at God’s invitation and command, in God’s own mission within the history of God’s world for the redemption of God’s creation.’¹⁵

Een vergelijking van Paulus’ preek voor de Joden in Antiochië (Hand. 13:16-41) en zijn preek op de Areopagus in Athene (Hand. 17:22-31) is erg verhelderend om het totale werkveld te zien. Beide preken hebben als doel Jezus te introduceren bij de toehoorders. In de toespraak voor de Joden heeft Paulus het over de God van het volk Israël die hen het land Israël als hun bezit heeft gegeven. De missie van Israël was om als Gods volk te leven in Gods land voor Gods glorie. Het Oude Testament maakt echter duidelijk dat het apart zetten van Israël als doel had de rest van de mensheid te zegenen. Zelfs in deze uitverkiezing was de focus van God gericht op ‘de hele wereld’.¹⁶ Deze gedachte werkt Paulus verder uit op de Areopagus.

¹¹ Chester, T., *Justice, Mercy and Humility: Integral Mission and the Poor* (Caliste, UK: Paternoster, 2002) p. 19.

¹² Hierbij heb ik mij laten inspireren door Wouter van Laar die in zijn afscheidstoespraak tot de raadsbijeenkomst van de Nederlandse Zendingsraad (NZR) op 26 november 2010 zegt: ‘Juist nu de kloof tussen arm en rijk steeds groter wordt en het wereldsysteem van de ‘vrije markt’ zoveel slachtoffers maakt, zullen wij ook vanuit de zending meer dan ooit gevoelig moeten zijn voor de cry of the poor, en in relatie daarmee ook voor de cry of the earth. Het zijn immers de armen die als eersten nu al ernstig te lijden hebben onder de ecologische rampen die zich aankondigen.’

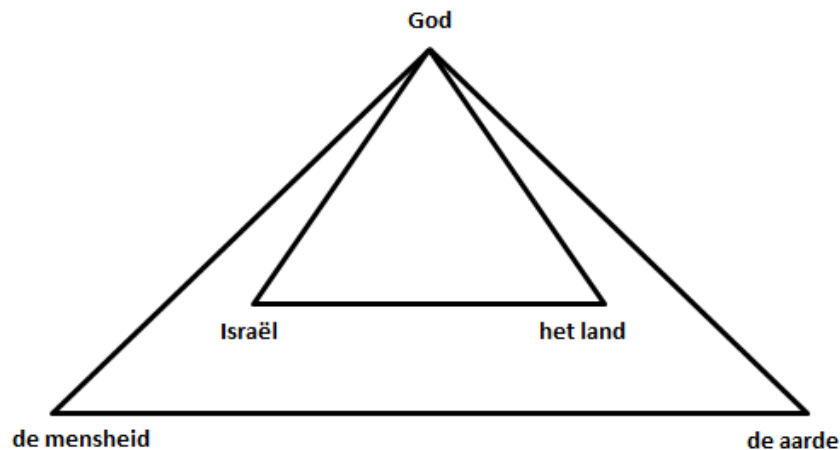
¹³ Ramachandra, V., What is integral mission, (z.p. en z.j.) p. 1.

¹⁴ Ramachandra, V., What is integral mission, p. 2.

¹⁵ Wright, C.J.H., *The Mission of God. Unlocking the Bible’s Grand Narrative* (Downers Grove: InterVarsity Press, 2006) p. 23.

¹⁶ Dillard, R.B. en Longman III, T., *Inleiding op het Oude Testament* (Heerenveen: Uitgeverij Groen, 2000) p. 66-67.

Daar spreekt Paulus over de God die de wereld heeft gemaakt en alles wat er leeft. Schematisch weergegeven:

Figuur 1: schematische weergave Paulus' redevoeringen

De grote driehoek behoort dus ook tot het 'werkterrein' van mission. Alles wat God gedaan heeft voor en door Israël (de binnenste driehoek) had als uiteindelijke doel het zegenen van de gehele mensheid en de definitieve verlossing van de gehele aarde (de buitenste driehoek). We zullen daarom aandacht moeten hebben voor alle elementen van de buitenste driehoek in onze benadering van mission. Dit is de reden dat ik in de vorige paragraaf aangaf dat mission mijns inziens ook de zorg voor de aarde betekent. Gods redding reikt verder dan onze persoonlijke verlossing en omvat de redding van de gehele wereld. Een integrale missionaire visie is niet integraal als het de rest van de schepping uitsluit voor wiens redding Jezus ook Zijn leven heeft gegeven (Kol. 1:20). In mijn opvatting omvat mission dus:

- Evangelisatie: geestelijk herstel;
- Het ledigen van psychische, mentale, emotionele en sociale nood van de mens;
- De zorg voor de schepping in de meest brede zin, denk hierbij aan problemen zoals:
 - de vervuiling van lucht, zee, rivieren, meren, etc.
 - de vernietiging van oerwouden en andere habitat;
 - de uitroeiing van diverse diersoorten;
 - de vernietiging van de ozonlaag
 - de opwarming van de aarde.

Op het in 1974 in Lausanne gehouden International Congress on World Evangelization is deze opvatting ook uitgebreid besproken. Na de conferentie gaf John Stott aan: 'I now see more clearly that not only the consequences of the commission but the actual commission itself must be understood to include social as well as evangelistic responsibility, unless we are to be guilty of distorting the words of Jesus'¹⁷ Bewogen inzet door Christenen is in feite even getuigend als 'echte evangelisatie'. Niet omdat het een opstapje is naar evangelisatie, maar simpelweg omdat het Gods liefde laat zien voor Zijn hele schepping en geen geheim maakt van het Bijbels getuigenis van de moeite die God gedaan heeft om haar te redden/herstellen.

2.4 De grote opdracht

Een belangrijk argument om desondanks de aandacht toch vooral te leggen bij evangelisatie lijkt valide: is de kern van de grote opdracht in Mattheus 28 niet de woordelijke verkondiging van het goede nieuws aan alle mensen? Omdat deze tekst nog altijd vaak wordt aangedragen als theologisch grondmotief voor het verstaan van mission lijkt een nadere lezing zinvol.

In de eerste plaats is het opvallend dat de grote opdracht pas vanaf het einde van de zestiende eeuw geldt als het leidende motief voor evangelisatie en zending¹⁸, wellicht ook doordat de tekst

¹⁷ Stott, J., *Christian Mission in the Modern World* (Downers Grove: InterVarsity Press, 1975, tweede druk 2008) p. 37.

¹⁸ Bosch, D.J., *Transforming Mission*, p. 399.

een goed motief vormde voor het cultiveren van andere volken tijdens de periode van Europese kolonisatie. Het resultaat hiervan is dat tot op heden aan deze term een onsmakelijke ondertoon is blijven hangen van culturele hegemonie en agressieve veroveringen. Wanneer de eerste christenen betrokken waren in mission kwam dat echter voort uit een innerlijke hartsgesteldheid die het resultaat was van de uitstorting van de Heilige Geest. Mission in Mattheus 28 moet niet gelezen worden als een opdracht, maar als het resultaat van Jezus autoriteit: 'Mij is gegeven alle macht'.

In de tweede plaats ligt het accent in Mattheus 28 niet op het 'gaan', maar op het 'discipelen maken'.¹⁹ Het resultaat van de grote nadruk die de afgelopen eeuwen is gelegd op het 'gaan' heeft een vertekend beeld van het verstaan van mission tot gevolg gehad.²⁰ Alle nadruk kwam te liggen op de geografische locatie van het werk. Iemand die betrokken was in mission was iemand 'ver weg' en mensen die 'hier' bleven waren dus niet betrokken in mission. Als we de nadruk echter leggen op het woord 'discipelen maken' ontstaat er een ander beeld van mission. Het gaat er dan om dat we mensen tot discipelen maken, waar ze ook zijn. Het 'gaan' is dan geen apart commando, maar vraagt extra aandacht voor het discipelen maken.²¹

In de derde plaats moeten de discipelen anderen 'leren om alles te onderhouden wat ik jullie geleerd heb'. Maar waar kunnen de lezers alles vinden wat Jezus geleerd heeft? 'The resurrected and elevated one makes the World of the earthly Jesus normative for the church of all times until the end of the world'²² Voor Mattheus is het onderwijs geen intellectueel uitstapje, maar een beroep op de wil van de luisteraars, het is een oproep om een concrete keuze te maken om Jezus te volgen en te gehoorzamen aan Gods wil. En wat is God wil? Twee teksten zijn hier bijzonder illustratief. Het eerste is het 'grote gebod' om God lief te hebben boven alles en je naaste als jezelf. Daarnaast springt de Bergrede in het oog, waaruit geconcludeerd kan worden dat discipelschap voor Mattheus betekent dat je leeft in overeenstemming met de ethiek van Gods Koninkrijk. De discipelen worden opgeroepen om Gods Koninkrijk en Zijn gerechtigheid te zoeken (6:33). De context maakt duidelijk dat deze kernwoorden (Koninkrijk en gerechtigheid) niet beperkt blijven tot het niveau van persoonlijke spiritualiteit en verlossing. Mission heeft daarom sterk te maken met het doen van gerechtigheid: 'in persons, communities and nations'.²³ Het gaat om het liefhebben van onze vijanden, het vergeven van schulden, het delen van onze bezittingen met de armen, het vertrouwen van God in al onze levensbehoeften, de prioriteit leggen bij het Koninkrijk van God, etc. Een moderne discipel die in overeenstemming met 'de Grote Opdracht' wil leren om discipelen te maken zal de rest van het Mattheus evangelie moeten bestuderen om te leren wat Jezus van zijn discipelen vraagt om vervolgens hetzelfde te doen met Markus, Lucas en Johannes.²⁴

De vraag die deze lezing van Mattheus 28 opwerpt is of alles dan mission genoemd kan worden. Of scherper: 'If everything is mission, nothing is mission'²⁵ De consequentie van een integrale missionaire visie is inderdaad dat er een zeer breed werkveld ontstaat. Mission is een multidisciplinair werkveld met vele kanten: het zoeken van vrede, het doen van gerechtigheid, uitstappen in evangelisatie, genezing, bevrijding, samen gemeenschap zijn, contextualisatie en zoveel meer. En zelfs een poging om een aantal dimensies van mission te beschrijven is gevaarlijk omdat het suggereert dat we exact kunnen definiëren wat mission is. Ik ben het daarom met David Bosch eens als hij zegt: 'We may perhaps move close to viewing everything as mission, but this is a risk we will have to take'.²⁶ We zullen studenten in navolging van Mattheus 28 moeten toerusten om in alle aspecten van hun leven een discipel van Jezus te zijn en op die wijze hun eigen plek te vinden in het totaal van de 'Missio Dei': 'fundamentally, our mission (if it is biblically informed and

¹⁹ Ramachandra, V., What is integral mission, p. 5.

²⁰ Wright, C.J.H., *The Mission of God*, p. 23.

²¹ The participle is probably a redundant auxiliary participle, of a kind frequent in Semitic writings added for emphasis or style, but with no denotative value whatever (Nissen, J. *New Testament and Mission*, p. 22.). Vinoth Ramachandra geeft aan dat *poreuthentes* strikt genomen vertaald moet worden met 'as you go' of 'on your way' (What is Integral mission, p. 5)

²² Bornkamm, B. in Nissen, J. *New Testament and Mission*, p. 25.

²³ Nissen, J. *New Testament and Mission. Historical and Hermeneutical Perspectives* (Frankfurt am Main: Peter Lang, 1999, vierde druk 2007) p. 26.

²⁴ Ramachandra, V. 'What is integral mission' (x, X)

²⁵ Stephen Neill in Bosch, D.J., *Transforming Mission*, p. 511.

²⁶ Bosch, D.J., *Transforming Mission*, p. 512.

validated) means our committed participation as God's people, at God's invitation and command, in God's own mission within the history of God's world for the redemption of God's creation'.²⁷

2.5 De hele Bijbel

In de voorgaande paragraaf heb ik aangegeven dat de grote opdracht pas vanaf het einde van de zestiende eeuw geldt als het leidende motief voor evangelisatie en zending.²⁸ Voor die tijd lag de nadruk meer op de pre-existentie en incarnatie van Jezus. Hij verliet de hemelse heerlijkheid om te worden als wij. In beide situaties werd het grondmotief van mission geplaatst aan de randen van het Nieuwe Testament. Onder invloed van een meer ethisch verstaan van 'verlossing' kwam de aandacht vervolgens meer te liggen op Jezus aardse leven en bediening, ofwel het midden van het Nieuwe Testament.

Terecht wordt er in meer recentere visies veel nadrukkelijker op gewezen dat ook het Oude Testament betrokken moet worden in ons verstaan van mission. We lezen er over het ontstaan van de mens, het intreden van de zonde en het apart zetten van Israël met als doel de rest van de mensheid te zegenen.²⁹ Maar het Oude Testament heeft ook een duidelijke en indringende boodschap over sociale en economische rechtvaardigheid, over persoonlijke en politieke integriteit, over praktische betrokkenheid bij de hulpbehoevenden, etc. Vanuit het Oude Testament kunnen we duidelijk leren wat goed is en wat God van ons vraagt: 'niets anders dan recht te doen, trouw te betrachten en nederig de weg te gaan van je God'.³⁰ De boodschap van mission komt tot ons vanuit het hele Bijbelse getuigenis, niet slechts vanuit het Nieuwe Testament: 'Whole Christian mission is built on the whole Christian Bible'.³¹

2.6 De positie van evangelisatie binnen integral mission

In de voorgaande paragrafen heb ik gepleit voor een integrale opvatting van mission. Met name vanaf 'the Congress on the World Mission of the Church' (Wheaton, Illinois, 1966) heeft deze interpretatie van mission een steeds bredere aanhang gekregen. Hiermee groeide echter ook de vraag naar de positie van evangelisatie. Is evangelisatie belangrijker dan sociale betrokkenheid en de zorg voor de aarde of niet?

Zolang er gedacht en gesproken wordt in termen van 'belangrijk' en 'minder belangrijk' zal de neiging bestaan om sociale betrokkenheid en de zorg voor de aarde op zijn best te bestempelen als 'secondary evangelism'³² of 'pre-evangelisatie' en op zijn slechtst helemaal niet als mission. Het verheffen van evangelisatie boven 'de rest' is wat Billy Graham doet wanneer hij in zijn opening speech van 'the World Congress on Evangelism' (Berlijn, 1966) de sociale dimensie weliswaar betreft bij evangelisatie, maar daar direct aan toevoegt dat verbeterde sociale omstandigheden het resultaat zijn van succesvolle evangelisatie: 'I am convinced if the Church went back to its main task of proclaiming the Gospel and getting people converted to Christ, it would have a far greater impact on the social, moral and psychological needs of men than any other thing it could possibly do. Some of the greatest social movements of history have come about as the result of men being converted to Christ'.³³ Hiermee wordt mission feitelijk lineair benaderd.

²⁷ Wright, C.J.H., *The Mission of God*, p. 23.

²⁸ Bosch, D.J., *Transforming Mission*, p. 399.

²⁹ Dillard, R.B. en Longman III, T., *Inleiding op het Oude Testament*, p. 66-67.

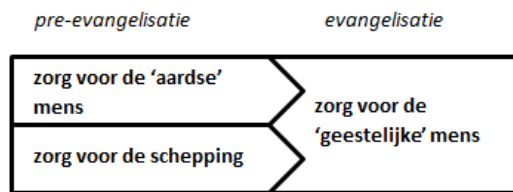
³⁰ Bijbel, Micha 6:8

³¹ Wright, C.J.H., *The Mission of God*, p. 306.

³² Wright, C.J.H., *The Mission of God*, p. 317.

³³ Graham, B., in Bosch, D.J., *Transforming Mission*, p. 404.

Eerst is er de zogenaamde pre-evangelisatie en daarna volgt altijd evangelisatie als uiteindelijk doel (zie onderstaande figuur).³⁴

Figuur 2: mission als een lineair proces

Steve de Gruchy (professor op de University of KwaZulu-Natal in Zuid-Afrika) betoogt dat deze gedachte haar oorsprong vindt in het dualisme zoals dat te vinden is in de Griekse filosofie en het primaat van de Rede (de ratio) zoals dat is ontstaan tijdens de Verlichting.³⁵ Om velerlei, in het kader van dit onderzoek niet ter zake doende, redenen heeft de christelijke kerk dit dualisme overgenomen in het idee dat het werk van de kerk bestond uit het geestelijke werk van gebed, aanbidding, prediking en evangelisatie. Hier tegenover stond dan het materiële werk op het gebied van bijvoorbeeld ecologie, economie en politiek waarvoor de kerk niet verantwoordelijk was. Steve de Gruchy zegt hierover: 'yet it's clear that this perception restricts the *mission Dei* to a sphere determined by human philosophy, limits out understanding of God's work, and therefore undermines the full work of the Church'.³⁶

Maar welke positie heeft evangelisatie dan? Nadat op 'the Congress on the World Mission of the Church' (Wheaton, Illinois, 1966) gesteld werd dat het streven naar gerechtigheid, gelijkheid en vrijheid ook tot de missie van de kerk hoorde werd in 1974 op het 'International Congress on World Evangelization' (Lausanne) vastgelegd dat 'socio-political involvement, together with evangelism, is an essential aspect of the Christian mission'.³⁷ Na een aantal congressen wordt de draad weer opgepakt tijdens 'the International Consultation on the Relationship of Evangelism and Social Responsibility' (Grand Rapids, Michigan, 1982). Hier wordt uitgesproken dat uitsluitend in beperkte en niet in absolute termen gesproken kan worden over het primaat van evangelisatie. Evangelisatie is in logische zin belangrijker omdat christelijke sociale betrokkenheid alleen plaats kan vinden door christenen en alleen door evangelisatie en discipelschap worden christenen gevormd. Daarnaast is evangelisatie in theologische zin belangrijker omdat het gerelateerd is aan iemands eeuwige bestemming en het brengen van het goede nieuws over verlossing door Jezus Christus. Dit is iets wat niemand anders dan christenen kunnen doen. Dit betekent niet dat de noodzaak van vrede, gerechtigheid, voedsel, etc. genegeerd kan worden door christenen. Maar we staan hiermee in een lange christelijke traditie waarin door de eeuwen heen beleden is dat gehoorzaamheid aan God en het voor eeuwig samen met hem zijn belangrijker is dan het hebben van voedsel, gezondheid en zelfs het leven zelf. Dit is ook wat Jezus ons wil meegeven in Markus 8: 34-37: 'Wie mijn volgeling wil zijn, moet zichzelf verloochenen, zijn kruis op zich nemen en zo achter mij aan komen. Want ieder die zijn leven wil behouden, zal het verliezen, maar wie zijn leven verliest omwille van mij en het evangelie, zal het behouden. Wat heeft een mens eraan als hij de hele wereld wint, maar er het leven bij inschiet? Wat zou een mens niet overhebben voor zijn leven?' Niets in deze wereld is zo belangrijk als het eeuwige leven. Hierbij realiseer ik mij dat dit relatief gemakkelijk is om te zeggen in een land als Nederland. Daarom moeten we mijns inziens telkens als we dit zeggen tegelijkertijd ons commitment om ons in te zetten voor de 'aardse zaken' hernieuwen. Vervolgens volgt een hoogtepunt m.b.t. dit thema tijdens 'the Consultation on the Church in Response to Human Need' (Wheaton, Illinois, 1983). De Wheaton Statement concludeert: 'We affirm that the Kingdom of God is both present and future, both societal and individual, both physical and spiritual [...] It grows like a mustard seed, both judging and transforming the present age' en 'As the community of the end time anticipating the End, we prepare for the ultimate by getting involved in the penultimate' en dit betekent dat we moeten 'evangelize, respond to immediate human needs, and press for social transformation'.³⁸ David Bosch zegt hierover: 'for the first time in an official

³⁴ Of andersom zoals bij Billy Graham: eerst evangelisatie en dan volgt 'de rest' automatisch.

³⁵ Gruchy, S., *Integrating Mission and Development: Ten Theological Theses* (z.p. en z.j.) p. 34.

³⁶ Gruchy, S., *Integrating Mission and development: Ten Theological Theses* (x, X) p. 34.

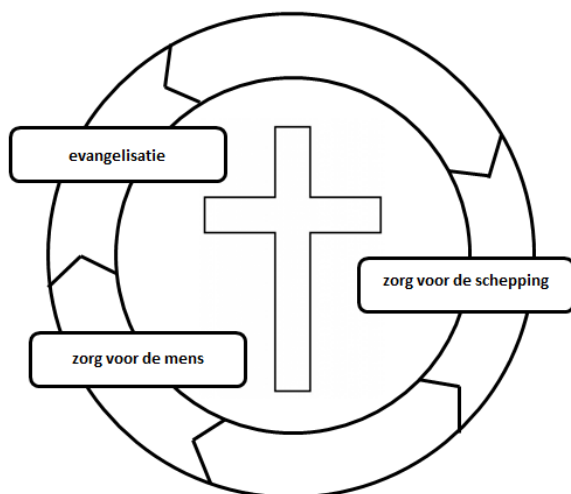
³⁷ Chester, T., *Justice, Mercy and Humility*, p. 47.

³⁸ Chester, T., *Justice, Mercy and Humility*, p. 54-55.

statement emanating from an international evangelical conference the perennial dichotomy [between evangelism and social involvement] was overcome.³⁹

In de worsteling over de vraag wat de verhouding is tussen ‘evangelisatie’ en ‘sociale betrokkenheid’ kan de Bijbel en het getuigenis van de kerk ons wellicht op het juiste spoor zetten. Was Jezus interactie met de Samaritaanse vrouw (Johannes 4) enkel en alleen evangelisatie of was Hij bezig met een ‘politieke actie’ in het doorbreken van de taboes in de samenleving? En toen de vroege kerk zichzelf in naam van Jezus ontfermde over voor dood achtergelaten baby’s buiten de Romeinse steden en vijandige gevangenen verzorgde en te eten gaf: was zij toen bezig met evangelisatie of met sociale betrokkenheid? En was Martin Luther King toen hij de blanke Amerikaanse samenleving in naam van de levende God die ieder mens gelijk geschapen had confronteerde met hun racistische houding: was hij toen bezig met evangelisatie of met sociale betrokkenheid?

Het antwoord op deze vragen kan er maar één zijn en dat is dat de grenzen lang niet altijd hard te trekken zijn en dat beide aspecten vaak samen aan bod komen. In navolging van Christopher Wright pleit ik er daarom voor om het missionaire handelen niet lineair, maar als een cirkel te benaderen. Het centrale punt van de cirkel wordt gevormd door het kruis van Christus. Zijn dood en opstanding bracht een verlossing tot stand die veel verder draagt dan de individuele verlossing van ieder mens die zijn hoop op Christus vestigt. We mogen ernaar verlangen dat iedereen, en dus ook elke student, Jezus zal mogen leren kennen. Maar er is meer Bijbelse theologie dan het kruis en individuele vergeving en er is meer Bijbelse mission dan evangelisatie.⁴⁰ Het centraal stellen van het kruis in de cirkel betekent dat het verlossingswerk van Christus betekenis heeft voor alle gebieden van de cirkel. Waar mission aansluiting zoekt maakt niet uit, maar uiteindelijk zal de gehele cirkel doorlopen moeten worden. De ene keer zal dit beginnen bij evangelisatie en vervolgens uitmonden in zorg voor de schepping. Een andere keer zal het beginnen bij sociale gerechtigheid, waarna er geëvangeliseerd wordt. En weer een andere keer is het helemaal niet duidelijk wat ‘eerst’ en wat ‘daarna’ komt en lopen de lijnen door elkaar heen.

Figuur 3: mission als een cirkel

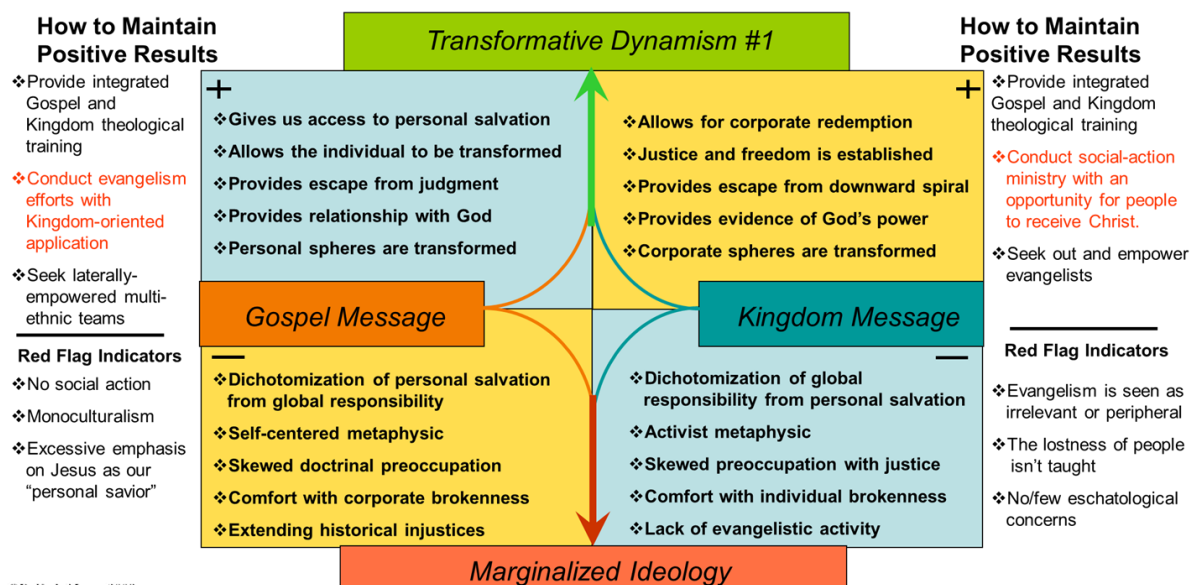
Hoeveel tijd er besteed wordt aan evangelisatie, sociale betrokkenheid en zorg voor de aarde verschilt per persoon. Iedere student zal een andere roeping hebben. De een wordt arts, de ander maatschappelijk werker, advocaat, manager, ondernemer, accountant of evangelist. Niet elke persoon heeft binnen de taak waarvoor hij of zij geroepen is evenveel mogelijkheden om dezelfde hoeveelheid tijd aan alles te geven. Dat betekent echter niet dat ook maar iemand kan zeggen dat hij zijn tijd daarom alleen aan evangelisatie of alleen aan sociale betrokkenheid geeft. Nee, elke christen is principieel geroepen om daar waar mogelijk en bijdrage te leveren aan alle drie de gebieden. Het Nieuwe Testament geeft echter wel duidelijk aan dat iedere christen zijn of haar

³⁹ Bosch, D.J., *Transforming Mission*, p. 407.

⁴⁰ Wright, C.J.H., *The Mission of God*, p. 314.

eigen gaven en talenten heeft. Het ligt voor de hand dat iemand die de gave van evangelisatie heeft de meeste tijd geeft aan evangelisatie en dat iemand met de gave van dienstbetoon juist meer betrokken is bij sociale betrokkenheid. Het is echter cruciaal dat elke christen de gaven en talenten van de ander herkent en erkent. Wanneer beide de belangrijkheid van het werk van de ander inziet en de ander hoger acht dan zichzelf zal het totaal van het getuigenis toenemen. In 'the International Consultation on the Relationship of Evangelism and Social Responsibility (Grand Rapids, Michigan, 1982) wordt in lijn met deze gedachte aangegeven dat de keuze om evangelisatie voorrang te geven in belangrijke mate conceptueel is: 'both evangelism and social action are so intimately related that their partnership is in reality a marriage. It is obvious that the primacy of evangelism does not mean that evangelism should always and everywhere be considered more important than its partner. If that were the case, something would be wrong with the marriage.'

Uiteindelijk zal de uitdaging liggen in het onderkennen dat de diverse deelgebieden allemaal hun voor- en nadelen hebben. Het 'wegdrukken' van een van de gebieden uit angst voor de nadelen lijkt mij geen goede weg. We zullen ernaar moeten streven om de voordelen te versterken en tegelijkertijd bedacht moeten zijn op de nadelen. York More heeft dit uit weten te beelden in een verhelderend overzicht.⁴¹

Figuur 4: overzicht York More

2.7 Evangelisatie 2.0

In de praktijk van de missionaire toerusting door IFES-Nederland wordt relatief veel aandacht gegeven aan 'evangelisatie' (zie paragraaf 5.5). Daarom wil ik hier kort aandacht geven aan de hernieuwde wijze waarop we evangelisatie vorm moeten geven in de huidige cultuur. Het fundamentele uitgangspunt hiervoor wordt gevormd door het besef dat we niet meer leven in een samenleving waarin het christendom een dominante positie in neemt. Anders dan in de 20^e eeuw, leven we anno nu in een pluralistische en multiculturele samenleving waarin democratische gedragsregels gelden. Dit geeft ons de mogelijkheid en het recht om voor ons geloof uit te komen, maar omgekeerd geeft het anderen ook de mogelijkheden en het recht hetzelfde te doen. Daarnaast voltrekt zich in Nederland een snelle verbreiding van meer diffuse, geïndividualiseerde vormen van spiritualiteit, waardoor het karakter van de ontmoeting verandert. In een dergelijke context is het onmogelijk van een voorondersteld geloofssysteem uit te gaan. Mensen stellen steeds vaker hun eigen spirituele 'pakket' samen, waarbij men allerlei, soms tegenstrijdige, geloofsopvattingen integreert. Veel kerkelijk opgevoede christenen hebben hier moeite mee omdat men van jongs af aan vertrouwd is geraakt met lineaire vormen van redeneren. Niet-christenen zijn als het om hun geloofsovertuiging gaat in het algemeen veelal wat diffuser, gevoelsmatiger en

⁴¹ Justice Invitational Manual 2010-2011, InterVarsity Christian Fellowship USA, p. 9.

beeldender. De ‘Jezus is het antwoord en wat was ook al weer de vraag?’⁴² benadering past daar niet meer bij. Zij wordt door de ander meestal ervaren als grof en onjuist. Iemand ‘onder de tafel praten’ laat na afloop immers een negatief gevoel achter bij de ‘verliezer’. Daarbij komt dat men een dergelijke benadering steeds vaker niet begrijpt en emotioneel afkeurt. Mensen verwachten zeker in het geloofsgesprek tolerantie (niemand heeft immers de waarheid), ruimte voor uitwisseling van ideeën en respect voor standpunten die men wel gelooft maar niet kan beargumenteren. Dit zal een nieuwe vorm van communicatie betekenen waarbij niet de verkondiging maar de uitwisseling centraal staat. Na herhaalde ontmoeting blijft niet zozeer hangen wat er in eerste instantie gezegd is maar vooral de houding waarmee het gezegd is, het gedrag is minstens even belangrijk als de inhoud.⁴³

Wellicht kan er moeite zijn met een dergelijke benadering, vooral als men vanuit de eigen kerkelijke achtergrond een zendingsdrang heeft meegekregen waarbij het eigen geloofsverhaal centraal staat. Pieter Boersema zegt hierover: ‘In de huidige pluralistische samenleving met haar postmoderne cultuur is het echter juist van belang dat beide partijen zich uiten. Als iemand het gevaarlijk vindt dat de ander ook de kans moet krijgen te proberen jou van zijn geloofsstandpunt te overtuigen, dan roept dat de vraag op hoe sterk (of zwak) zijn eigen geloof en identiteit zijn. Overigens zijn er in de godsdienstwetenschappen weinig gevallen bekend dat iemand op deze manier overgaat tot de religie van de ander. Misschien is iemand die daar bang voor is, er zelf nog niet aan toe zijn verhaal te vertellen’.⁴⁴

2.8 Alleen de studentenwereld?

De visie van IFES-Nederland is om studenten toe te rusten zodat ze andere studenten kunnen bereiken met het evangelie. IFES-Nederland ziet zich daarbij als de uitgestrekte hand van de kerk in de studentenwereld. De slogan van IFES-world luidt dan ook: ‘Changing the world - one student at a time’.⁴⁵ Hierbij is het verlangen van IFES-world dat studenten leren om nu en later een blijvende impact op de wereld achter te laten. Tijdens het opstellen van het projectplan is daarom de vraag gerezen in hoeverre de focus van missionaire toerusting van studenten vooral moet liggen bij hun student-zijn. Wellicht is het beter de toerusting te plaatsen in het bredere perspectief van de samenleving, want hoe leren studenten anders hoe ze ook na hun studententijd betrokken kunnen zijn bij de missie van God? Als we kijken naar de eerder genoemde Bijbelse gegevens kan in elk geval gesteld worden dat een bezinning op deze vraag belangrijk is. Gods missie omvat immers een breed spectrum en is zeker niet beperkt tot de studentenwereld alleen. Bewijst IFES-Nederland de bij haar aangesloten studenten een dienst om zich alleen te beperken tot de studentenwereld?

Iemand die zichzelf aansluit bij een organisatie die zichzelf richt op een bepaalde (sub)cultuur (denk bijv. aan Youth for Christ en Middle East Ministries) zal een bepaalde ‘roeping’ voelen om dat te doen. Bij IFES-Nederland is dit niet anders. Studentwerkers, trainees en vrijwilligers voelen zich geroepen om studenten toe te rusten zodat ze andere studenten kunnen bereiken met het evangelie. Hier kunnen mijns inziens geen fundamentele bezwaren tegen worden ingediend. Toch zou ik hier wel een kanttekening willen plaatsen. Studenten zijn, net als alle jongeren, mensen die zichzelf nog volop aan het ontwikkelen zijn. Vaak kennen ze hun eigen gaven en talenten (nog) niet en zijn ze aan het zoeken naar hun plek in de samenleving. Naar mijn mening heeft een organisatie die werkt met studenten zich er rekenschap van te geven dat de studentenwereld in zekere zin ook een beperkte wereld is. Niet elke student zal hier zijn of haar door God gegeven gaven en talenten kunnen ontdekken. Daarnaast kan IFES-Nederland de kerk ook enorm van dienst zijn door studenten ‘terug te leveren’ die een brede kijk hebben op mission. Juist dan kunnen studenten echt een blijvende impact in de wereld maken.

Een mooi voorbeeld van een brede oriëntatie kwam ik tegen bij InterVarsity Christian Fellowship USA (zie ook paragraaf 5.3.2). Op hun website zijn vele voorbeelden te vinden van de wijze waarop InterVarsity studenten betreft bij het gehele werkveld van mission. Naast een ‘on campus’-programma hebben zij ook een ‘beyond campus’-programma waar studenten uitgedaagd worden om

⁴² Paas, S., *Jezus als Heer in een plat land*, p. 29.

⁴³ Boersema, P., e.a., *Christenen verkennen andere godsdiensten in West-Europa* (Zoetermeer: Uitgeverij Boekencentrum, 2008) p. 233.

⁴⁴ Boersema, P., e.a., *Christenen verkennen andere godsdiensten*, p. 250.

⁴⁵ www.ifesworld.org, geraadpleegd d.d. 10-7-2012

betrokken te raken bij (wereldwijde) maatschappelijke projecten en het opkomen voor gerechtigheid: 'InterVarsity offer opportunities for students to extend their campus mission abroad. Missional students engage in evangelism, prayer and justice'.⁴⁶ Een mooi voorbeeld is ook hun The Price of Life campagne, waarbij studenten de universiteiten benaderen 'with the issue of modern-day slavery from a political, business, social work, legal, academic, activist, and spiritual perspective'.⁴⁷ Hierbij worden op de universiteit demonstraties georganiseerd, lezingen gegeven en geld opgehaald voor de strijd tegen kinderslavernij. Hierdoor krijgen de bij InterVarsity aangesloten studenten een goed beeld van de verschillende manieren waarop ze betrokken kunnen zijn bij mission.

Ook Nederlandse studenten zijn gelukkig betrokken bij acties buiten de studentenwereld. Zo doen in Rotterdam elk jaar enige tientallen studenten mee aan 'Serve the City'.⁴⁸ Twee dagen lang worden ze door diverse maatschappelijke acties betrokken bij de stad en de mensen die er wonen. Zo leren ze inzien dat zij op een hele praktische manier een verschil kunnen maken. Op dit moment worden deze studenten echter niet vanuit IFES-Nederland toegerust en uitgedaagd om betrokken te zijn bij dergelijke projecten, naar mijn mening een gemiste kans. Waar deze studenten wel voor worden toegerust behandel ik in het volgende hoofdstuk.

2.9 Toerusting: theorie vs praktijk

Mattheus' model van mission wordt door David Bosch gekarakteriseerd als 'mission as disciple making'. Het in het Mattheus evangelie beschreven model daagt onze moderne opvatting van missionaire toerusting uit. Vaak worden mission en toerusting door ons als twee aparte werelden gezien. Mission gaat dan over het 'uitgaan' en toerusting over het inwendige leven van de christelijke gemeenschap. Dit idee vindt echter geen grond in 'de Grote Opdracht'.⁴⁹ Hier is toerusting 'betrokken mission', het samen leren om de weg van het Koninkrijk te volgen in ons dagelijks leven. Dit wordt gezien als een levenslang proces waarbij er geen uitzicht is op 'afstuderen'. Voor onze toerusting betekent dit dat dit veel meer toegespitst moet worden op het dagelijks leven en de situaties die we daarin tegenkomen. Het gaat erom dat we leren om op elk moment en in elke situatie de weg van het Koninkrijk te gaan. We zullen studenten moeten leren hoe ze dit doen als student, wat dit betekent voor hun latere vakuitoefening, hoe ze dit praktisch vormgeven in hun relaties, hun latere gezin, de kerk die ze (later) bezoeken: kortom, we zullen studenten moeten leren om het Koninkrijksdenken praktisch vorm te geven in elk gebied van hun leven.

2.10 Conclusie

In het evalueren van de wijze waarop IFES-Nederland haar studenten toerust zal gekeken moeten worden naar de volgende punten:

- Wordt er aandacht gegeven aan zowel evangelisatie als sociale betrokkenheid als ook de zorg voor de aarde?
- Wordt er voldoende inspanning geleverd in het voorkomen van het creëren van een onbijbelse kloof tussen evangelisatie, sociale betrokkenheid en de zorg voor de aarde?
- Worden evangelisatie, sociale betrokkenheid en de zorg voor de aarde gezien als gelijkwaardige werkvelden?
- Worden studenten toegerust om een leven te leven dat in overeenstemming is met de ethiek van het Koninkrijk van God?
- Wordt studenten geleerd om het Koninkrijksdenken praktisch vorm te geven in elk gebied van hun leven?

⁴⁶ www.intervarsity.org/camps, geraadpleegd d.d. 21-7-2012

⁴⁷ www.osupriceoflife.org, geraadpleegd d.d. 21-7-2012

⁴⁸ www.servethecityrotterdam.nl, geraadpleegd d.d. 01-8-2012

⁴⁹ Nissen, J. *New Testament and Mission*. p. 29.

3 Eigentijds

3.1 Inleiding

De reikwijdte van mission is nu bekend, maar wat bedoelen we er eigenlijk mee als we zeggen dat de toerusting eigentijds moet zijn? Wat zijn de kenmerken van de huidige tijd en wat betekent dit voor de manier waarop we studenten toerusten? In dit hoofdstuk zal ik dieper ingaan op deze vragen.

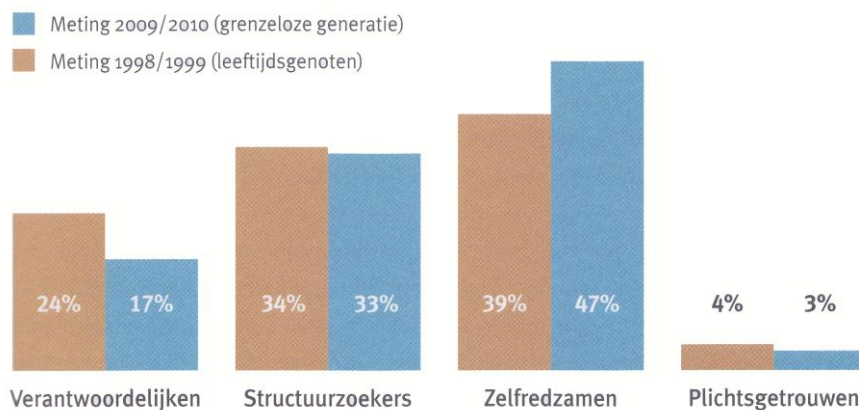
3.2 Contextualisatie

Als we zeggen dat de toerusting 'eigentijds' moet zijn dan betekent dit dat wordt erkent dat de God van de Bijbel een God is van de geschiedenis, die met zijn volk optrekt in verschillende tijden. Dit betekent dat we rekening mogen houden met de specifieke context waarin we werken en de cultuur waar we deel van uitmaken. Het rekening houden met de specifieke context zien we bijvoorbeeld terugkomen in Jezus' bediening. Jezus sprak met name tot mensen op het platteland. Zijn gelijkenissen weerspiegelen deze agrarische achtergrond: Jezus vertelde over bomen met goed fruit en slecht fruit, vruchtbaar en onvruchtbaar zaad en bomen die gesnoeid moesten worden. Jezus begreep zijn publiek en gebruikte beelden die zij goed begrepen. Evenzo zien we dat de apostel Paulus niet zomaar naar iedere verschillende stad ging om dezelfde boodschap op te dreunen en daarna weer verder te gaan. Het Nieuwe Testament doet verslag van een evangelist die het evangelie verkondigde, verklaarde en verdedigde op een manier die in de betreffende context verstandig was. Voor de Areopagus in Athene bevestigde Paulus het geloof van zijn heidens publiek in een 'onbekende God', citeerde een heidense dichter, en ging daarna het evangelie uitleggen (Hand. 17:16-34). Toen Paulus daarentegen de synagoge van Tessalonica binnenging debatteerde hij drie sabbatdagen achtereenvolgend met de aanwezigen: 'Aan de hand van teksten uit de Schrift toonde hij aan dat de Messias moest lijden en sterven en daarna uit de dood moest opstaan' (Hand. 17:1-3). Paulus streefde ernaar ieder publiek op creatieve wijze te overtuigen, door gebruik te maken van verwijzingen en een taal die zij konden begrijpen.

3.3 De jeugd van tegenwoordig

De huidige generatie studenten is geboren in grofweg het laatste decennium van de vorige eeuw. Zij zijn bekend onder allerlei andere labels, zoals: achterbankgeneratie, knip- en plakgeneratie, digital natives, mediageneratie, Einstein-generatie, 'generatie Y' en 'de grenzeloze generatie'. In deze thesis noem ik ze voor de duidelijkheid 'student'. Ze groeiden op met de repercussie van 9/11, de dotcombubble, de moord op Pim Fortuyn, in een geglobaliseerde economie die altijd doordraait. Ook de kredietcrisis en de huidige economische crisis zullen hun stempel op deze generatie drukken. Computer, mobiele telefoon en internet zijn niet meer weg te denken uit het dagelijks leven. Zij weten niet beter dan dat de hele wereld bestaat uit een enorme hoeveelheid, vaak tegenstrijdige, informatie. Dat niet alles is wat het lijkt en dat heel veel maakbaar is geworden: van je eigen uiterlijk tot de berichtgeving rondom de Golfoorlog.

Op basis van hun houding ten opzichte van overheid en politiek worden vier ‘typen’ burgers onderscheiden, namelijk plichts- en gezagsgetrouwe burgers (a), verantwoordelijke en maatschappijkritische burgers (b), pragmatische en zelfredzame burgers (c) en buitenstaander of structuurzoekende burgers (d). Bij een vergelijking van de studenten met hun leeftijdsgenoten van ruim 10 jaar geleden valt het op dat het aantal ‘verantwoordelijken’ afneemt (van 24 procent naar 17 procent) en dat de groep ‘zelfredzamen’ juist toeneemt (van 39 procent naar 47 procent)⁵⁰. Dit wijst op een sterke verschuiving in mentaliteit: pragmatischer en minder verantwoordelijk.

Figuur 5: burgerschapstijlen

Omdat ‘zelfredzamen’ gemiddeld genomen hoog zijn opgeleid zullen veel hedendaagse studenten bij deze burgerschapstijl horen, wat betekent dat zij gerekend worden tot de Mentality-milieus⁵¹ ‘opwaarts mobilen’ en ‘postmoderne hedonisten’. Studenten zijn individualistischer ingesteld en vaak gericht op status en anders-zijn. Hierbij staat niet het publieke- of maatschappelijke belang voorop, maar het eigen belang. Dit wil niet zeggen dat men totaal niet maatschappelijk betrokken is. Men heeft echter een afkeer van politieke en maatschappelijke instellingen. De manier waarop deze instellingen vaak zijn georganiseerd, procedureel en bureaucratisch, staat haaks op de manier waarop jongeren met dit onderwerp bezig zijn. Voor hen is het thema en het onderwerp met mogelijke oplossingen belangrijk, niet de vorm van de procedure waarin oplossingen dienen te worden gegoten.⁵² Verder zijn sociale netwerken van groot belang en hierin bewegen zij zich gemakkelijk. Onderscheidend is ook de gerichtheid op een belevings- en ervaringscultuur. Beelden bij tekst worden allang niet meer beschouwd als illustraties, maar leveren essentiële informatie en een mogelijkheid om sneller de boodschap te absorberen.⁵³ Er wordt soms op gewezen dat jongeren duidelijk minder gericht zijn op solidariteit,⁵⁴ maar wanneer je kijkt hoe jongeren massaal hun medeleven tonen met mondiale acties om mensen in andere landen aan voedsel te helpen, kun je niet volhouden dat jongeren niet solidair zijn.⁵⁵ Uit de onderzoeksgegevens blijkt verder dat de individualisering niet ten einde is, maar juist doorzet: collectieve waarden worden steeds minder belangrijk gevonden, kleine sociale netwerken winnen juist aan belang. Ze zijn bij uitstek ‘spinnen in het eigen sociale netwerk’, dat losstaat van de grotere sociale verbanden. Men heeft een toenemende behoefte aan huiselijkheid wat wijst op een sterke focus op de eigen leefwereld.

⁵⁰ Sprangenberg, F. en Lampert, M., *De grenzeloze generatie en de onstuitbare opmars van de B.V. IK* (Amsterdam: Nieuw Amsterdam Uitgevers, 2011) p. 41.

⁵¹ Zie www.motivation.nl voor een nadere uitleg over deze Mentality-milieus

⁵² Boschma, J. en Groen, I. *Generatie Einstein. slimmer sneller en socialer* (Amsterdam: Pearson Education, 2006, tweede druk 2007) p. 74.

⁵³ Veen, W., *Homo Zappiens. opgroeien, leven en werken in een digitaal tijdperk* (Amsterdam: Pearson Education, 2009) p. 13.

⁵⁴ Zie o.a. Sprangenberg, F. en Lampert, M., *De grenzeloze generatie*, p. 48.

⁵⁵ Veen, W., *Homo Zappiens*, p. 18.

Enkele oorzaken dat de jongeren van nu in een aantal opzichten afwijken van hun leeftijdsgenoten van tien jaar geleden zijn:⁵⁶

- Ouders houden zich minder bezig met regelstellend opvoeden.
- Het is wel zo comfortabel om langer bij je ouders te wonen.
- Kleine gezinnen, dus minder corrigerende invloed van oudere broertjes en zusjes.
- Extreem gedrag wordt door de media breed uitgemeten en bevorderd.
- Alles is al geregeld, overal zijn al wetten voor: waar zou jij je druk om maken.
- Elke stem telt, waarom luisteren naar een ander?
- De ene mening is niet beter dan de andere: waarom luisteren naar een ander?
- Ik moet uiteindelijk toch mijn eigen boontjes doppen.
- Internationale ontwikkelingen zorgen voor onzekerheid (9/11, internetbubbel, kredietcrisis, recessie).
- De opkomst van internet, mobile communicatie en sociale media.

3.4 Internet

Het behoeft weinig toelichting dat internet een belangrijke rol speelt in het leven van jongeren. Jongeren spenderen meer tijd op internet dan voor de televisie.⁵⁷ De inzet van internet lijkt daarom een belangrijk 'ingrediënt' van eigentijdse toerusting en daarom behandel ik die hier apart. In maart 2012 publiceerde de Poolse filosoof Piotr Czerski een artikel in het Noord-Poolse dagblad *Dziennik Baltycki* onder de titel *My, dzieci sieci* (Wij, kinderen van het web). Het stuk is een internethit geworden en in verschillende talen vertaald.⁵⁸ Hij zegt: 'Wij zijn opgegroeid met internet en op internet. Dat is wat ons anders maakt. Het is een vanuit jullie perspectief vaag, maar cruciaal verschil. Wij 'surfen' niet en internet is voor ons geen 'plek' of 'virtuele ruimte'. Internet ligt voor ons niet buiten de werkelijkheid, maar is er een gelijkwaardig onderdeel van. Wij maken geen gebruik van internet, wij leven op en met internet.'

Voor oudere generaties was het ontstaan van internet met al zijn nieuwe mogelijkheden één groot omzien in verwondering, het aangehaalde artikel geeft sprekend aan dat internet voor studenten de dagelijkse realiteit is. Zij zien internet niet in de eerste plaats als een 'bibliotheek' maar als een ontmoetingscentrum zonder openingstijden.⁵⁹ Wim Veen, hoogleraar Educatie en Technologie aan de TU in Delft, noemt hen 'Homo Zappiens' voor wie internet past als een 'tweede huid'.⁶⁰ Steeds meer jongeren hebben een eigen website of weblog en via Facebook vertellen ze over zichzelf en hun belevenissen en anderen kunnen hierop reageren. Internet is voor jongeren daarmee vooral een sociaal medium dat de mogelijkheid biedt om vierentwintig uur per dag, zeven dagen per week in contact te staan met leeftijdsgenoten. Het hiervoor aangehaalde artikel van Piotr Czerski vervolgt: 'Als we jullie, analoog, onze bildungsroman zouden voorlezen, zou er aan elke ervaring die ons gevormd heeft een natuurlijk internetaspect zitten. Op internet hebben we vrienden en ruzie gemaakt, hebben we examens voorbereid, feesten en studiesessies gepland. Op internet zijn we verliefd geworden en hebben we het ook weer uitgemaakt. Het web is voor ons geen technologie die we onszelf hebben moeten aanleren'.

Dit alles betekent dat internet niet klakkeloos ingezet moet worden in de communicatie met studenten. Het is van belang om goed inzicht te hebben in de functies die bepaalde vormen van media en middelen hebben voor studenten. Zo zou het een goed idee kunnen lijken om sociale media (zoals Google+, Facebook, Twitter) in te zetten voor het toerusten van studenten omdat ze hier veel tijd doorbrengen. Sociale media behoren echter tot het privé domein van de gebruiker en het zou goed kunnen dat benadering via dit medium tot irritatie zal leiden.⁶¹ De vraag is dus: 'welke plek neemt welk medium in in de belevingswereld van de studenten'. In een gesprek met Erwin van Ginkel, mededirecteur van internetbureau Sowmedia,⁶² heb ik verkend welke mogelijkheden internet biedt voor toerusting van studenten. Hij onderstreept dat er niet klakkeloos gebruik

⁵⁶ Sprangenberg, F. en Lampert, M., *De grenzeloze generatie*, p. 46.

⁵⁷ EIAA, Mediascope Europe onderzoek 2007: <http://www.mediaonderzoek.nl/1089/internet-is-populairder-dan-tv-onder-jongeren>

⁵⁸ Baltycki, D., 'Wij, kinderen van het web', NRC Next, 4 april 2012

⁵⁹ Boschma, J. en Groen, I. *Generatie Einstein*, p. 30.

⁶⁰ Veen, W., *Homo Zappiens*, p.12.

⁶¹ Boschma, J. en Groen, I. *Generatie Einstein*, p. 105.

⁶² Zie ook www.sowmedia.nl

gemaakt moet worden van social media. Wel ziet hij internet als het centrale communicatiemedium, waarbij social media ingezet kan worden als middel om dat wat je al 100 jaar doet, beter te doen. In plaats van boekjes en foldertjes maken kan je gebruik maken van een e-mailnieuwsbrief, webshop, e-learning, etc.

Samenvattend zou ik willen stellen dat het gebruik van internet niet noodzakelijkerwijs deel uit hoeft te maken van een eigentijdse vorm van toerusting. Bij de ontwikkeling of inzet van toerustingsmateriaal zal kritisch gekeken moeten worden of de inzet van internet de toerusting daadwerkelijk versterkt.

3.5 Christen studenten

Het zou kunnen dat aan christelijke studenten iets afwijkende kenmerken toegeschreven kunnen worden omdat onder gelovigen (in de breedste zin van het woord) relatief vaak de burgerschapsstijl 'plichts- en gezagsgetrouw' voorkomt.⁶³ Mensen binnen deze stijl zijn sterk maatschappelijk betrokken, met name bij de directe leefomgeving waar ze zich voor inzetten. Ze worden gedreven door plichtsbesef en bij velen speelt hun geloof een belangrijke rol. Uit het onderzoek blijkt echter dat deze stijl onder jongeren slechts zeer beperkt voorkomt (4 procent van het totaal).⁶⁴ Hoe graag we het wellicht ook zouden willen, het lijkt mij gelet op de cijfers onwaarschijnlijk dat christen studenten veel sterker maatschappelijk bewust zullen zijn dan niet gelovige studenten of veel minder te vinden zijn op internet. Culturen zijn nu eenmaal geen geïsoleerde blokken, zij vormen veeleer netwerken die met elkaar in uitwisseling staan. In de brief aan Diognetus⁶⁵ is hier een helder voorbeeld van te vinden. De schrijver zegt hier: 'Verwacht echter niet het geheimenis van de godsdienst der christenen van een mens te leren. Want christenen verschillen van de overige mensen noch door woonplaats noch door taal of zeden. Want nergens wonen ze in eigen steden noch gebruiken ze de een of andere afwijkende taal of leiden een bijzonder levenswijze.'⁶⁶

In zekere zin betekent uitwisseling dus dat er sprake is van een wisselwerking waarbij wij ons er steeds bewust moeten zijn van het feit dat er hierbij altijd, vaak onbedoelde, neveneffecten optreden. G.A. Pritchard vergelijkt dit met de getijden van de zee en de onderstromen waar zij voor zorgen. Net als hoogtij op het strand kunnen bedoelde functies tamelijk eenvoudig gezien en gemeten worden. Latente functies zijn als de verborgen onderaardse stromen die deze getijden creëren.⁶⁷ Op deze wederzijdse beïnvloeding zal ik in het volgende hoofdstuk over 'relevantie' dieper ingaan.

3.6 Conclusie

Wanneer je jongeren wilt bereiken en boeien, is het zaak hen aan te spreken in een taal die zij verstaan. Inzicht in de mensen die je wilt toerusten vormt daarom de basis voor effectieve toerusting. Uit bovenstaande beschrijving zou ik de volgende drie ingrediënten willen destilleren die in elk geval aanwezig moeten zijn in een eigentijdse manier van toerusten. Aan de hand van deze drie kenmerken zal ik het bestaande toerustingsmateriaal toetsen op de vraag of deze voldoende 'eigentijds' is.

1) aandacht voor het individu

In paragraaf 3.3 heb ik betoogd dat studenten individualistischer zijn ingesteld, het eigenbelang staat voorop. Om hierbij aan te sluiten kan er voor gekozen worden om de missionaire toerusting te beginnen bij de 'voordelen' die dit voor de student zelf heeft. Wellicht leert men zijn of haar eigen gaven kennen en ontwikkelen, groeit men dichterbij Christus toe en zal men zichzelf persoonlijk verder ontwikkelen.

⁶³ Sprangenberg, F. en Lampert, M., *De grenzeloze generatie*, p. 259.

⁶⁴ Sprangenberg, F. en Lampert, M., *De grenzeloze generatie*, p. 41.

⁶⁵ brief uit de tweede eeuw van een onbekende auteur aan een zekere Diognetus. Hij doet dit op een interessante manier, die ons laat zien wat het zelfbeeld van de Christenen rond het jaar 200 na Christus was.

⁶⁶ Brief aan Diognetus, overgenomen uit: Klijn, A.F., *Apostolische Vaders 3. Barnabas, Papias, Brief aan Diognetus, Quadratus* (Baarn: Bosch Keuning N.V. 1967) p. 103.

⁶⁷ Pritchard, P., *WillowCreek. Een eerlijke evaluatie* (Heerenveen: Uitgeverij Barnabas, 1997) p 142.

2) *aandacht voor belevingswereld en interactie*

Jongeren leven in een belevingscultuur waar constant interactie plaatsvindt tussen zender en ontvanger. Voor missionaire toerusting betekent dit dat het materiaal moet voorzien in voldoende mogelijkheden voor interactie en beleving. Bij beleving moet in dit verband gedacht worden aan beeld- en geluidsmateriaal, creatieve werkvormen of praktijkopdrachten. Interactie betekent dat het materiaal voldoende vrijheid biedt om een eigen mening te vormen, eigen keuzes te maken, dat er ruimte is voor uitwisseling en discussie.

3) *aandacht voor verscheidenheid*

Volgens Yvonne van Sark, directeur kennis van YoungWorks: bureau voor jongerencommunicatie, wordt er vaak een te algemeen verhaal verteld aan jongeren. Haar boodschap is dat er verschillende soorten jongeren zijn. Als je deze verschillende groepen aan wilt spreken zullen er verschillende verhalen verteld moeten worden. 'Denk niet vanuit de zender, maar vanuit de ontvanger'.⁶⁸ Voor missionaire toerusting zou dit kunnen betekenen dat het onderwerp vanuit verschillende hoeken benaderd moet worden.

⁶⁸ Sprangenberg, F. en Lampert, M., *De grenzeloze generatie*, p. 181.

4 Relevant

4.1 Inleiding

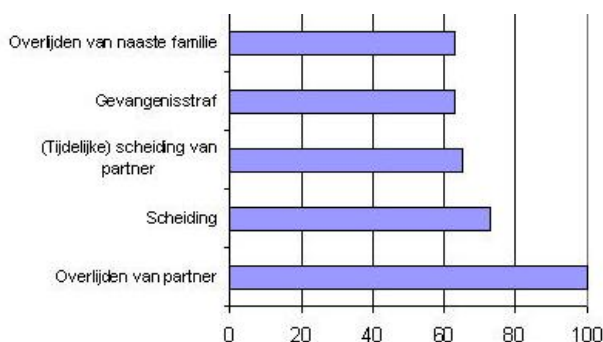
Volgens marketinggoeroe en bestsellerschrijver Jos Burgers gaat het in de marketing niet om de producten, maar om de behoeften van de klant.⁶⁹ Het recept om je product aan de man te brengen is heel simpel: het gaat erom de behoeften van de klanten in kaart te brengen en daarop inspelen. Het woord 'relevant' in de centrale probleemstelling kan de gedachte oproepen dat deze marketingstrategie simpelweg over is genomen. We brengen in kaart welke behoeften er leven onder de bij IFES-Nederland aangesloten studenten. Vervolgens ontwerpen we een toerustingsvorm die de waargenomen behoefte bevredigt: Mission Completed!

4.2 Missionaire marketing?

De keerzijde van deze benadering wil ik belichten met het voorbeeld van een student die tijdens één van mijn trainingen aangaf dat hij mensen wilde leren bekeren. Als missionair trainer heb ik deze wens vaak gehoord. De studenten willen dan leren om het evangelie op een relevante wijze te communiceren. In de loop van het gesprek blijkt dan vaak dat men hiermee meer bedoelt dan dat het evangelie begrijpelijk moet worden uitgelegd en betrekking moet hebben op de situatie. Wat men uiteindelijk wil is dat de ontvanger de boodschap niet alleen begrijpt, maar ook beaamt en toepast. Voor hen is de toerusting dan ook pas relevant wanneer men heeft geleerd hoe men iemand kan 'overtuigen' van de waarheid van het evangelie met als gevolg de bekering van de betreffende persoon.

Toen ik als twintigjarige student de 'Grote Opdracht School' van Agapè volgde moest ik met behulp van een werkblad het leven van mijn niet-christelijke vrienden, familieleden, etc. in kaart brengen. Naast het invullen van de geboortedatum van de persoon (om een kaartje te sturen), de verjaardag van zijn/haar kinderen (zelfde doel) en de vrijetijdsbesteding (om samen leuke dingen te doen) moesten ook 'bijzondere problemen / omstandigheden' en 'speciale behoeftes' worden omschreven. Deze laatste gegevens kunnen in kaart worden gebracht met de in het cursusmateriaal afgebeelde Social Readjustment Rating Scale.

Het betreft een lijst met gebeurtenissen in iemands leven die kunnen leiden tot stress. Met getallen is aangegeven hoe ingrijpend de gebeurtenissen kunnen zijn en bij een score van boven de 150 neemt de kans op stressverschijnselen behoorlijk toe. Te lezen valt dat 'vaak blijkt dat als iemand zoiets meemaakt in z'n leven, hij heel dankbaar is als er mensen zijn of een gemeente is die belangstelling en betrokkenheid tonen. Juist dan staat iemand vaak open voor het Evangelie'.⁷⁰

Figuur 6: deel SRR Scale

Het eerste bezwaar dat ik hierbij heb is het grote gevaar van manipulatie. Door zo te werk te gaan lijken mensen opgeleid te worden om de ander te manipuleren tot het afnemen van zijn 'product'. De behoeften lijken hier te verworden tot een middel tot het doel: de bekering van de ander. Alle aandacht en zorg voor de nood van de ander vormen een suikerzoet laagje om een bittere pil. Hoewel de intenties van de mensen die zo werken oprecht zullen zijn lijkt het gevaar groot dat de aandacht geleidelijk aan verschuift van de 'behoeften' naar het 'product'. We willen verkopen en wat daarvoor kan dienen gebruiken we. In zijn tijd had Dietrich Bonhoeffer al commentaar op een dergelijke benadering, zelfs als die plaatsvindt vanuit goede bedoelingen 'omdat die erop neerkomt de zwakheid van de mens uit te buiten en daarom "onchristelijk" is'.⁷¹

⁶⁹ Burgers, J., 'Denk in gaten, niet in boren' Managementboek Magazine, 30 januari 2012

⁷⁰ Cursusmap Grote Opdrachtschool, versie 2002, p. 5-35.

⁷¹ Bonhoeffer in Paas, S., *Jezus als Heer in een plat land. Opzoek naar een Nederlands evangelie* (Zoetermeer: Uitgeverij Boekencentrum, 2001, derde druk 2004) p. 35.

Mijn tweede bezwaar is dat de behoeften van de 'doelgroep' tot hoogste goed wordt verheven en dat de suggestie wordt gewekt dat het evangelie deze behoeften zondermeer vervult. Stefan Paas zegt in dit kader: 'wat ik hier mis, is de fundamentele gedachte dat Jezus Christus niet alleen het antwoord is, maar dat Hij ons ook de vragen aanreikt. Of, met andere woorden, mijns inziens wordt God hier gereduceerd tot een stopcontact, waarin wij de stekker van onze behoeften kunnen steken'.⁷² Met deze benadering onderschatten we de verstreckende gevolgen van de zondeval. Het bederf heeft de gehele schepping doordrongen en dus ook onze behoeften. In het licht hiervan moeten wij kritisch staan tegenover hetgeen aangedragen wordt als 'behoefte'. Het evangelie begint niet waar onze behoeften ophouden, maar gaat onze behoeften binnen, transformeert ze en heiligt ze. Pas dan kunnen we zeggen dat het evangelie ook tegemoet komt aan onze behoeften.⁷³ Bij onze poging relevant te zijn voor christelijke studenten moeten we dus wel continue blijven monitoren in hoeverre deze behoeften niet in strijd zijn met het Bijbels getuigenis. Waar ze dat wel zijn zullen we deze behoeften moeten transformeren en heiligen.

4.3 Niet de inhoud, alleen de vorm?

In Nederland voltrekt zich een snelle verbreiding van meer diffuse, geïndividualiseerde vormen van spiritualiteit. Binnen christelijk Nederland leeft daarom soms de verwachting dat mensen hierdoor opnieuw geïnteresseerd zullen raken in het evangelie, mits het in een voor hen aanvaardbare en relevante vorm wordt gebracht. Er wordt dan benadrukt dat we niet de inhoud van het evangelie moeten aanpassen, maar de verpakking 'zodat het uitnodigt tot uitpakken'.⁷⁴ Stefan Paas geeft in zijn boek 'Jezus als Heer in een plat land' echter aan dat het nog maar de vraag is of vorm en inhoud zo gemakkelijk te scheiden zijn. G.A. Pritchard noemt hiervan een aantal voorbeelden die hij aantrof in de Willow Creek Community Church.⁷⁵ Het gevaar tot aanpassing van de inhoud wordt alleen maar groter naarmate deelnemers eenzijdig worden gewezen op de noodzaak van het belang van de behoeften van de ontvanger. Ook christenen zijn namelijk bewust of onbewust beïnvloed door de postmoderne behoefte aan persoonlijke identiteit en vervulling. René van Loon wijst er op dat wanneer je in een christelijke boekwinkel rondkijkt opvalt dat de boeken vooral over vijf thema's gaan: acceptatie, genezing, groei, gaven en overwinning.⁷⁶ Veel christenen zullen er daarom moeite mee hebben om hier kritisch tegenover te staan, het betreft ten diepste immers ook zelfkritiek. Voordat we er erg in hebben worden we opgeslokt door de getherapeutiseerde cultuur van de moderne westerse samenleving. Volgens G.A. Pritchard ontbreekt het de Willow Creek Community Church aan voldoende kritische zin ten aanzien van de door haar gehanteerde methodieken. Dit zou te maken hebben met een te sterk doorgevoerd pragmatisme, waardoor het 'doen' wordt overgewaardeerd ten koste van het 'denken'. Het gevolg is dat men nogal naïef staat ten opzichte van de postmoderne cultuur. Dit komt tot uiting in een ver doorgevoerd marktdenken op het terrein van evangelisatie, een nagenoeg kritiekloze vertaling van het evangelie in psychologische categorieën, een zwak ethisch besef en in het algemeen een vertekend beeld van God. Het grote gevaar is dat we, in een ultieme poging om aan te sluiten bij de huidige cultuur, het evangelie omvormen tot een boodschap van Jezus als een goede optie naast vele andere.⁷⁷

4.4 Missionaire ethiek

In ons missionair handelen zal de mens leidend moeten zijn, niet de methode. Het verhaal van de schepping leert ons de waardigheid en gelijkwaardigheid van elk mens. Christelijk missionair handelen benadert alle mensen daarom met waardigheid, gelijkheid en respect. Wanneer we naar andere personen kijken zien we daarom niet het label (Moslim, Boeddhist, atheïst, wit, zwart, etc.), maar het beeld van God (Genesis 1:26). We zien iemand geschapen door God, gewild door God, verantwoordelijk ten opzicht van God, geliefd door God en beoordeeld door God. Een kritische doordenking van onze methoden, attitudes en vooronderstellingen is daarom nodig. 'The validity of evangelism in principle does not legitimize any and every method of evangelism in practice'.⁷⁸ Alle methoden die anderen niet met respect benaderen of mensen hun waardigheid ontnemen is een

⁷² Paas, S., Jezus als Heer in een plat land, p. 63.

⁷³ Paas, S., Jezus als Heer in een plat land, p. 69.

⁷⁴ Cursusmap Grote Opdrachtschool, versie 2002, p. 5-31

⁷⁵ Pritchard, P., WillowCreek. Een eerlijke evaluatie (Heerenveen: Uitgeverij Barnabas, 1997) p. 160-234.

⁷⁶ Loon, R. in Paas, S., Jezus als Heer in een plat land, p. 65

⁷⁷ Bonhoeffer, D., The cost of discipleship, New York: SCM Press Ltd, 1959) p. 35 e.v.

⁷⁸ Wright, C.J.H., The Mission of God, p. 423.

tekortkoming in liefde. Het gebod om onze naaste lief te hebben als onszelf is even relevant in ons missionaire handelen als in alle andere delen van ons leven.

Als voorbeeld van een methode die in dit licht mijns inziens nog eens kritisch doordacht moet worden is de (ook binnen IFES-Nederland gebruikte) methode van het enquêteren van studenten. Het idee is dat christelijke studenten op de universiteit enquêtes afnemen bij andere studenten over geloof en zingeving. Het doel van deze enquêtes is om via de vragen in gesprek te komen met niet-christelijke studenten en hen het evangelie uit te leggen en mogelijk uit te nodigen voor een vervolgesprek. Naar mijn mening is dit een misleidende vorm omdat het hoofddoel niet is het verwerven van informatie t.b.v. onderzoek. De resultaten worden vaak niet verwerkt of slechts voor de vorm om de discussie over de legitimiteit van deze methoden te ontwijken. Respondenten worden pas in de loop van de enquête geconfronteerd met expliciete evangelisatie, terwijl de indruk vooraf gewekt wordt dat het slechts gaat om ‘neutraal’ onderzoek naar geloof en zingeving. Niets is echter minder waar!

Een kritische benadering van de te gebruiken methoden zien we ook bij Jezus. In Mattheus 4 wordt hij door de duivel verleid tot een effectieve strategie van wonderen die Jezus uniek zijn buiten elke twijfel zouden stellen. Hierin wordt Jezus verleid om Zijn kracht, Zijn gaven en Zijn relatie met Zijn Vader te misbruiken.⁷⁹ Maar Jezus antwoordt telkens met een nee. Gods strategie verschilt met dat van de duivel in zijn opvatting van lijden en ellende. Hij kiest nadrukkelijk niet voor snel succes tegen elke prijs.

4.5 Conclusie

Zoals eerder aangegeven blijkt dat relevantie in de praktijk samen dreigt te vallen met de acceptatie van de boodschap door de ontvanger. Hierbij is toerusting pas relevant als geleerd wordt hoe het evangelie relevant gemaakt kan worden voor de ontvanger. Terecht stelt Klaas Quist dat christenen het geloof niet relevant hoeven te maken: ‘Het geloof is relevant omdat het Evangelie van Christus van grote betekenis is voor de wereld [...] Als er voor de wereld iets relevant is, dan is het wel de bevrijdende boodschap dat God in Christus de wereld met Zichzelf verzoent’.⁸⁰ Voor dit onderzoek betekent dit dat ik de behoeften van de bij IFES aangesloten studenten kritisch zal moeten benaderen. In hoeverre zijn hun behoeften Bijbels te duiden en waar moeten ze onder kritiek worden gesteld? Relevante toerusting betekent in de eerste plaats dat het beantwoordt aan de Bijbelse noties ten aanzien van mission. Binnen dit ‘kader’ zal er gezocht moeten worden naar manieren die het beste aansluiten bij de behoeften van de bij IFES-Nederland aangesloten studenten. Waar dat niet mogelijk is zal geprobeerd moeten worden de behoeften van de studenten te transformeren en te heiligen.

⁷⁹ Nissen, J. New Testament and Mission, p. 24.

⁸⁰ Quist, K., ‘Relevantie voor de wereld inherent aan christelijk geloof’ Reformatorisch Dagblad, 30 November 2011

5 Toerusting

5.1 Inleiding

In de voorgaande hoofdstukken heb ik duidelijk proberen te omschrijven wat we verstaan onder de begrippen mission, eigentijds en relevant. In dit hoofdstuk zal ik het bestaande toerustingsmateriaal van IFES-Nederland kritisch evalueren aan de hand van de in de voorgaande hoofdstukken vastgestelde criteria. In hoeverre bestrijkt het bestaande toerustingsmateriaal het gehele werkveld van mission en is het eigentijds en relevant te noemen? Daarnaast zal ik een drietal 'best practices' binnen IFES-World beschrijven en beschrijf ik een aantal bestaande missionaire cursussen die wellicht inspirerend kunnen zijn voor IFES-Nederland.

5.2 Missionaire toerusting IFES-Nederland

5.2.1 *Cursus Aanstekelijk Christen Zijn*

Achtergrond

De cursus Aanstekelijk Christen Zijn speelt een belangrijke rol in het streven van IFES-Nederland om aandacht te geven aan de bewustwording rondom getuigen en de verschillende vormen waarin dat kan.⁸¹ De eerste versie van het materiaal is in 1994 uitgebracht in het Engels. De Nederlandse vertaling dateert uit 1996 met als titel 'zo word je een aanstekelijk christen'. De cursus is uitgegeven door Willow Creek Nederland. In samenwerking met IFES-Nederland hebben zij een speciaal studentenhandboek ontwikkeld. Dit handboek kunnen deelnemers gebruiken gedurende de cursus.

Korte inhoud

De cursus bestaat uit zes blokken van 1,5 uur. In het eerste blok leren studenten dat voor God ieder mens even belangrijk is en dat je geen evangelist hoeft te zijn om een getuige te kunnen zijn. In het tweede blok wordt uiteengezet dat niet iedereen hetzelfde is en dat dit ook niet nodig is. Sommige mensen zijn heel direct, anderen zijn meer uitnodigend en weer anderen zijn intellectueel sterk. De deelnemers leren hun eigen stijl van evangeliseren ontdekken en positief te waarderen. Vervolgens wordt in het derde blok uitgelegd dat we om getuigen te zijn contact moeten maken met niet-christenen. Er worden verschillende ideeën geopperd (bijv. lid worden van een sportvereniging) en de deelnemers denken na over de wijze waarop ze dit praktisch kunnen gaan maken. In het derde en vierde blok wordt achtereenvolgens geleerd hoe je in drie minuten kunt leren te vertellen waarom je gelooft (je eigen getuigenis geven) en hoe je Gods verhaal (schepping, zondeval, vergeving door Christus) kort en beeldend kunt uitleggen. In de laatste les wordt stilgestaan bij de wijze waarop je mensen 'de geloofsstap' kunt laten zetten (door middel van het bidden van het 'zondaarsgebed') en hoe je ze kan begeleiden in hun eerste stappen als christen.

Evaluatie

Positief vind ik de ontspannen basis die wordt gelegd. Veel studenten lijken 'getuigen-zijn' te associëren met 'evangelist zijn' en de cursus staat uitgebreid stil bij het feit dat dit niet per definitie zo hoeft te zijn. Ook leren de studenten heel duidelijk hun eigen stijl te ontdekken en te gebruiken, waardoor de cursus daadwerkelijk rekening houdt met het individu. Door het aanbieden van twee invalshoeken (eigen getuigenis versus Gods getuigenis) ontstaat er ook een vrij brede kijk op de verschillende mogelijkheden om te evangeliseren. De bijgeleverde DVD voorziet soms in aansprekende voorbeelden, waardoor de theorie ook iets praktischer wordt gemaakt. Er is daarbij veel aandacht voor interactie.

Bij het omschrijven van de afstudeeropdracht is aangegeven dat een bijna twintig jaar oude cursus in eerste aanleg niet relevant lijkt voor studenten die zijn opgegroeid in de 21^e eeuw en zeker niet vernieuwend is te noemen.⁸² Naar mijn mening valt dit echter erg mee. De basisprincipes die in de cursus aan de orde komen zijn naar mijn mening niet 'ouderwets' en de thema's die aan de orde komen vind ik zeer relevant. Ook in de door mij uitgevoerde enquête beoordelen de studenten de cursus overwegend positief. Zoals ik hier boven heb beschreven houdt de cursus rekening met het individu, is aandacht voor belevingswereld en interactie. Doordat er aandacht is voor de

⁸¹ IFES-Nederland, *Meerjarenbeleidsplan*, p. 15.

⁸² Projectplan bij deze thesis

verschillende manieren waarop je een getuige kunt zijn is er ook de nodige aandacht voor verscheidenheid. Wel denk ik dat dit nog beter kan, zie volgende paragraaf.

Het doel dat IFES-Nederland heeft met de cursus is het creëren van *‘bewustwording rondom getuigen en de verschillende vormen waarin dat kan’*.⁸³ Als ik puur op basis van dit uitgangspunt naar het materiaal kijk valt mij op dat het laatste deel, namelijk ‘de verschillende vormen waarin dit kan’ niet goed uit de verf komt. Wel is er aandacht voor de verschillende wijzen waarop je een getuige kan zijn, maar hierbij beperkt men zich wel sterk tot de hoek van (persoonlijke) evangelisatie. In de cursus komen wel twee verschillende vormen voor om mensen (een deel van) het evangelie uit te leggen, maar verder dan dit komt men niet. Hier is ‘getuige zijn’ versmalt tot evangelisatorische gesprekken voeren. Bewust of onbewust krijgen studenten hier als basis mee dat je uiteindelijk alleen een getuige bent als je evangelisatorische gesprekken met mensen voert. Er is geen aandacht voor de wijze waarop je betrokken kan zijn in mission door sociale betrokkenheid of door de zorg voor de aarde.

Een tweede kritische kanttekening kan worden geplaatst bij het vernieuwende karakter van de cursus. Bij de positieve punten heb ik aangegeven dat de cursus naar mijn mening nog voldoende relevant is, maar vernieuwend is een uit begin jaren ‘90 stammende cursus niet te noemen. Omdat de cursus echter zeker niet ‘ouderwets’ overkomt lijkt vanuit dat oogpunt de enige reden om de cursus in te wisselen voor iets anders gemotiveerd te kunnen worden door de wens om ‘weer eens iets nieuws te doen’.

Een sterke en doorslaggevende reden om de cursus te vervangen is het gegeven dat Willow Creek is gestopt met de productie van nieuwe handboeken. De enige afnemer van het materiaal was IFES-Nederland en zij zagen in de huidige opzet geen toekomst meer weggelegd voor de cursus. Er zijn geen plannen om het materiaal grondig te herzien of om ander missionair toerustingmateriaal te ontwikkelen. De rechten voor het materiaal zijn overgedragen aan Jan de Jong (werkzaam bij Leadership Dynamics). Hij heeft desgevraagd aangegeven het materiaal nog op eigen initiatief te kunnen produceren voor IFES-Nederland. Ik vraag mij echter sterk af in hoeverre dit ook een duurzame oplossing is.

Conclusie

Als de visie van IFES-Nederland zou zijn om studenten te leren getuige te zijn door het voeren van evangelisatorische gesprekken lijkt de cursus mij een prima toerustingsmiddel. Omdat de cursus naar mijn mening relevant is en niet ouderwets overkomt lijkt vanuit dat oogpunt de enige reden om de cursus te vervangen de ‘wens om weer eens iets nieuws te doen’.

Als ik de cursus beoordeel vanuit de kernwaarde van IFES-Nederland om een integrale missionaire visie na te streven ben ik minder positief over de cursus. Nogmaals, binnen een integrale missionaire visie hoort ook aandacht te zijn voor het ledigen van psychische, mentale, emotionele en sociale nood van de mens en de zorg voor de schepping in de meest brede zin van het woord. Zoals aangegeven geeft de cursus geen aandacht aan deze elementen. De cursus geeft daarom onvoldoende blijk van de integrale missionaire visie die IFES-Nederland nastreeft.

Omdat het materiaal niet meer wordt geleverd door Willow Creek lijkt het verstandig om op zoek te gaan naar nieuw materiaal. Totdat er een goede vervanger is gevonden kan via Jan de Jong wellicht een nieuwe voorraad worden besteld.

5.2.2 Conferenties

Achtergrond

In het meerjarenbeleidsplan worden de conferenties in één adem genoemd met de cursus *Aanstekelijk Christen Zijn*. Ook op de conferenties wil men aandacht geven aan de bewustwording rondom getuigen en de verschillende vormen waarin dat kan. Meer specifiek gaat het hier dan om de Live-it! daar deze conferentie een duidelijk missionaire doelstelling heeft. Jaarlijks komen er ongeveer 600 studenten uit binnen- en buitenland naar deze conferentie.

⁸³ IFES-Nederland, *Meerjarenbeleidsplan*, p. 15.

Korte inhoud

Om antwoord te krijgen op de vraag in hoeverre deze conferentie de integrale missionaire visie van IFES-Nederland uitdraagt heb ik onderzocht welke thema's er in de afgelopen jaren zijn behandeld.

Thema 2006: Opzouten; navolging, cultuur en getuige zijn

Op deze conferentie is veel aandacht gegeven aan het brede plaatje van mission. Er zijn lezingen gegeven over wat het betekent om Jezus na te volgen, in welke cultuur wij leven en op welke wijze wij een getuige kunnen zijn. Workshops waren onder andere: sociale gerechtigheid, kleur bekennen binnen wetenschap, maatschappelijk en politiek leiderschap, missie binnenland en missie buitenland.

Thema 2007: Samen Thuis, samen Uit!

Zoals het thema aangeeft veel aandacht voor het 'uitgaan', waarbij Ron van der Spoel sprak over uitgaan en vrucht dragen. Op deze conferentie is blijkens de titels van de workshops veel aandacht gegeven aan het brede plaatje van mission: Aanstekelijk Christen Zijn, leiderschap, cultuur, sociale gerechtigheid, missie en geloof en wetenschap.

Thema 2008: n.v.t.

Dit jaar was er geen Live-it! in verband met de internationale European Evangelism Conference georganiseerd door IFES-Europe.

Thema 2009: Warming up

Hier is toch wel wat minder sprake geweest van een brede missionaire toerusting. Thema's van de workshops waren: Seeker Bible Studies, Back to the basics: what do you believe?, Who am I? - a track on identity, The story of His glory (track over evangelisatie), Wat heeft Jezus met mijn vrienden?, Islam, moslimstudenten en het evangelie en Meet the internationals!. Een klein beetje verbreding heeft mogelijk plaatsgevonden door de tracks Christians in Career en leiderschap.

Thema 2010: Re-MOVE

Deze conferentie was er aandacht voor discipelschap/navolging. De tracks dit jaar waren: Wie ben ik nou eigenlijk? Een track over identiteit, Geloofstwijfel, Dieper, Strijd in je denken, Seksualiteit en relaties, Dreams, Mijn internationale medestudent gelooft....iets anders!, Apologetiek, Islam, moslimstudenten en Prayer, Wealth, poverty and global justice.

Thema 2011: At Home

De workshops die dit jaar zijn gegeven en op de een of andere wijze een integrale missionaire visie uitdragen waren: Maak alle volken tot mijn leerlingen, je leven en Gods visie, Nieuwe Spiritualiteit als missionaire uitdaging, Evil, the Justice of God and how to dance in the tension en God dienen met de handen: Creativiteit en geloof.

Thema 2012: n.v.t.

Dit jaar was er geen Live-it! in verband met de internationale European Evangelism Conference georganiseerd door IFES-Europe.

Evaluatie

Uit de thema's van de workshops kan worden afgeleid dat er over het algemeen geprobeerd is aandacht te geven aan zowel meer 'evangelisatorisch' georiënteerde workshops (zoals Aanstekelijk Christen Zijn, Wat heeft Jezus met mijn vrienden en Moslimstudenten) en workshops gericht op 'poverty and global justice'. Hierbij is er overwegend wel meer aandacht voor de eerste groep. Op geen van de conferenties is aandacht gegeven aan thema's als sociale betrokkenheid en de zorg voor de aarde.

Conclusie

Veel meer dan de cursus Aanstekelijk Christen Zijn dragen de Live-it! conferenties een integrale missionaire visie uit. Toch wordt er geen specifieke aandacht gegeven aan thema's als sociale betrokkenheid en de zorg voor de aarde in de meest brede zin van het woord. Dit is mijns inziens een gemiste kans. Uit de archieven is niet duidelijk op te maken hoe de lezingen en workshops scoren op de kernwoorden 'eigentijds en relevant'.

5.2.3 Overige toerusting

Achtergrond

IFES-Nederland biedt geen kant-en-klaar Bijbelstudiemateriaal o.i.d. aan op het gebied van mission. Wel geven studentenwerkers regelmatig lezingen en workshops op verenigingen of verzorgen ze er een Bijbelstudie. Daarom heb ik de studentwerkers en trainees gevraagd om al het materiaal dat ze hadden op het gebied van missionaire toerusting aan mij toe te zenden.

Korte inhoud

Het materiaal dat ik toegezonden heb gekregen had zonder uitzondering betrekking op thema's als evangelisatie, kring en getuigen-zijn, hoe leg ik het evangelie uit, etc. Er lijkt veel aandacht te zijn voor het stellen van vragen. Doordat de toerusting heel specifiek gericht is op vormen van evangelisatie lijkt er niet echt sprake te zijn van aandacht voor verscheidenheid bij de toehoorders.

Conclusie

Uit het materiaal kwam niet echt naar voren dat er meer manieren zijn om betrokken te zijn bij mission dan die van 'evangelisatie' of 'persoonlijk getuigen-zijn'. Hierdoor scoren de toerustingsvormen slecht op de aandachtspunten die ik geformuleerd heb t.a.v. mijn visie op integral mission. Wel lijken er voldoende mogelijkheden te zijn voor interactie.

5.3 Missionaire toerusting IFES-World

5.3.1 *Inleiding*

Zoals in de inleiding aangegeven heb ik binnen IFES-World gevraagd naar hun bekende 'best practices' op het gebied van missionaire toerusting. Hiervoor heb ik contact gezocht met Edith Villamajó. Binnen IFES-Europe is zij als Associate Regional Secretary o.a. verantwoordelijk voor missionaire training en toerusting. In eerste instantie wees zij mij op IFES-Engeland (UCCF) en IFES-Duitsland (SMD). In het contact met beide organisaties bleek echter dat zij vooral goede 'tools' hebben om christelijke studenten te helpen met niet- of andersgelovigen in contact te komen rondom het evangelie. Zij hebben echter geen doordacht toerustingsprogramma voor studenten, het meeste gebeurd ad-hoc op initiatief van de studentenwerkers. Navraag bij zowel Edith Villamajó en Cees Griffioen wees uit dat er op het gebied van missionaire toerusting van christelijke studenten vrijwel geen goede voorbeelden bekend zijn waarbij structureel is nagedacht over toerustingsprogramma's. Via een contact dat ik heb opgedaan tijdens de laatste World Assembly in Polen kwam ik echter op het spoor van InterVarsity Christian Fellowship USA. Dit is een zeer grote studentenorganisatie in Amerika die diepgaand heeft nagedacht over 'mission' en hoe studenten daarbij betrokken kunnen raken.

5.3.2 *InterVarsity Christian Fellowship USA*

Vanuit InterVarsity heb ik vooral van adjunct-directeur 'missions' Scott Bessenecker en nationaal evangelist York Moore een uitgebreide reactie ontvangen. Kern van hun werkwijze is dat zij vinden dat zowel christelijke als niet-christelijke studenten moeten zien en ervaren wat het evangelie van Jezus Christus praktisch inhoudt en wat de reikwijdte hiervan is. De strategie van InterVarsity is er daarom vooral op gericht om studenten (zowel christen als niet-christen) laagdrempelig en praktisch aan de slag te laten gaan in hen aansprekende acties op de universiteiten. Zij hebben gemerkt dat acties rondom het thema gerechtigheid hier uitermate geschikt voor zijn. Tijdens deze acties leren ze christenstudenten om dit thema te benaderen 'by addressing injustices and suffering through the lens of Jesus Christ'.⁸⁴ Het doel is dus tweeledig. In de eerste plaats zoekt men partnerschap met niet-christenen om samen op te komen tegen een belangrijk probleem in het land en ten tweede leren ze christenstudenten hoe ze een dergelijk thema vanuit de realiteit van Christus kunnen benaderen en hoe zij aan niet-christenen uitleggen wat daar zo uniek aan is. Hierbij wordt de inhoud en reikwijdte van het evangelie dus heel praktisch gemaakt vanuit een onderwerp dat zowel christenen als niet-christenen ervaren als urgent en relevant.

⁸⁴ Justice Invitational Manual 2010-2011, InterVarsity Christian Fellowship USA, p. 10.

In een aan mij gerichte e-mail zegt Scott Bessenecker: 'It would be important for Dutch students to help define some of the critical justice issues faced in your context. Global issues like the environment, greed and corruption, trafficking, violence and poverty might be places you find many young people hungry for change. These are places Christian students can dream about how to raise these issues on campus and engage their fellow-students with a Christian response'.

Om het bewustzijn van christenstudenten verder aan te wakkeren worden studenten ook meegenomen op acties buiten de universiteiten: 'We also lead a good percentage of our students on projects in high-crime/high-poverty US cities or in places around the world. Setting up and leading projects that engage issues of justice off of campus can be a bit more challenging'.⁸⁵ Hierbij nemen de christen studenten hun niet-christelijke vrienden mee. Tijdens het werken in deze omstandigheden wordt er met elkaar nagedacht over problemen in Amerika als de steeds groter wordende afstand tussen rijk en arm, discriminatie, uitbuiting, etc.

De studentenwerkers worden elk jaar getraind hoe ze studenten kunnen betrekken in holistic mission. Omdat deze trainingen een erg experimenteel karakter hebben kan er geen 'kant-en-klaar' materiaal overlegd worden. Wel wordt IFES-Nederland uitgenodigd om deel te nemen aan deze training, waarbij alle kosten voor het verblijf ter plaatste gedekt zullen worden door InterVarsity (waarvan hierbij acte).

5.4 Overig

5.4.1 Inleiding en afbakening

In deze paragraaf geef ik een beschrijving van toerustingsmateriaal dat buiten IFES-Nederland om gebruikt wordt in missionaire toerusting. Het aanbod is zo overweldigend dat ik mijn scope beperkt heb tot materiaal dat:

- Niet ouder is dan tien jaar (criterium eigentijds)
- Geschreven voor jongeren (criterium doelgroep IFES-Nederland)
- Nog in productie (criterium bruikbaarheid)

Naast eigen speurwerk heb ik ook alle studentenwerkers en trainees binnen IFES-Nederland gevraagd of zij materiaal kenden dat eventueel bruikbaar is.

5.4.2 *The Art of Connection*

Achtergrond

Het materiaal is geschreven door Roy Crowne en Bill Muir, samen met Angela Little. De oorspronkelijke Engelse versie is een uitgave van Youth for Christ. De Nederlandse versie is getiteld 'The Art of Connecting. Jij, Jezus en je vrienden'. De cursus is uitgegeven door Jeugdwerk PKN, Youth for Christ Nederland, EO-Ronduit, Katholieke Charismatische Vernieuwing en Soul Survivor.

Korte inhoud

Het concept 'three story living' dat aan de basis ligt van The Art of Connecting, is een eenvoudig model dat cirkelt rondom 'God', 'jij' en 'de ander'. De promotietekst van de in maart 2006 verschenen Nederlandse vertaling van The Art of Connecting, legt dit model als volgt uit:

'Wanneer je christen bent, ben je een gedeelte van Gods verhaal en zullen jouw cirkel en die van God elkaar overlappen. Als je groeit in je geloof, zal Gods verhaal steeds meer over jouw verhaal heen 'schuiven'. In je leven ontmoet je heel veel mensen en met sommigen bouw je een vriendschap op. Jullie verhalen, jullie cirkels schuiven dan geleidelijk aan over elkaar heen. Omdat het verhaal van God een belangrijk deel is van jouw verhaal, zullen vrienden ook steeds dichterbij Gods cirkel komen. Na verloop van tijd kan het zijn dat vrienden uit eigen beweging dichterbij Gods cirkel gaan bewegen, omdat hij of zij zelf nieuwsgierig is geworden om te ontdekken wie of wat het christelijk geloof is.'

De cursus zet in bij 'jouw verhaal' - het verhaal van de deelnemer zelf. Als de deelnemer wil dat de ander God leert kennen, dan is het allereerst van belang dat hij zelf God kent. Om de deelnemer thuis te laten raken in de wereld van de ander, is er in het cursusmateriaal ruim aandacht voor het

⁸⁵ e-mail Scott Bessenecker d.d. 10 juli 2012

luisteren naar de ander. Alleen door te luisteren leer je het verhaal van de ander kennen. Door oprechte belangstelling, actief luisteren en het stellen van relevante vragen, is er de mogelijkheid om steeds dieper in het levensverhaal van de ander te komen en gaandeweg te stuiten op wat de ander ten diepste bezighoudt. Authenticiteit is een woord dat in *The Art of Connecting* regelmatig wordt gebruikt. 'Hoe meer je van jezelf laat zien, hoe vrijer je je voelt om elkaar van alles te vertellen en hoe beter je het punt zult herkennen waarop je zijn behoefte om Jezus te leren kennen zult begrijpen.'⁸⁶

Evaluatie

Net als bij de cursus *Aanstekelijk Christen Zijn* laat deze cursus deelnemers op een ontspannen manier kennis maken met 'getuigen-zijn'. Meer dan bij de cursus *Aanstekelijk Christen Zijn* ligt de aandacht hier op het eigen verhaal en de wijze waarop het eigen verhaal verbonden kan worden met 'het verhaal van de ander'. Op deze wijze wordt het persoonlijk geloof van de deelnemer heel dicht bij de belevingswereld van de niet- of anders gelovige gebracht. Nog meer dan bij de cursus *Aanstekelijk Christen Zijn* wordt hier ook ruimte gelaten voor de anderen om een eigen keuze te maken. Het blijft een spannende vraag in hoeverre we mee moeten in het algemene gevoel dat we het exclusieve van het christelijk geloof niet teveel moeten benadrukken om zodoende relevant te zijn voor de ander. Zoals in paragraaf 4.3 aangegeven is het gevaar hiervan immers dat we het evangelie omvormen tot een boodschap van Jezus als een goede optie naast vele andere. Hiertegenover staat echter een sterk veranderde samenleving, waarmee de vorm om met mensen het geloofsgesprek aan te gaan ook veranderd is (zie paragraaf 2.7). We zullen hier iets mee moeten en *The Art of Connection* geeft daar op een goede manier inhoud en vorm aan. Helaas is ook bij deze cursus geen sprake van een integrale missionaire visie. Hierover is elders al zoveel gezegd dat ik hier verder niet meer op in ga.

Conclusie

Als IFES-Nederland de cursus *Aanstekelijk Christen Zijn* wil vervangen door een soort gelijke cursus is *The Art of Connecting* een goede optie. De cursus geeft op een ontspannen, relevante en eigentijdse manier weer hoe je een getuige kan zijn. Maar ook hier moet wel duidelijk beseft worden dat deze cursus geen breed en gevarieerd beeld geeft van een 'integrale missionaire visie'.

5.4.3 ROOTZ

Achtergrond

ROOTZ is een voor jongeren geschikt gemaakte versie van de cursus *Evangelisatie Explosie*. Deze cursus is rond 1970 ontstaan in het Amerikaanse Florida met als doel om het evangelie duidelijk over te brengen aan mensen die het nog niet kennen. In Engeland is de Europese variant van het trainingsmodel ontwikkeld. De Stichting *Evangelisatie en Gemeente* heeft deze versie vervolgens in het Nederlands vertaald. ROOTZ is een uitgave van *Centrum Dienstverlening Gereformeerde Kerken*.

Korte Inhoud

De letters ROOTZ geven het doel van de training aan: 'Relaties aangaan, Onderhouden, Onderwijzen en Trainen in de Zekerheid van het Evangelie'. De cursus bestaat uit vier bijeenkomsten. Tijdens de bijeenkomsten leren de deelnemers helder en duidelijk hoe ze een evangelisatorisch gesprek kunnen voeren met anderen. Er wordt geleerd het evangelie duidelijk uit te leggen, de ander om een reactie te vragen op het aanbod van genade en een stukje nazorg te verlenen. Ook leren de deelnemers hoe ze zichzelf moeten gedragen als ze de eerste keer bij iemand op bezoek komen om het evangelie uit te leggen. In het materiaal staan veel illustraties beschreven om het evangelie uit te leggen en er wordt een 'gespreksboom' afgebeeld met een blauwdruk voor een duidelijke gespreksopbouw.

Evaluatie

De cursus is duidelijk gericht op het voeren van 'evangelisatorische gesprekken'. Hierdoor is de cursus overzichtelijk en helder. De duidelijke illustraties en voorbeelden zijn erg helpend bij het voeren van dergelijke gesprekken. Hierbij moet wel opgetekend worden dat de vorm waarin dit gebeurt mijns inziens duidelijk laat zien dat de cursus al in de jaren '70 ontworpen is. Ondanks dat er wat aandacht wordt gegeven aan het geven van ruimte aan de ander gaat het vooral om je eigen

⁸⁶ Crowe, R. en Muir, B., *The art of connecting. Jij Jezus en je vrienden* (Almere: Coconut, 2006) p. 41.

verhaal en het apologetische gesprek. Zoals in paragraaf 2.7 aangegeven zijn er steeds meer mensen die een dergelijke benadering niet begrijpen en emotioneel afkeuren.

Conclusie

Studenten die willen leren om op een directe manier te evangeliseren kunnen hier best veel aan hebben, maar voor de brede doelgroep die IFES-Nederland probeert aan te spreken lijkt dit geen goede optie.

5.4.4 Strooizout

Achtergrond

Oorspronkelijk is het materiaal dat gebruikt wordt bij Strooizout ontwikkeld door Stefan Paas. Na jaren van cursussen geven in getuigen-zijn besluit hij al het materiaal te bundelen in een pakket dat gebruikt kan worden tijdens belijdeniscatechisatie. Dit materiaal is door 'Deputaten Toerusting Evangeliserende Gemeente' (DTEG) vervolgens opnieuw bewerkt en verbeterd.

Korte inhoud

De cursus bestaat uit zes bijeenkomsten van ongeveer een uur. Alle deelnemers krijgen een fris en leuk uitzienend handboekje, waarin allerlei werkvormen en opdrachten zijn opgenomen. Het materiaal is breed opgezet en er wordt ook uitgebreid stilgestaan bij de deelnemers zelf (wat is jouw verhaal, hoe ervaar jij God, wat voor stijl van getuigen-zijn heb jij, etc.). Daarnaast wordt er ook ruim aandacht gegeven aan het bidden voor het wegnemen van eigen blokkades en het bidden voor mensen in de omgeving van de deelnemer. Tussendoor worden uiteenlopende (thuis)opdrachten gegeven, zoals het voeren van een gesprek met iemand die regelmatig getuigt van zijn geloof en het lezen met behulp van een Bijbelleesrooster.

Evaluatie

Het is een leuk vormgegeven cursus die de deelnemers serieus neemt. Er is ruimte om te spreken over eigen relatie met God, mogelijke weerstand tegen getuigen-zijn en de deelnemer leert zijn of haar eigen stijl te ontdekken. Men heeft er dus oog voor de diversiteit onder de deelnemers. Daarnaast wordt er gebruik gemaakt van leuke interactieve werkvormen en ziet het materiaal er eigentijds uit. Zo af en toe worden er opdrachten gegeven die niet helemaal aansluiten bij de studentenvereniging waar men lid van is. Zo moet men bijvoorbeeld beschrijven welke commissies er in de eigen kerk zijn en wat die doen. Ook is de vraagstelling soms wel erg 'jeugdig' geformuleerd waardoor (iets oudere) studenten wellicht het idee zouden krijgen dat ze niet serieus worden genomen. Maar wellicht dat het mogelijk is om een studentenuitgave van het materiaal te maken waarin deze bezwaren worden weggenomen.

Conclusie

Net als bij The Art of Connecting zie ik ook in deze cursus een goede vervanger van de cursus Aanstekelijk Christen Zijn. En net als bij The Art of Connecting moet ook hier duidelijk beseft worden dat deze cursus geen breed en gevarieerd beeld geeft van een 'integrale missionaire visie'.

5.4.5 Micha Young

Achtergrond

Deze cursus is het jongere broertje van de Micha cursus. De cursus is tot stand gekomen door een samenwerking met Kerk in Actie, JOP, Together, HGJB, YFC, Time to Turn, de Christelijk Gereformeerde Kerk, het Nederlands Bijbelgenootschap, Tear, en anderen. Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan de cursus, men verwacht dat het materiaal tegen het einde van het jaar tegen kostprijs te downloaden is.

Korte inhoud

Micha Young wordt een cursus van vier avonden en een weekend. Motto is: 'Goed en recht doen'. Thema's van de vier bijeenkomsten zijn: Recht en onrecht, People, Planet, Profit. De vijfde bijeenkomst is een weekend, dat staat in het kader van een project voor een goed doel en het voorbereiden van een viering voor een (of de eigen) gemeente om zo het thema 'Gerechtigheid' en de geleerde lessen daarover met meer mensen te delen. Bij het schrijven van Micha Young is de leercirkel van Kolb gebruikt. Men gaat er vanuit dat jongeren met name leren door te doen. Het

materiaal bestaat uit Bijbelteksten, filmpjes, spellen en opdrachten om dingen te overdenken en in de eigen omgeving uit te voeren. Er worden feiten gegeven over armoede en milieu(vervuiling) maar ook concrete opdrachten om bijvoorbeeld een ruilspeel te doen, iets concreet aardigs te doen voor mede-studenten, een fairtrademaaltijd samen te stellen etc. Micha Young heeft een sterk interactieve opzet, waarbij jongeren zelf op zoek gaan naar antwoorden en veel experimenteren.

Evaluatie

De cursus biedt handvatten aan jongeren die verbonden willen zijn met hun naaste en met de gehele schepping. Hiermee getuigt het van een behoorlijke integrale missionaire visie. Door de korte opzet, ruimte voor experimenteren, gesprek en interactie sluit het materiaal goed aan bij de belevingswereld van jongeren. De cursus leert jongeren om een leven te leven dat in overeenstemming is met de ethiek van het Koninkrijk van God, waarbij dit erg praktisch wordt gemaakt. Cursisten worden uitgedaagd om na te denken over wereldwijde problemen, maar dit wordt heel praktisch gemaakt door te kijken wat ze hier zelf aan kunnen doen. Er wordt verder niet ingegaan op de plaats van het geloofsgesprek in het geheel.

Conclusie

Deze cursus kan zeer geschikt zijn om onder de aandacht te brengen van studenten. De lengte van vier avonden en de praktische opzet kan in potentie veel studenten aanspreken. In korte blokken worden studenten aan het denken gezet over de vraag hoe zij hun tijd, geld en energie gebruiken en welke keuzes zij kunnen maken om te werken aan een rechtvaardigere wereld. Helaas wordt er geen inspanning geleverd in het voorkomen van het creëren van een onbijbelse kloof tussen evangelisatie, sociale betrokkenheid en de zorg voor de aarde.

5.4.6 Irritante Bijbelschool

Achtergrond

De Irritante Bijbelschool is ontwikkeld door Time to Turn. Dit is een beweging van jongeren die vanuit hun geloof willen kiezen voor een rechtvaardige en duurzame levensstijl. Op de website is een breed scala aan Bijbelstudies en 'bewustwordingsmateriaal' te vinden die gebruikt kan worden voor het toerusten of bewustmaken van jongeren.

Korte inhoud

De Irritante Bijbelschool is een vierdaagse training waarin jongeren mee worden genomen 'in een zoektocht naar Gods ritme in Zijn schepping en hoe we Zijn aardse (moes)tuin kunnen bewerken. Zodat iedereen daar de vruchten van mag plukken!'⁸⁷ De deelnemers worden daadwerkelijk aan het werk gezet op een biologische boerderij. Tussen de werkzaamheden door luisteren ze naar de verhalen van de bio-boer en stadslandbouwer. Ook staan ze stil bij onderwerpen als 'de zin en onzin van de voedselindustrie'. Het doel is dat de deelnemers geïnspireerd raken om zelf met 'mest en vork' aan de slag te gaan.

Evaluatie

Door hun aandacht voor milieu en rechtvaardigheid belichten zij juist die kant van mission die IFES-Nederland mist. Ook is het concept om de training plaats te laten vinden op een boerderij leuk gevonden. Time to Turn legt zichzelf vooral toe op het aanleren van een rechtvaardige en duurzame levensstijl. Hiermee missen ook zij een belangrijk deel van wat mission inhoudt.

Conclusie

De Irritante Bijbelschool is vooral een voorbeeld van de wijze waarop aandacht gevraagd kan worden voor die kant van mission die IFES-Nederland niet belicht.

⁸⁷ www.timetoturn.nl/irritante-bijbelschool, geraadpleegd d.d. 01-07-2012

5.5 Conclusie

Er is redelijk wat eigentijds en relevant materiaal voor handen met betrekking tot evangelisatie, sociale betrokkenheid of de zorg voor de aarde. Helaas geeft geen van de onderzochte materialen een overkoepelend beeld waarbij de samenhang tussen evangelisatie, sociale betrokkenheid en de zorg voor de aarde wordt toegelicht. Hierdoor heeft al het materiaal een bepaalde eenzijdigheid.

Binnen InterVarsity Christian Fellowship USA laat men zien op welke wijze er mogelijke verbindingen gelegd kunnen worden tussen de verschillende deelgebieden. Hierdoor fungeert InterVarsity als een mooi voorbeeld van de wijze waarop een integrale missionaire visie in de praktijk kan worden vormgegeven.

6 IFES-Nederland

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zal ik nader ingaan op de vraag wat de specifieke kenmerken zijn van IFES-Nederland. Op dit moment is mijn afstudeerbegeleider (Cees Griffioen) bezig met een afstudeeronderzoek naar nieuwe vormen van missionaire gemeenschappen voor studenten. In zijn onderzoek geeft hij een uitgebreide beschrijving van de geschiedenis en werkwijze van IFES-Nederland. Om niet teveel in herhaling te vallen zal ik hier slechts beschrijven wat essentieel is voor de manier waarop IFES-Nederland de bij haar aangesloten studenten kan en wil toerusten en hetgeen nodig is om het volgende hoofdstuk over de bij IFES aangesloten studenten te kunnen duiden. Daarnaast zal ik ingaan op de wijze waarop binnen IFES-Nederland nu aandacht wordt gegeven aan het toerusten van studenten.

6.2 Algemeen

IFES-Nederland is een beweging waarbij 44 christelijke studentenverenigingen zijn aangesloten met in totaal 3000 Nederlandse en 800 internationale studenten. Deze verenigingen zijn verdeeld over 4 bloedgroepen (C.S.F.R., Ichthus, Alpha en GSV/ VGS) en vijf 'los' aangesloten verenigingen. IFES-Nederland maakt op haar beurt deel uit van IFES-World. Hierbij zijn meer dan 400.000 studenten aangesloten, verdeeld over 140 landen. De droom van IFES-Nederland is dat elke Nederlandse student kennismaakt met de blijde boodschap van het evangelie en dat zij als christenstudent en afgestudeerde Jezus navolgt in de maatschappij waarin hij/zij leeft.

6.3 Autonomie bij plaatselijke verenigingen

IFES-Nederland is ontstaan om de plaatselijke studentengroepen te versterken. Dit betekent dat de plaatselijke verenigingen een grote autonomie hebben en zelf verantwoordelijk zijn voor hun beleid en activiteiten. De studentenwerkers van IFES-Nederland ondersteunen hen in het doorgeven van het evangelie (Mission) en het groeien in bidden, Bijbellesen en getuigen (Maturity). Het internationale netwerk dat IFES vormt geeft de mogelijkheid om christenen over de hele wereld te ontmoeten en van elkaar te leren.

De grote autonomie van de plaatselijke verenigingen heeft haar oorsprong in de ontstaansgeschiedenis van IFES-Nederland. In 1947 is op internationaal niveau de International Fellowship of Evangelical Students opgericht (hierna: IFES-world) met als doelstelling het bereiken van elke student met het evangelie door middel van 'indigenous' (inheems, landeigen) nationale studentenbewegingen. Waar al studentenwerk was wilde IFES-world hierbij aansluiten. Omdat er al diverse studentenverenigingen in Nederland actief waren lag het in de lijn van deze visie dat afgevaardigden van deze reeds bestaande verenigingen op eigen initiatief deel namen aan door IFES-world georganiseerde conferenties. Pas in 1959 werd de Commissie Nederland IFES gevormd, een commissie met vertegenwoordigers van verschillende landelijke studentengroepen. De belangrijkste taak van de Commissie Nederland IFES was het zenden van vertegenwoordigers vanuit Nederland naar de IFES-conferenties in Swanwick, Engeland en de driejaarlijkse IFES World Assembly, het formele hoogste orgaan van IFES. In 1970 werd door de Commissie Nederland IFES de eerste studentenwerker aangesteld. De studentenwerkers hielden zich in de beginjaren vooral bezig met toerusting op het gebied van Bijbelstudie en het leggen van contact tussen de verenigingen. In de jaren tachtig gingen de Commissie Nederland IFES over in de landelijke vereniging IFES-Nederland en kregen de verenigingen directe zeggenschap in het beleid van IFES.

Gezien deze ontstaansgeschiedenis heeft IFES-Nederland dus veel minder dan bijvoorbeeld Navigators of het studentenwerk van Agapè (student-life) direct invloed in wat er binnen verenigingen gebeurt. Ook voor missionaire toerusting moet IFES-Nederland dus nadrukkelijk op zoek naar methoden en middelen die aansluiten bij de plaatselijke verenigingen en de behoeften van de daarbij aangesloten studenten.

6.4 Bloedgroepen

Binnen IFES-Nederland zijn zoals aangegeven 4 bloedgroepen (C.S.F.R., Ichthus, Alpha en GSV/ VGS) en vijf 'los' aangesloten verenigingen actief. Dit betekent dat er per studentenstad diverse 'IFES-verenigingen' aanwezig kunnen zijn. Ook kent elke bloedgroep haar eigen 'DNA'. Zo is C.S.F.R. bedoeld om studenten uit de gereformeerde gezindte bij elkaar te brengen met als doel de Bijbel

en de gereformeerde beginselen te bestuderen⁸⁸ en is het doel van Ichthus te zoeken naar hoe je een discipel kan zijn van Jezus.⁸⁹ Deze bloedgroepen zijn naast IFES-Nederland vaak ook verenigd in een landelijk netwerk van hun eigen bloedgroep, waardoor ze als het ware deel uitmaken van een dubbel samenwerkingsverband.

De aanwezigheid van bloedgroepen heeft dezelfde oorsprong als de grote autonomie van de verenigingen. Tijdens het ontstaan waren in Nederland de door missionaire studentenpredikanten gestarte evangelisch georiënteerde Sermo-groepen in o.a. Amsterdam en Delft, de Calvinistische Studenten Beweging en het Christelijke Gereformeerde Studenten Bond actief. Inmiddels kennen we deze organen niet meer. Momenteel kent IFES-Nederland de volgende vier bloedgroepen en vijf losse verenigingen.

6.4.1 C.S.F.R.

De C.S.F.R-disputen zijn voortgekomen uit het dispuut in Delft. Dit dispuut is op 12 oktober 1950 ontstaan op een zomerkamp in Wapenveld als initiatief van Delftse studenten uit de Gereformeerde Gemeenten. Toen er ook een dispuut werd opgericht in Utrecht is in 1951 officieel de Civitas Studiosorum in Fundamento Reformato (C.S.F.R.) opgericht. In de eerste jaren organiseerde de C.S.F.R. nog geen Bijbelkringen, dat behoorde tot de taak van de kerk. Inmiddels is dit veranderd en heeft de vereniging als doel om studenten uit de gereformeerde gezindte bij elkaar te brengen. Daarnaast stelt men zichzelf ten doel de Bijbel en de gereformeerde beginselen te bestuderen en creëert men voor haar leden mogelijkheden tot bezinning op hun toekomstige verantwoordelijkheid in kerk en samenleving. In het kader van deze doelstelling worden op de disputen onder andere Bijbelkringen, lezingen, studiekringen en weekwisselingen georganiseerd.

6.4.2 Ichthus

De Ichthusbeweging ontstond op 25 februari 1960 in Utrecht, naar aanleiding van een grootscheepse evangelisatieactie op de Utrechtse universiteit vanuit Youth for Christ. Als 'follow-up' werd een zeilkamp georganiseerd waar deze evangelische beweging met een sterke nadruk op evangelisatie is opgericht. Pasbekeerde studenten konden op deze nieuwe studentenbeweging worden opgevangen. Door de tijd heen hebben de meeste Ichthusgroepen hun status veranderd in 'studentenvereniging'. Ichthus koos als grondslag de IFES doctrinal base, met daarin enkele kernwaarden van het christelijk geloof.

6.4.3 Alpha

In de jaren tachtig werd vanuit IFES het HBO-werk gestart onder de naam Alpha. Zij vormen een eigen bloedgroep en kennen een vergelijkbare grondslag en doelstelling als IFES-Nederland. Hiermee is zij de enige bloedgroep die op initiatief van IFES-Nederland zelf is begonnen.

6.4.4 GSV/ VGS

Eind jaren '40 begonnen verschillende vrijgemaakte verenigingen te ontstaan. Enkel van hen stelden eind jaren '60 het lidmaatschap open voor niet-vrijgemaakte gereformeerden. In Amsterdam en Groningen leidde dit direct tot de oprichting van nieuwe exclusief-vrijgemaakte verenigingen, G.S.V.A. en GSV. Alle verenigingen hebben hun exclusief-vrijgemaakte karakter inmiddels opgegeven door het lidmaatschap ook open te stellen voor andere christenen. De doelstellingen kunnen per vereniging verschillen, maar behelst meestal de vorming tot gereformeerd academicus door studie. Daarnaast worden veel van deze verenigingen gekenmerkt door hun studentikoziteit. In 1994 sloot de eerste gereformeerde studentenvereniging, de VGSD, zich aan bij IFES-Nederland.

⁸⁸ www.csfr.nl, geraadpleegd d.d. 21-06-2012

⁸⁹ www.ichthuslandelijk.nl, geraadpleegd d.d. 21-06-2012

6.5 Studentenwerkers

Voor IFES-Nederland en haar medewerkers is het van groot belang dat zij zich realiseren dat de beschikbare tijd van IFES-studentenwerkers en trainees voor de verenigingen en missionair werk zeer beperkt is. Zeker in vergelijking met Navigators en Agapè. Ook maakt het werken met verschillende verenigingen in één stad met verschillende doelstellingen en zonder directe invloed van de studentenwerker, het werk extra complex en geeft het een eigen dynamiek.⁹⁰

Om meer plaatselijke toerusting en de mogelijkheid om plaatselijke missionaire initiatieven te nemen heeft IFES de wens dat er voor de 12 universiteitssteden studentenwerkers komen die daar wonen en minimaal drie dagen beschikbaar zijn voor plaatselijk werk. Dit is sinds 1 juni alleen nog maar in Eindhoven het geval voor internationaal studentenwerk en naar verwachting vanaf 1 september in Groningen voor Nederlands studentenwerk. Voor de 11 HBO-steden is de wens dat er 5 werkers komen die ook minimaal drie dagen beschikbaar zijn. Dit is ruim 10 fte, terwijl er nu hier circa 5 fte beschikbaar voor is. De visie en ambitie is er zeker, de oogst en de strategische mogelijkheden onder studenten zijn groot, maar de financiële middelen ontbreken om meer studentenwerkers aan te stellen.

6.6 Een groei in mission

Zoals aangegeven is er pas vanuit 1959 sprake van enige organisatie rondom IFES-Nederland en het duurde tot in de jaren tachtig voordat de verenigingen directe zeggenschap kregen in het beleid van IFES. In de jaren tachtig waren de vijf speerpunten van het beleid: (1) groeien in geloof, (2) groeien in getuigen-zijn, (3) dienst aan de waarheid (geloof/wetenschap), (4) dienst aan de samenleving en (5) dienst aan de zending.

Voor mission was relatief bescheiden aandacht en de geboden toerusting rond deze doelstelling was gericht op persoonlijk getuige-zijn en wat wel genoemd werd 'het belangstellenden beleid'. Dit beleid moest verenigingen aanmoedigen om meer open activiteiten te organiseren. Daarnaast werd bijna altijd een internationale IFES-spreker gevraagd om op de conferenties de plenaire Bijbelstudies te verzorgen. Deze sprekers maakten vaak missionaire toepassingen en vertelden veel verhalen hoe niet-christelijke studenten tot geloof kwamen in andere landen. Tevens werd met financiën en ondersteuning van de Gereformeerde Zendingsbond gestart met missionair en diaconaal werk onder buitenlandse studenten.

Door de (langzame) groei van het aantal studentenwerkers, de toenemende secularisatie, de opkomst van het postmoderne denken en interesse voor spiritualiteit kreeg mission rond de eeuwwisseling een steeds prominentere plaats bij IFES-Nederland. In 1997 en 1999 organiseerde IFES consultaties over evangelisatie. Ichthus en Alpha waren hier goed vertegenwoordigd, maar ook vanuit de C.S.F.R. en GSV/VGS werd hierin geparticipeerd. Wel riep deze aandacht voor mission (mn. geïnterpreteerd als 'evangelisatie') op de ledenvergaderingen en bij de toetreding van nieuwe verenigingen vaak discussie op. Hoe zat het nu precies met de verantwoordelijkheid van de plaatselijke verenigingen als op de Algemene Leden Vergadering van IFES-Nederland een beleidsplan werd aangenomen waarin getuige-zijn en evangelisatie een plek hadden? Waren zij dan verplicht daar ook iets mee te doen? Telkens weer werd gezocht naar formuleringen waarbij getuige-zijn wel een belangrijk beleidspunt voor IFES was, maar waarbij een vereniging alle ruimte had daar haar eigen invulling aan te geven.

Vanaf de World Assembly in 2003, die in Nederland werd gehouden, kreeg mission steeds meer aandacht. Sinds 2005 staat getuige-zijn en evangelisatie centraal tijdens de centrale Bijbelstudies en hoofdlezingen op de TOKO (landelijke studentenconferentie). De naamsverandering naar Live it! in 2010 was niet alleen het gevolg van de toenemende en gewenste internationalisering, maar ook een uiting van de missionaire doelstelling van deze studentenconferentie. Daarnaast ging IFES-Nederland investeren in landelijke projecten als de aanstelling van een coördinator voor de StudentAlpha-cursus (2004), Veritas forum (2008) en in 2009 en 2010 twee jaar aandacht voor het Marcus evangelie verspreidingsproject.

⁹⁰ Griffioen, C., Missionair werk voor en met studenten. *Een onderzoek naar het missionaire succes van IFES-verenigingen* (thesis CHE, 2012) p. 80.

6.7 Stand van zaken anno nu

In het laatste Meerjarenbeleidsplan 2010-2014 werd de formulering losgelaten dat IFES een beweging is van studentenverenigingen, maar dat zij 'een grensverleggende beweging is van (internationale) studenten die het Evangelie centraal stelt in de studentenwereld'. Ook werd de werkwijze 'voor en door studenten' aangepast in: 'ondersteuning van studenteninitiatieven'. Recent werd gesproken over 'IFES wil studenten meenemen om studenten te bereiken met het Evangelie'. Kortom; uitgangspunt voor IFES is om aan te sluiten bij de verenigingen die bij IFES zijn aangesloten, maar er is ook steeds vaker sprake van dat IFES ook zelf missionaire initiatief neemt waar zij studenten vervolgens bij betrekken. Zo is in Tilburg de StudentAlpha gestart door de studentenwerker en in Rotterdam nieuw werk onder internationale studenten doordat de studentenwerker zijn huis open stelde en nu tweewekelijks een maaltijd aanbiedt.

6.8 Missionaire toerusting

Een van de kernwaarden van IFES-Nederland is het nastreven van een integrale missionaire visie. Hiermee wordt bedoeld:⁹¹

'IFES-Nederland wil het evangelie van Jezus Christus verkondigen en demonstreren onder studenten. Dit willen wij doen door middel van woorden en daden. Als wij het over Mission hebben, bedoelen wij een getuigende levensstijl die betrekking heeft op alle facetten van het (academische) leven, die op verschillende plekken en manieren in de studentenwereld, kerk en maatschappij tot uiting kan komen. Binnen IFES gaat het verder om het integraal geloven met hoofd, hart en handen: niet alleen rationele kennis, maar de vertolking hiervan in ons dagelijks leven vanuit een gepassioneerd hart staat centraal.'

Vervolgens worden er zeven strategische focuspunten omschreven die IFES moet helpen om meer van haar visie te realiseren. Twee van deze focuspunten vallen potentieel binnen de scope van een 'integrale missionaire visie' en daarmee ook binnen de scope van dit onderzoek. Het betreft focuspunten 'getuigen' (punt 5) en 'Maatschappelijke betrokkenheid' (punt 6). Bij de beschrijving van deze focusgebieden beperk ik mij tot hetgeen er gezegd wordt over de toerusting van studenten met het oog op deze focuspunten.

Focuspunt 5: Getuigen

Aandacht voor 'getuigen' verdient de blijvende aandacht van IFES omdat er in de samenleving meer openheid is voor religie en spiritualiteit en er aan de andere kant binnen de kerk en IFES een hernieuwd besef is gekomen van het belang van het uitdragen van het evangelie. De studententijd is voor veel mensen een beslissende fase als het gaat om het aannemen van een bepaalde levensovertuiging. Juist studenten kunnen in relaties op een oprechte en persoonlijke manier iets laten zien van de waarde van hun geloof. Het verbaast daarom niet dat bij IFES het getuigen in persoonlijke relaties met medestudenten de spil vormt van de aanpak.

In de beschrijving van de aanpak wordt tweemaal het toerusten van studenten genoemd:

1. de diverse conferenties en de cursus Aanstekelijk Christen Zijn spelen een belangrijke rol als het gaat om de bewustwording rondom getuigen en de verschillende vormen waarin dat kan. Het doel hiervan is dat het overgrote deel van de studenten het belang van getuigen (blijft) zien.
2. Daarnaast spelen de conferenties een belangrijke rol als het gaat om het stimuleren van studenten om open kringen, open maaltijden en open activiteiten te organiseren.

Verder zal IFES onderzoeken hoe christelijke studenten hun relaties met niet-christelijke vrienden ervaren, welke barrières ze ervaren en op welke manier ze in deze relaties iets kwijt kunnen over hun geloof. Wat het doel is van dit onderzoek wordt uit het meerjarenbeleidsplan niet helemaal duidelijk, maar het lijkt aannemelijk dat men met de gegevens die dit onderzoek oplevert in staat zal zijn studenten beter toe te rusten op dit vlak.

⁹¹ IFES-Nederland, *Meerjarenbeleidsplan*, p. 5.

Focuspunt 6: Maatschappelijke betrokkenheid

De Bijbel is relevant voor alle gebieden van het leven en het christelijk geloof biedt een unieke kracht en motivatie om in alle gebieden van de samenleving actief te zijn. De betrokkenheid en dienstbaarheid aan de wereld biedt studenten kansen om in contact te komen met de wereld om hen heen en iets te laten zien van wat hen drijft. Dit focuspunt wordt gevormd door twee speerpunten, namelijk (1) een actieve rol vervullen in het debat over geloof en wetenschap en (2) sociale en maatschappelijke initiatieven ontplooiën in of rond de eigen stad, universiteit of hogeschool. Te lezen is dat er een online database aangelegd zal worden met mogelijkheden voor studenten en verenigingen om betrokken te raken bij sociale initiatieven.⁹² Navraag heeft geleerd dat dit punt nog niet is uitgevoerd. Verder staat er dat de meerderheid van de besturen aangeeft dat IFES geen zichtbare rol op het gebied van maatschappelijke betrokkenheid vervult.⁹³ Omdat er vanuit IFES-Nederland nog geen verdere actie is ondernomen om dit te verbeteren is de verwachting dat dit nog altijd zo is. Er wordt ook niet gesproken over de wijze waarop studenten toegerust worden om maatschappelijk betrokken te raken/te zijn.

6.9 Een eendimensionale focus

In beginsel hanteert IFES-Nederland een brede opvatting van wat verstaan moet worden onder mission. Het gaat om verkondiging en demonstratie, woorden en daden, alle facetten van het (academische) leven, verschillende plekken en verschillende manieren en geloven met hoofd hart en handen. Dit brede spectrum wordt vervolgens opgedeeld in twee focusgebieden. Hierbij valt het op dat er qua toerusting niet voorzien is in het focuspunt 'Maatschappelijke betrokkenheid'. Alle aandacht gaat qua toerusting uit naar het focuspunt 'getuigen'. Uit de nadere omschrijving van het toerustingsmateriaal in hoofdstuk 5 bleek al dat in de toerusting het getuigen wordt opgevat als het voeren van evangelisatorische gesprekken.

Zoals ik in hoofdstuk twee heb aangegeven omvat mission:

- Evangelisatie: geestelijk herstel
- Het ledigen van psychische, mentale, emotionele en sociale nood van de mens;
- De zorg voor de schepping in de meest brede zin van het woord.

Opvallend is dat er geen enkele toerusting plaatsvindt op het laatste deelgebied en slechts beperkt op het tweede deelgebied (éénmaal per jaar een workshop op Live-it!). Hier zit de grote zwakte van de missionaire toerusting van IFES-Nederland: vrijwel alle aandacht gaat uit naar één zeer specifiek deelgebied waardoor de studenten een eendimensionaal beeld krijgen van wat mission is en welke rol zij daar in kunnen vervullen.

6.10 Gevolg

Een belangrijk gevolg van deze eendimensionale uitwerking van mission is dat de term mission ook door studenten in sterke mate geassocieerd wordt met 'evangelisatorische gesprekken voeren'. Deze sterke nadruk op evangelisatie is wellicht de oorzaak van het relatief kleine aantal studenten dat volgens IFES-Nederland betrokken is bij mission⁹⁴ of dit een moeilijk onderwerp vinden. Men voelt zichzelf dan schuldig dat men niet betrokken is bij mission omdat men weinig tot geen gesprekken over het geloof heeft met een niet-christen. In dit kader geeft de volgende opmerking van Wright voor IFES-Nederland te denken: *'if faith without works is dead, mission without social compassion and justice is biblically deficient'*.⁹⁵ Naar mijn mening faalt IFES-Nederland er in de praktijk in om studenten actief toe te rusten en betrokken te laten zijn in het bredere spectrum van mission. Gelukkig zijn er desondanks veel studenten en studentenverenigingen die hier zelf actief mee bezig zijn. Mijn inschatting en ervaring als trainer is dat veel studenten aangeven dat ze niet betrokken zijn bij mission terwijl ze wel helpen bij de voedselbank, huiswerkbegeleiding geven, helpen bij stichting present, etc.

⁹² IFES-Nederland, *Meerjarenbeleidsplan*, p. 17.

⁹³ IFES-Nederland, *Meerjarenbeleidsplan*, p. 18.

⁹⁴ Griffioen, C., *Missionair werk voor en met studenten. Een onderzoek naar het missionaire succes van IFES-verenigingen* (thesis CHE, 2012) p. 35.

⁹⁵ Wright, C.J.H., *The Mission of God*, p. 288.

6.11 Oorzaak

Naar mijn mening heeft deze vernauwing van hetgeen binnen IFES-Nederland gezien wordt als mission twee hoofdoorzaken:

6.11.1 *Fundatie mission vrijwel exclusief in het einde van Jezus leven*

In het huidige toerustingsmateriaal wordt mission vrijwel exclusief verdedigd vanuit het einde van Jezus leven. Hiermee bedoel ik dat de ‘verkondiging’ voorop staat en de verlossing die Jezus bracht door Zijn kruisdood exclusief betrokken wordt op het geestelijk welzijn van de mens. In hoofdstuk twee heb ik al aangegeven dat dit een eenzijdige lezing is van ‘de Grote Opdracht’. Het is dus nodig om mission in de bredere context te plaatsen van de gehele Bijbel.

6.11.2 *Evangelisten als studentenwerkers*

Een tweede oorzaak zie ik in het gegeven dat studentenwerkers die een duidelijke rol vervullen in het toerusten van studenten op het gebied van ‘mission’ een duidelijke gave voor evangelisatie hebben. Door hun enthousiasme voor evangelisatie lijkt er een zekere neiging om mission vooral op dit smaldeel van het totale speelveld, en meer specifiek op het voeren van evangelisatorische gesprekken, te betrekken. Op zichzelf is hier niets mis mee, maar als studenten niet duidelijk wordt uitgelegd dat mission ook meer is dan evangelisatie is de kans op teleurstelling en afhaken zeer reëel. Zo kwam ik recent in contact met een ex-student die tijdens zijn studententijd mee had gedaan aan een evangelisatieactie op de universiteit. Dit was uitgedraaid op een persoonlijke teleurstelling. Hij besloot dat mission niets voor hem was en was lange tijd ‘passief’. Later (als ex-student) ging hij meedraaien met een sociaal initiatief en ontdekte dat hier zijn gave lag. Wat zou het mooi zijn als hij al als student zou hebben ontdekt dat mission veel meer is dan alleen ‘evangelisatie’.

6.12 Conclusie

Binnen IFES-Nederland hebben de aangesloten verenigingen een grote autonomie. De verenigingen bepalen hun eigen visie en beleid. Twee van de vier aangesloten bloedgroepen hebben geen missionaire doelstelling. De studentenwerkers van IFES-Nederland hebben een sterk ondersteunende rol en geen directe invloed in de vereniging. Hierdoor is het werk voor de studentenwerkers vaak complex. Vanwege het geringe aantal Fte's en de beperkte financiële middelen is het voor IFES-Nederland bovendien moeilijk om zelfstandig nieuwe initiatieven te ontwikkelen.

Een van de kernwaarden van IFES-Nederland is het nastreven van een integrale missionaire visie. Deze visie wordt verder uitgewerkt in de focuspunten ‘getuigen’ en ‘Maatschappelijke betrokkenheid’. Opvallend is dat de toerusting vrijwel uitsluitend genoemd wordt bij het focuspunt ‘getuigen’. Doordat alle aandacht gericht is op één focuspunt krijgen de studenten een eendimensionaal beeld van wat mission is en welke rol zij daar in kunnen vervullen. Hierdoor faalt IFES-Nederland er in de praktijk in om studenten actief toe te rusten en betrokken te laten zijn in het bredere spectrum van mission.

7 Aangesloten studenten

7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zal ik de resultaten van een door mij uitgevoerd kwantitatief onderzoek in de vorm van een enquête onder 3000 studenten beschrijven. Hierbij beperk ik mij tot de zes vooraf opgestelde deelvragen, te weten:⁹⁶

- In hoeverre zijn de studenten bekend met het huidige aanbod van missionaire toerusting door IFES-Nederland?
- Welke behoeften ervaren bij IFES aangesloten studenten als het gaat om missionaire toerusting?
- Is er een verschil in behoefte aan missionaire toerusting tussen de verschillende aangesloten bloedgroepen?
- Is er een verschil in de behoefte aan missionaire toerusting tussen mannen en vrouwen?
- Is er een verschil in de behoefte aan missionaire toerusting tussen de verschillende vakgebieden?
- Hoe beoordelen de bij IFES aangesloten studenten het huidige aanbod van missionaire toerusting?

Het volledige onderzoek is terug te vinden in de bijlage. Voor vragen over onderzoeksmethodiek, validiteit, etc. verwijs ik naar mijn 'verantwoordingsdocument'.

7.2 Bekendheid met huidige aanbod

Doel van deze deelvraag is het krijgen van een algemene indruk ten aanzien van de naamsbekendheid van (door IFES) aangeboden missionaire toerusting. Zoals te zien is in onderstaande tabel is er onder de respondenten een grote bekendheid met de Live-it! conferentie. Opvallend is dat de cursus Aanstekelijk Christen Zijn maar bij een kleine helft van de respondenten bekend is. Omdat IFES-Nederland deze cursus als speerpunt ziet in het missionair toerusten van studenten zou er een grotere bekendheid verwacht mogen worden.

	<i>Aantal</i>	<i>In %</i>
Live-it!	224	80%
cursus Aanstekelijk Christen Zijn	128	46%
toerusting op aanvraag door IFES	76	27%
verzorging missionaire toerusting zonder betrokkenheid IFES	57	20%
geen van bovenstaande vormen zijn mij bekend	33	12%

7.3 Ervaren behoeften

Onderdelen die volgens de respondenten in elk geval aanwezig moeten zijn in toerustingsmateriaal is Bijbelstudie en gebed. Daarnaast wil men graag met elkaar in discussie en praktische ideeën en tips aangereikt krijgen. Bij een mogelijke cursus moet een cursusboek of hand-out aanwezig zijn, de aanwezigheid van een IFES studentwerker of trainee wordt niet als heel noodzakelijk gezien. De totale cursus heeft idealiter een lengte van vier avonden (40% heeft een voorkeur voor 2 tot 3 avonden en 46% een voorkeur voor 4 tot 6 avonden).

⁹⁶ zie ook het projectplan in het verantwoordingsdocument

Een ranglijst van onderwerpen van aansprekend naar onaansprekend ziet er als volgt uit:

De volgende onderwerpen zouden mij aanspreken *aansprekend* *onaansprekend*

01	Persoonlijk getuigen-zijn	96%	4%
02	Getuigen-zijn op je werk	93%	7%
03	De relevantie van het evangelie	92%	8%
04	Moeilijke vragen (apologetiek)	91%	9%
05	Bijbellezen met niet-christenen	88%	12%
06	Sociale gerechtigheid	84%	16%
07	De Bijbel: het grote verhaal	82%	18%
08	Engaging the University	79%	21%
09	Ministry: bidden met anderen	78%	22%
10	Evangelie en moslims	72%	28%
11	Zending	68%	32%
12	Waarom getuigen-zijn	66%	34%
13	Missionair diaconaat	50%	50%
14	(straat) evangelisatie	48%	52%
15	Internetevangelisatie	33%	67%

7.4 Verschil tussen bloedgroepen

Zoals aangegeven in paragraaf 6.4 hebben bloedgroepen als C.S.F.R. en VGS/GSV geen missionaire doelstelling. Plaatselijke studentenwerkers ervaren daarom nogal eens tegenstand bij bijvoorbeeld bestuursbezoeken als het gaat om missionaire toerusting in de trant van: 'wij hebben een studiekarakter en onze leden hebben geen behoefte aan missionaire toerusting'. Daarom heb ik onderzocht of dit klopt, hebben leden van verenigingen zonder missionaire doelstelling inderdaad minder behoefte aan missionaire toerusting? Verreweg de meeste respondenten geven aan behoefte te hebben aan missionaire toerusting.

	<i>C.S.F.R.</i>	<i>Alpha</i>	<i>Ichthus</i>	<i>VGS/ GSV</i>	<i>Totaal gemiddelde</i>
ja, ik zou graag meer handvatten krijgen om getuigend te kunnen leven	62%	62%	76%	66%	67%
nee, ik ervaar grote geloofswijfel waardoor ik niet kan/wil getuigen	9%	8%	1%	0%	5%
Nee, ik vind het niet nodig om als student te leren getuigend te leven	0%	0%	0%	0%	0%
nee, ik weet al voldoende om getuigend te kunnen leven	17%	12%	6%	9%	11%
nee, het heeft op dit moment niet mijn prioriteit	12%	19%	16%	26%	17%

Conclusie

Hoewel het in de praktijk zo ervaren wordt wijst het onderzoek uit dat binnen elke bloedgroep behoefte is aan missionaire toerusting. Daarnaast is opvallend dat binnen geen van de bloedgroepen mensen zijn die vinden dat het niet nodig is om als student te leren getuigen. Hoewel bepaalde bloedgroepen geen missionaire doelstelling hebben kan toch geconcludeerd worden dat deze verenigingen in principe open zouden moeten staan voor toerusting van hun leden.

7.5 Verschil mannen/vrouwen

Is het zo dat vrouwen een totaal andere behoefte hebben als het gaat om de inhoud en vorm van missionaire toerusting dan mannen?

Onderdelen in de cursus

Op de vraag welke onderdelen (zoals intellectuele uitdaging, Bijbelstudie, outreach) deel uit moeten maken van een goede toerusting/cursus zijn er geen grote verschillen in antwoorden te zien. De enige keer dat de antwoorden meer dan 10% uit elkaar lagen was bij de vraag naar huiswerk/zelfstudie.

	<i>aansprekend</i>		<i>neutraal</i>		<i>onaansprekend</i>	
	<i>man</i>	<i>vrouw</i>	<i>man</i>	<i>vrouw</i>	<i>man</i>	<i>vrouw</i>
huiswerk/zelfstudie	27%	42%	47%	41%	26%	17%

Onderwerpen in de cursus

Op de vraag welke onderwerpen wel of niet aansprekend zijn liggen bij 4 van de 15 onderwerpen de antwoorden meer dan 10% uit elkaar.

	<i>aansprekend</i>		<i>neutraal</i>		<i>onaansprekend</i>	
	<i>man</i>	<i>vrouw</i>	<i>man</i>	<i>vrouw</i>	<i>man</i>	<i>vrouw</i>
Waarom getuigen-zijn	41%	56%	26%	23%	34%	21%
Evangelie en Moslims	59%	41%	23%	38%	18%	20%
Bijbel lezen met niet christenen	63%	76%	22%	18%	15%	6%
Persoonlijk getuigen-zijn	77%	90%	18%	8%	5%	2%

Conclusie

In het verantwoordingsdocument heb ik aangegeven dat er sprake is van een reëel verschil als er bij meer dan een derde van de onderwerpen sprake is van een groter verschil dan 10%. Uit bovenstaande tabellen is af te leiden dat dit niet het geval is. Daarom is het niet noodzakelijk om apart materiaal te ontwikkelen voor mannen en vrouwen.

7.6 Verschil tussen vakgebieden

Onderdelen in de cursus

Op de vraag welke onderdelen (zoals intellectuele uitdaging, Bijbelstudie, outreach) deel uit moeten maken van een goede toerusting/cursus zijn er geen grote verschillen in antwoorden te zien tussen de vakgebieden van de respondenten. De enige keer dat de antwoorden meer dan 10% uit elkaar lagen was bij de vraag naar Praktische tips/ideeën

	<i>belangrijk</i>		<i>neutraal</i>		<i>onbelangrijk</i>	
	<i>sociaal</i>	<i>technisch</i>	<i>sociaal</i>	<i>technisch</i>	<i>sociaal</i>	<i>technisch</i>
Praktische tips/ideeën	93%	81%	7%	16%	0%	3%

Onderwerpen in de cursus

Op de vraag welke onderwerpen wel of niet aansprekend zijn liggen bij 3 van de 15 onderwerpen de antwoorden meer dan 10% uit elkaar.

	<i>aansprekend</i>		<i>neutraal</i>		<i>onaansprekend</i>	
	<i>sociaal</i>	<i>technisch</i>	<i>sociaal</i>	<i>technisch</i>	<i>sociaal</i>	<i>technisch</i>
Waarom getuigen-zijn	56%	42%	21%	28%	23%	29%
Ministry (bidden met anderen)	66%	52%	20%	29%	14%	18%
Persoonlijk getuigen-zijn	91%	80%	7%	15%	1%	5%

Conclusie

In het verantwoordingsdocument heb ik aangegeven dat er sprake is van een reëel verschil als er bij meer dan een derde van de onderwerpen sprake is van een groter verschil dan 10%. Uit bovenstaande tabellen is af te leiden dat dit niet het geval is. Daarom is het niet noodzakelijk om apart materiaal te ontwikkelen voor verschillende vakgebieden.

7.7 Beoordeling huidige aanbod

Binnen IFES-Nederland wordt de cursus Aanstekelijk Christen Zijn gezien als hét middel om studenten missionair toe te rusten. Daarom is aan de studenten die aangaven deze cursus gevolgd te hebben gevraagd wat zij van de cursus vonden. Men is overwegend zeer tevreden over de inhoud, de mogelijkheden tot interactie en de deskundigheid van de trainer. Over de lengte van de cursus is men iets minder tevreden. Uit een andere vraag in de enquête blijkt dat de respondenten vinden dat een cursus idealiter een lengte heeft van vier avonden (zie ook paragraaf 7.3). Dit kan de reden zijn dat men iets minder tevreden is over de lengte van de cursus (zes avonden). Over de praktische toepasbaarheid (niet heel onbelangrijk) is minder dan de helft tevreden.

	<i>tevreden</i>	<i>neutraal</i>	<i>ontevreden</i>
de algehele inhoud	90%	5%	5%
de praktische toepasbaarheid	47%	53%	0%
de lengte van de cursus	74%	16%	11%
de deskundigheid van de trainer	79%	21%	0%
de mogelijkheden tot interactie	84%	16%	0%

8 Aanbevelingen

8.1 Inleiding

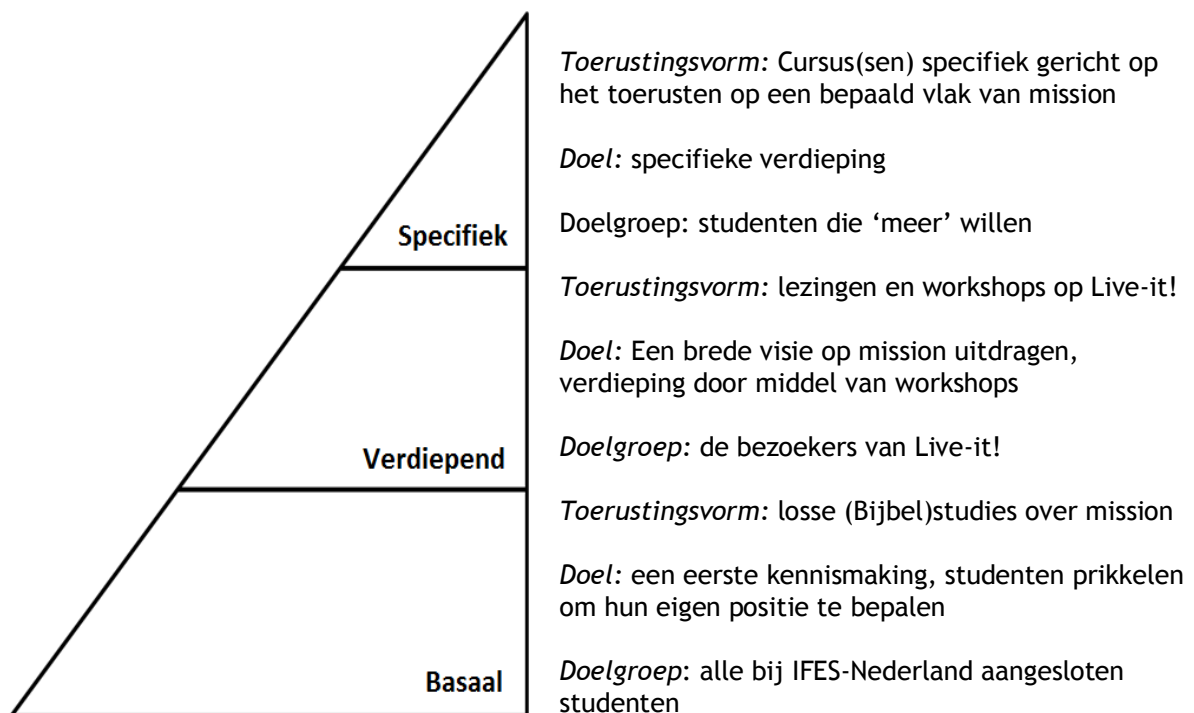
Op basis van de conclusies uit de voorgaande hoofdstukken geef ik in dit hoofdstuk een aantal concrete aanbevelingen.

8.2 Een gezamenlijke visie

De studentenwerkers en trainees zijn degene die de integrale missionaire visie van IFES-Nederland 'handen en voeten' geven. Het is daarom belangrijk dat er met elkaar telkens weer nagedacht wordt over de vraag wat hier exact mee wordt bedoeld. In hoofdstuk 2 heb ik verwoord wat ik hieronder versta. Het blijkt echter altijd weer een spannende zoektocht om de grenzen hiervan te definiëren. Ook levert de verhouding tussen evangelisatie, sociale betrokkenheid en de zorg voor de aarde de nodige gespreksstof op. Als dit regelmatig onderwerp van gesprek is zal er een steeds duidelijkere visie ontstaan en kunnen studentwerkers en trainees ook beter uitdragen wat eronder wordt verstaan.

8.3 Een goede opbouw

In principe zou elke bij IFES-Nederland aangesloten student aan het denken gezet moeten worden over zijn of haar rol in mission. Omdat IFES-Nederland in de meeste gevallen geen directe invloed heeft in de vereniging moet het aanbod zo laagdrempelig en basaal mogelijk beginnen. Naarmate studenten meer direct betrokken raken bij IFES-Nederland (via conferenties en cursussen) kan er meer verdiepend en uiteindelijk ook meer specifiek worden toegerust.

8.3.1 Losse (Bijbel)studies

De basis wordt gevormd door losse (Bijbel)studies die de volle breedte van mission bestrijken. Het doel hiervan is om alle bij IFES-Nederland aangesloten studenten bewust te maken van hun missionaire taak en hen wezenlijke vragen te stellen ten aanzien van hun eigen geloof. In hoeverre zijn zij zelf een discipel van Jezus en volgen zij hem in elk aspect van hun leven/studie?

Ik kies hier voor losse studies omdat dit de meest laagdrempelige manier is om studentenverenigingen handvatten te bieden om hun leden na te laten denken over hun rol in mission. Het losse materiaal moet te downloaden zijn van de site van IFES-Nederland en moet door de verenigingen zelf nog aangepast kunnen worden. Hierdoor kan het materiaal bijvoorbeeld gemakkelijk op worden genomen in een 'kringbundel' o.i.d.

8.3.2 *Lezingen en workshops op Live-it!*

Live-it! is een conferentie met een duidelijk missionaire doelstelling. Toch komen hier ook veel studenten die geen specifieke belangstelling hebben voor mission. Live-it! zie ik daarom een brugfunctie vervullen tussen het (voor de eerste keer) kennis laten maken van een brede groep studenten met mission en het toerusten van een specifieke groep geïnteresseerden in een bepaald werkveld van mission.

Belangrijk is vooral dat op Live-it! een duidelijke integrale visie op mission wordt gecommuniceerd. Dit betekent in de eerste plaats dat in alles wat gebeurt voorkomen moet worden dat er bewust of onbewust een kloof gecreëerd wordt tussen evangelisatie, sociale betrokkenheid en de zorg voor de aarde. Daarnaast zal er in het aanbod van specifieke workshops meer aandacht gegeven moeten worden aan sociale betrokkenheid en de zorg voor de aarde. Mijn advies is om hiervoor samenwerking te zoeken met organisaties als Stichting Present en Micha-Nederland. Hierdoor kunnen met weinig (tot geen) extra inspanning forse stappen worden gezet in het in balans brengen van de integrale missionaire toerusting.

8.3.3 *Cursus(sen)*

De uiteindelijke specifieke toerusting vindt plaats door cursussen. Zoals aangegeven richt IFES-Nederland zich hierin momenteel exclusief op evangelisatie. Zolang er nog geen eigen cursus is ontwikkeld (zie paragraaf 8.4) is mijn aanbeveling op zoek te gaan naar een vervanger voor de cursus Aanstekelijk Christen Zijn en daarbij ook te zoeken naar verbreding van het aanbod.

Als vervanging van de cursus Aanstekelijk Christen Zijn komen met name The Art of Connecting en Stroomzout in aanmerking. Mijn aanbeveling is om met beide cursussen in de huidige vorm een proefsessie te doorlopen met studenten. Aan de hand van deze sessies kan vervolgens besloten worden welke cursus het beste scoort als vervanger van de cursus Aanstekelijk Christen Zijn. Vervolgens kan samen met de betreffende uitgever gekeken worden of het mogelijk is een specifieke studentenuitgave van het materiaal te verzorgen.

Voor de verbreding zou het goed zijn om naast de vervanger van de cursus Aanstekelijk Christen Zijn nog een cursus te positioneren die meer ingaat op de thema's sociale betrokkenheid/zorg voor de aarde. De enige cursus die hiervoor in aanmerking komt is Micha Young.

Gezien de hoge werkdruk kan het lastig zijn om twee cursussen goed 'in de markt te zetten'. Het gevaar is groot dat een van de twee een stiefmoederlijke rol krijgt. Mijn aanbeveling is daarom om te kijken of het mogelijk is om de cursussen telkens aan te bieden in een cyclus van twee jaar. Uitgaande van een gemiddelde studietijd van vier jaar heeft elke student dan de gelegenheid om beide cursussen te volgen, draagt IFES-Nederland duidelijk uit dat zij een brede missionaire visie heeft en is er elke twee jaar sprake van een vernieuwingslag.

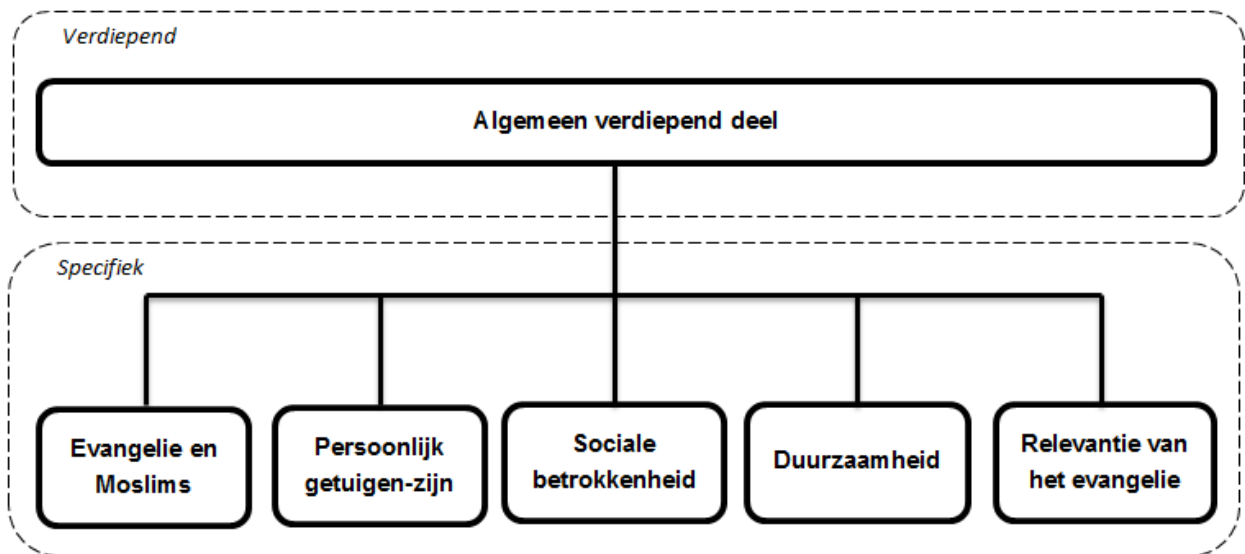
8.4 Een integrale missionaire cursus

Als laatste beveel ik aan om serieus te onderzoeken of er tijd en middelen beschikbaar gemaakt kunnen worden om een eigen cursus te ontwikkelen. Geen van de onderzochte cursussen draagt namelijk een integrale missionaire visie uit. Hierdoor is het toerustingsaanbod onvermijdelijk zeer specifiek. Een eigen cursus zou mooi versterkend kunnen zijn in het slaan van een brug tussen verdiepende en specifieke toerusting.

Mijn idee is om een modulaire cursus te ontwerpen. De basis van de cursus bestaat dan uit een algemeen verdiepend deel van drie 'sessies'. Hierin leren de deelnemers wat bedoeld wordt met integral mission en wat de verhouding is tussen evangelisatie, sociale betrokkenheid en de zorg voor de aarde. Daarnaast is het de bedoeling dat de groep tijdens deze eerste sessies bekijkt op welk vlak zij zichzelf verder willen verdiepen. Deze verdere verdieping bestaat dan uit minimaal twee en maximaal vier extra sessies. Deze verdiepende spits van de cursus hoeft IFES-Nederland niet perse zelf te ontwikkelen. Gedacht kan worden om een organisatie als Present bereid te vinden om een korte cursus te ontwerpen rondom sociale betrokkenheid, Evangelie & Moslims voor een cursus rondom moslimstudenten, Time to Turn rondom de zorg voor de aarde, etc. Een dergelijke spits kan er vrij eenvoudig uitzien. Zo kun je bij het thema 'sociale betrokkenheid' denken aan een avond met

een gesprek over sociale betrokkenheid, vervolgens een praktische 'outreach' via een organisatie als Present en daarna een avond evaluatie.

Schematisch ziet de cursusopbouw er dan als volgt uit:

9 Slotwoord

Met veel plezier heb ik de afgelopen maanden gewerkt aan dit afstudeeronderzoek. Vooral de literatuurstudie naar integral mission was een bron van inspiratie en nieuwe ideeën. Integral mission stelt een aantal prikkelende vragen aan IFES-Nederland: met welk doel leidt IFES-Nederland studenten op, op welke wijze kunnen studenten het geleerde ook na hun studententijd toepassen, welke koppeling ziet IFES-Nederland tussen de drie beschreven deelgebieden, op welke wijze kunnen ook niet-christelijke studenten deelnemen aan de missionaire activiteiten, etc. Mijn hoop en verwachting is dat deze literatuurstudie voldoende gespreksstof oplevert om tot de vorming van een missionaire theologie te komen die als basis kan dienen voor het missionaire werk van IFES-Nederland.

Het schrijven van de thesis was ook een bevestiging van het feit dat ik het erg leuk vind om zelfstandig een visie te vormen op een bepaald onderwerp en dat ik de betreffende visie graag omzet in een aantal praktische ideeën. Het kwantitatieve onderzoek naar de mening van studenten vond ik minder boeiend, ik word met name gedreven door een prikkelende visie. Het gevaar is dat ik daarmee voorbij ga aan wat de 'doelgroep' wil en hen daarmee verlies. Dit zal wel een blijvende strijd worden in mijn verdere vakuitoefening.

Naast al het voordeel dat dit onderzoek heeft voor IFES-Nederland heb ik er zelf ook veel aan gehad. In het missionaire werk dat ik in het Oude Noorden van Rotterdam doe komt de vraag naar de verhouding tussen de verschillende deelgebieden ook regelmatig naar voren. Deze studie heeft mij verder op weg geholpen in het vormen en verfijnen van mijn eigen missionair theologische visie.

Literatuur

De volgende boeken zijn geraadpleegd en/of geciteerd:

Ahlers, J. en Boender R.C.W., *Generatie Z. Ken ze, begrijp ze en inspireer ze voor een beter leven* (Amsterdam: Bertram + de Leeuw Uitgevers, 2011) 231 pp.

Boersema, P., e.a., *Christenen verkennen andere godsdiensten in West-Europa* (Zoetermeer: Uitgeverij Boekencentrum, 2008) 282 pp.

Bonhoeffer, D., *The cost of discipleship* (New York: SCM Press Ltd, 1959) 285 pp.

Bosch, D.J., *Transforming Mission. Paradigm Shifts in Theology of Mission* (New York: Orbis Books, 1991, vierentwintigste druk 2008) 587 pp.

Boschma, J. en Groen, I. *Generatie Einstein. slimmer sneller en socialer* (Amsterdam: Pearson Education, 2006, tweede druk 2007) 160 pp.

Chester, T., *Justice, Mercy and Humility: Integral Mission and the Poor* (Caliste, UK: Paternoster, 2002) 227 pp.

Crowe, R. en Muir, B., *The art of connecting. Jij Jezus en je vrienden* (Almere: Coconut, 2006) 112 pp.

Dillard, R.B. en Longman III, T., *Inleiding op het Oude Testament* (Heerenveen: Uitgeverij Groen, 2000) 591 p.

Escobar, S., *A Time for Mission, The Challenge for global Christianity* (Nottingham: InterVarsity Press, 2003) 190 pp.

Gruchy, S., *Integrating Mission and development: Ten Theological Theses* (z.p. en z.j.) 36 pp.

Hybels, B. en Mittelberg, M., *Zo word je een aanstekelijk christen* (Hoornaar: Gideon, 1996, zesde druk 2002) 231 pp.

Klijn, A.F., *Apostolische Vaders 3. Barnabas, Papias, Brief aan Diognetus, Quadratus* (Baarn: Bosch Keuning N.V. 1967) 143 pp.

Newbigin, L., *The Open Secret. An Introduction to the Theology of Mission* (Grand Rapids: B. Eerdmans Publishing Co., 1978, tweede druk 1995) 192 pp.

Nissen, J. *New Testament and Mission. Historical and Hermeneutical Perspectives* (Frankfurt am Main: Peter Lang, 1999, vierde druk 2007) 196 pp.

Paas, S., *Jezus als Heer in een plat land. Opzoek naar een Nederlands evangelie* (Zoetermeer: Uitgeverij Boekencentrum, 2001, derde druk 2004) 209 pp.

Paas, S., *Vrede stichten. Politiek meditatie* (Zoetermeer: Uitgeverij Boekencentrum, 2007) 433 pp.

Pritchard, P., *WillowCreek. Een eerlijke evaluatie* (Heerenveen: Uitgeverij Barnabas, 1997) 238 pp.

Ramachandra, V., *What is integral mission*, (z.p. en z.j.) 10 pp.

Snakkers, M.A., *You are the light of the World: statements on Mission by the World Council of Churches 1980-2005* (Genève: World Council of Churches, 2005) 172 pp.

Sprangenberg, F. en Lampert, M., *De grenzeloze generatie en de onstuitbare opmars van de B.V. IK* (Amsterdam: Nieuw Amsterdam Uitgevers, 2011) 288 pp.

Sider, R. J. , *Good news and good works: a theology for the whole gospel* (Grand Rapids: Baker Books, 1993) 256 pp.

Stott, J., *Christian Mission in the Mordern World* (Downers Grove: InterVarsity Press, 1975, tweede druk 2008) 191 pp.

Taylor, C., *Een seculiere tijd* (Rotterdam: Lemniscaat, 2010) 556 pp.

Veen, W., *Homo Zappiens. opgroeien, leven en werken in een digitaal tijdperk* (Amsterdam: Pearson Educatrion, 2009) 159 pp.

Wright, C.J.H., *The Mission of God. Unlocking the Bible's Grand Narrative* (Downers Grove: InterVarsity Press, 2006) 581 pp.

De volgende artikelen zijn geraadpleegd en/of geciteerd:

Baltycki, D., 'Wij, kinderen van het web', NRC Next, 4 april 2012

Burgers, J., 'Denk in gaten, niet in boren' Managementboek Magazine, 30 januari 2012

Quist, K., '*Relevantie voor de wereld inherent aan christelijk geloof*' Reformatorisch Dagblad, 30 november 2011

EIAA, Mediascope Europe onderzoek 2007, <http://www.mediaonderzoek.nl/1089/internet-is-populairder-dan-tv-onder-jongeren>

De volgende internetsites zijn geraadpleegd en/of geciteerd:

www.motivication.nl

www.ifes.nl

www.sowmedia.nl

www.timetoturn.nl

www.ifesworld.org

www.InterVarsity.org

www.osupriceoflife.org

www.michacampagne.nl

www.centrum-g.nl

www.evangelisatie.centrum-g.nl

www.csfr.nl

www.ichthuslandelijk.nl

www.alphalandelijk.nl

www.cru.org

De volgende overige materialen zijn geraadpleegd en/of geciteerd:

Cursusboek Grote Opdrachtschool, versie 2002

Cursusboek Strooizout, versie 2009

Cursusboek The Art of Connecting, versie 2006

Cursusboek ROOTZ, versie 2012

Cursusboek Aanstekelijk Christen Zijn, versie 2006

Voorlopige versie Micha Young, zomer 2012

IFES-Nederland, *Meerjarenbeleidsplan 2009-2013* (eigen uitgave IFES-Nederland, 2009)

IFES-world, Living Stones, IFES vision to 2020

Griffioen, C., *Missionair werk voor en met studenten. Een onderzoek naar het missionaire succes van IFES-verenigingen* (thesis CHE, 2012)

Bijlage I: Enquête

Onderzoek missionaire toerusting studenten

Voor IFES-Nederland onderzoek ik hoe studenten op een eigentijdse en relevante manier missionair toegerust kunnen worden. Daarom zou ik heel graag willen weten of je überhaupt behoefte hebt aan missionaire toerusting, in hoeverre je bekend bent met bepaalde vormen van toerusting, welke onderwerpen je (mogelijk) aanspreken, etc. Hiervoor heb ik een korte enquête gemaakt. Het invullen van de vragenlijst duurt ongeveer 10 minuten. Onder degenen die dat op prijs stellen verloot ik drie boekenbonnen van 25,- euro. Het invullen van de enquête is anoniem. Alleen als je kans wilt maken op de boekenbon word je e-mailadres bewaard. Dit kun je in de laatste vraag aangeven. Je gegevens worden vertrouwelijk behandeld. Voor vragen over dit onderzoek kun je contact opnemen met Adrian Boogaard via Adrian@ifes.nl

Algemene vragen

Geslacht:

- ☐ man
- ☐ vrouw

Van welke vereniging ben je op dit moment lid: (slechts één antwoord mogelijk)

- ☐ C.S.F.R.
- ☐ Alpha
- ☐ Ichthus
- ☐ VGS/ GSV
- ☐ GHBOV
- ☐ C.S.V. Alpha
- ☐ C.S.R. Delft
- ☐ GTSV Voetius
- ☐ T.S.G. Themelios
- ☐ Ad Tempus Vitae
- ☐ Lux ad Mosam
- ☐ Student.Point
- ☐ CURA Middelburg
- ☐ ik ben geen lid van een IFES-vereniging

Ik ben op dit moment: *(totale studietijd rekenen, dus ook eerdere studies)

- ☐ 1e jaars student
- ☐ 2e jaars student
- ☐ 3e jaars student
- ☐ 4e jaars student
- ☐ 5e jaars student
- ☐ meer dan 5 jaar

Op welk niveau studeer je momenteel:

- ☐ MBO
- ☐ HBO
- ☐ WO

In welk vakgebied kun je je huidige studie het beste plaatsen: (zie ook: www.kiesjestudie.nl/studierichtingen.html)

- ☐ Onderwijs en Opvoeding
- ☐ Taal en communicatie
- ☐ Kunst en Cultuur
- ☐ Recht en Bestuur
- ☐ Economie en Bedrijf
- ☐ Gedrag en Maatschappij
- ☐ Gezondheid
- ☐ Aarde en Milieu
- ☐ Exact en Informatica
- ☐ Techniek
- ☐ Interdisciplinair

Heb je behoefte aan missionaire toerusting? (slechts één antwoord mogelijk, kies het antwoord dat het beste past)

- ☐ Ja, ik zou graag meer handvatten krijgen om getuigend te kunnen leven
- ☐ Nee, ik ervaar grote geloofstwijfel waardoor ik niet kan/wil getuigen
- ☐ Nee, ik vind het niet nodig om als student te leren getuigend te leven
- ☐ Nee, ik weet al voldoende om getuigend te kunnen leven
- ☐ Nee, het heeft op dit moment niet mijn prioriteit

Bij antwoord 'nee' op voorgaande vraag volgende tussenscherm:

Ondanks het feit dat je geen behoefte hebt aan missionaire toerusting zouden we graag je mening willen hebben over missionaire toerusting en de mate waarin jij/je vereniging daarbij betrokken is. We willen je daarom vragen om het vervolg van deze enquête toch in te vullen. Jouw mening is belangrijk om een goed beeld te krijgen van alle bij IFES aangesloten studenten.

Missionaire Toerusting

Geef aan of je bekend bent (in naam) met (één van) de volgende vormen van toerusting: (meer antwoorden mogelijk)

- ☐ Aanstekelijk Christen-Zijn cursus
- ☐ Toerustingavonden op aanvraag door studentenwerker of IFES-trainee
- ☐ Transformission
- ☐ Live it!
- ☐ InterAction Team
- ☐ Summer Teams
- ☐ Vereniging verzorgd missionaire toerusting zonder IFES-betrokkenheid
- ☐ Geen van bovenstaande vormen zijn mij bekend

Reageer op de volgende stellingen:

	zeer mee eens	mee eens	neutraal	oneens	zeer oneens
Op mijn vereniging hoor ik weinig over IFES	☐	☐	☐	☐	☐
De primaire taak van een studentenvereniging is getuigen-zijn	☐	☐	☐	☐	☐
IFES probeert ons teveel aan te zetten tot getuigen-zijn	☐	☐	☐	☐	☐
Je kan pas een getuige zijn als je zeker bent van je geloof	☐	☐	☐	☐	☐
Getuigen-zijn is vooral een individuele aangelegenheid	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn vereniging heeft getuigen-zijn hoog op de agenda staan	☐	☐	☐	☐	☐
Getuigen-zijn heeft voor mij geen prioriteit	☐	☐	☐	☐	☐

De volgende onderdelen moeten onderdeel uitmaken van een goede cursus/training:

	zeer belangrijk	belangrijk	neutraal	onbelangrijk	zeer onbelangrijk
Intellectuele uitdaging	☐	☐	☐	☐	☐
Bijbelstudie	☐	☐	☐	☐	☐
Rollenspellen	☐	☐	☐	☐	☐
Discussie	☐	☐	☐	☐	☐
Huiswerk/zelfstudie	☐	☐	☐	☐	☐
Outreach (praktijkopdrachten)	☐	☐	☐	☐	☐
Gebed	☐	☐	☐	☐	☐
Praktische ideeën/tips voor missionaire activiteiten	☐	☐	☐	☐	☐

Geef bij de volgende kenmerken aan in welke mate je deze belangrijk vindt voor een goede cursus/training:

	zeer belangrijk	belangrijk	neutraal	onbelangrijk	zeer onbelangrijk
Flexibiliteit in aantal sessies	☐	☐	☐	☐	☐
Flexibiliteit in de duur van een sessie	☐	☐	☐	☐	☐
Volledig te volgen via internet	☐	☐	☐	☐	☐
Deels te volgen via internet	☐	☐	☐	☐	☐
Een eigen cursusboek/handout	☐	☐	☐	☐	☐
Begeleiding door IFES studentwerker/trainee	☐	☐	☐	☐	☐

Als ik aan een cursus/training deel zou nemen zou deze idealiter een maximale lengte moeten hebben van: (met sessie bedoelen we hier een toerustingsmoment van ongeveer 1 tot 2 uur)

- ☐ 1 sessie
- ☐ 2 - 3 sessies
- ☐ 4 - 6 sessies
- ☐ 7 - 9 sessies
- ☐ > 10 sessies

De volgende onderwerpen zouden mij aanspreken:

	zeer aansprekend	aansprekend	neutraal	onaansprekend	zeer onaansprekend
Waarom getuigen- zijn	☐	☐	☐	☐	☐
Missionair diaconaat	☐	☐	☐	☐	☐
Sociale gerechtigheid	☐	☐	☐	☐	☐
Evangelie en moslims	☐	☐	☐	☐	☐
Engaging the university	☐	☐	☐	☐	☐
(straat) evangelisatie	☐	☐	☐	☐	☐
Bijbellezen met niet- christenen	☐	☐	☐	☐	☐
Ministry: bidden met anderen	☐	☐	☐	☐	☐
Moeilijke vragen (apologetiek)	☐	☐	☐	☐	☐
Zending	☐	☐	☐	☐	☐
De Bijbel: het grote verhaal	☐	☐	☐	☐	☐
De relevantie van het evangelie	☐	☐	☐	☐	☐
Persoonlijk getuigen- zijn	☐	☐	☐	☐	☐
Internetevangelisatie	☐	☐	☐	☐	☐
Getuigen-zijn op je werk	☐	☐	☐	☐	☐

Betrokkenheid/ervaring

Vriendschappelijke contacten met niet-christenen (kies antwoord dat op dit moment het beste bij je past)

- ☐ Heb ik niet en heb daar ook geen interesse in
- ☐ Heb ik niet, maar zou het wel willen: ik weet alleen niet hoe
- ☐ Heb ik niet, ik sta er wel open voor maar het heeft geen prioriteit
- ☐ Heb ik wel, maar ik zie dit niet als een mogelijkheid om hen te laten zien wie Jezus voor mij is
- ☐ Heb ik wel, maar ik vind het lastig om hen te laten zien wie Jezus voor mij is
- ☐ Heb ik wel en ik heb er geen moeite mee om hen te laten zien wie Jezus voor mij is
- ☐ Geen van bovenstaande antwoorden zijn op mij van toepassing

Jong-gelovigen en zoekers op de vereniging (meer antwoorden mogelijk)

- ☐ Van onze vereniging zijn studenten lid die vanuit een niet-christelijke achtergrond tot geloof zijn gekomen
- ☐ Meer dan 5% (meer dan 1 op 20) van onze leden zijn vanuit een niet-christelijke achtergrond tot geloof gekomen
- ☐ Op onze vereniging zijn zoekers (studenten met levensvragen of die meer willen weten over het christelijk geloof) welkom
- ☐ Meer dan 5% (meer dan 1 op 20) van de studenten die onze verenigingsactiviteiten bezoeken zijn zoekers.
- ☐ Geen van bovenstaande antwoorden zijn op mijn vereniging van toepassing

Voor mijn persoonlijke betrokkenheid bij getuigen-zijn geef ik mijzelf het cijfer: (het gaat hier om de mate waarin jezelf tevreden bent over je eigen betrokkenheid)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Mijn vereniging organiseert of is betrokken bij (meer antwoorden mogelijk)

- ☐ geen enkele 'missionaire' activiteit
- ☐ een Student Alpha-cursus
- ☐ een open Bijbelkring
- ☐ (missionair) diaconale activiteiten (zoals Serve the City, stichting HiP, Leger des Heils, etc.)
- ☐ het houden van enquêtes op de universiteit
- ☐ de organisatie van een Veritas-forum
- ☐ dialoog gesprekken tussen niet-christenen en christenen
- ☐ WaaromJezusvoorStudenten.nl
- ☐ het Marcusproject
- ☐ Other:

Ik heb wel eens deelgenomen aan de Aanstekelijk Christen-Zijn cursus

- ☐ ja
☐ nee

Bij antwoord 'ja' op voorgaande vraag volgende tussenscherm voor Aanstekelijk Christen Zijn cursus:

Aanstekelijk Christen-Zijn cursus

Hoe tevreden ben je over:

	zeer tevreden	tevreden	neutraal	ontevreden	zeer ontevreden
de algehele inhoud	☐	☐	☐	☐	☐
de praktische toepasbaarheid	☐	☐	☐	☐	☐
de lengte van de cursus	☐	☐	☐	☐	☐
de deskundigheid van de trainer	☐	☐	☐	☐	☐
de mogelijkheden tot interactie	☐	☐	☐	☐	☐

Afrondende vragen

Heb je mogelijk suggesties voor verbetering van de missionaire toerusting van IFES:

Heb je mogelijk nog opmerkingen die je wilt maken n.a.v. deze vragenlijst?

Ja, ik wil kans maken op de boekenbon. Neem als ik gewonnen heb contact met mij op via het volgende e-mail adres:

Bijlage II: Niet bewerkte resultaten enquête

Algemene vragen

Geslacht

	<i>percentage</i>
man	40,4%
vrouw	59,6%

Van welke vereniging ben je op dit moment lid: (slechts één antwoord mogelijk)

	<i>aantal</i>	<i>percentage</i>
C.S.F.R.	82	29%
Alpha	26	9%
Ichthus	67	24%
VGS/ GSV	35	12%
C.S.V. Alpha	7	2%
C.S.R. Delft	35	12%
Ad Tempus Vitae	1	0%
Lux ad Mosam	10	4%
CURA Middelburg	8	3%
geen lid van IFES-vereniging	9	3%

Ik ben op dit moment: *(totale studietijd rekenen, dus ook eerdere studies)

	<i>aantal</i>	<i>percentage</i>
1e jaars student	36	13%
2e jaars student	49	18%
3e jaars student	64	23%
4e jaars student	49	18%
5e jaars student	44	16%
meer dan 5 jaar	38	14%

Op welk niveau studeer je momenteel:

	<i>aantal</i>	<i>percentage</i>
MBO	3	1%
HBO	81	29%
WO	196	70%

In welk vakgebied kun je je huidige studie het beste plaatsen: (zie ook: www.kiesjestudie.nl/studierichtingen.html)

	<i>aantal</i>	<i>percentage</i>
Onderwijs en Opvoeding	18	6%
Taal en Communicatie	16	6%
Kunst en Cultuur	9	3%
Recht en Bestuur	13	5%
Economie en	23	8%

Bedrijf		
Gedrag en Maatschappij	38	14%
Gezondheid	54	19%
Aarde en Milieu	22	8%
Exact en Informatica	14	5%
Techniek	58	21%
Interdisciplinair	15	5%

Heb je behoefte aan missionaire toerusting? (slechts één antwoord mogelijk, kies het antwoord dat het beste past)

	<i>aantal</i>	<i>percentage</i>
ja, ik zou graag meer handvatten krijgen om getuigend te kunnen leven	178	64%
nee, ik ervaar grote geloofstwijfel waardoor ik niet kan/wil getuigen	14	5%
nee, ik vind het niet nodig om als student te leren getuigend te leven	1	0%
nee, ik weet al voldoende om getuigend te kunnen leven	39	14%
nee, het heeft op dit moment niet mijn prioriteit	48	17%

Missionaire Toerusting

Geef aan of je bekend bent (in naam) met (één van) de volgende vormen van toerusting: (meer antwoorden mogelijk)

	<i>ja</i>	<i>nee</i>
Aanstekelijk Christen-Zijn cursus	46%	54%
Toerustingavonden op aanvraag door studentenwerker of IFES-trainee	27%	73%
Transformission	21%	79%
Live it!	80%	20%
InterAction Team	11%	89%
Summer Teams	19%	81%
Vereniging verzorgd missionaire toerusting zonder IFES-betrokkenheid	20%	80%
Geen van bovenstaande vormen zijn mij bekend	12%	88%

Reageer op de volgende stellingen:

	<i>zeer mee eens</i>	<i>mee eens</i>	<i>neutraal</i>	<i>oneens</i>	<i>zeer oneens</i>
Op mijn vereniging hoor ik weinig over IFES	1%	13%	16%	55%	13%
De primaire taak van een studentenvereniging is getuigen-zijn	2%	15%	23%	44%	14%
IFES probeert ons teveel aan te zetten tot getuigen-zijn	1%	10%	32%	46%	10%
Je kan pas een getuige zijn als je zeker bent van je geloof	7%	23%	21%	40%	7%

Getuigen-zijn is vooral een individuele aangelegenheid	2%	17%	14%	51%	14%
Mijn vereniging heeft getuigen-zijn hoog op de agenda staan	1%	17%	29%	42%	10%
Getuigen-zijn heeft voor mij geen prioriteit	0%	10%	22%	44%	23%

De volgende onderdelen moeten onderdeel uitmaken van een goede cursus/training:

	<i>zeer belangrijk</i>	<i>belangrijk</i>	<i>neutraal</i>	<i>onbelangrijk</i>	<i>zeer onbelangrijk</i>
Intellectuele uitdaging	13%	53%	23%	9%	1%
Bijbelstudie	28%	57%	10%	4%	0%
Rollenspellen	5%	30%	38%	24%	3%
Discussie	17%	57%	19%	5%	0%
Huiswerk/zelfstudie	5%	31%	43%	19%	1%
Outreach (praktijkopdrachten)	14%	47%	30%	6%	1%
Gebied	62%	33%	4%	1%	0%
Praktische ideeën/tips voor missionaire activiteiten	36%	50%	12%	1%	0%

Geef bij de volgende kenmerken aan in welke mate je deze belangrijk vindt voor een goede cursus/training:

	<i>zeer belangrijk</i>	<i>belangrijk</i>	<i>neutraal</i>	<i>onbelangrijk</i>	<i>zeer onbelangrijk</i>
Flexibiliteit in aantal sessies	8%	49%	29%	11%	2%
Flexibiliteit in de duur van een sessie	5%	37%	38%	18%	2%
Volledig te volgen via internet	2%	8%	33%	45%	10%
Deels te volgen via internet	1%	25%	36%	32%	6%
Een eigen cursusboek/handout	10%	50%	28%	10%	1%
Begeleiding door IFES studentwerker/trainee	13%	39%	39%	6%	1%

Als ik aan een cursus/training deel zou nemen zou deze idealiter een maximale lengte moeten hebben van: (met sessie bedoelen we hier een toerustingsmoment van ongeveer 1 tot 2 uur)

	<i>percentage</i>
1 sessie	4%
2 - 3 sessies	40%
4 - 6 sessies	46%
7 - 9 sessies	7%
> 10 sessies	3%

De volgende onderwerpen zouden mij aanspreken:

	<i>zeer aansprekend</i>	<i>aansprekend</i>	<i>neutraal</i>	<i>onaansprekend</i>	<i>zeer onaansprekend</i>
--	-------------------------	--------------------	-----------------	----------------------	---------------------------

Waarom getuigen-zijn	8%	41%	24%	22%	4%
Missionair diaconaat	4%	29%	34%	30%	2%
Sociale gerechtigheid	17%	45%	25%	10%	2%
Evangelie en moslims	14%	34%	32%	18%	1%
Engaging the university	14%	41%	29%	13%	1%
(straat) evangelisatie	6%	29%	25%	31%	8%
Bijbellezen met niet-christenen	19%	51%	19%	8%	2%
Ministry: bidden met anderen	16%	42%	25%	15%	1%
Moeilijke vragen (apologetiek)	33%	46%	12%	6%	2%
Zending	10%	35%	32%	19%	2%
De Bijbel: het grote verhaal	14%	47%	25%	11%	2%
De relevantie van het evangelie	27%	46%	19%	5%	2%
Persoonlijk getuigen-zijn	38%	46%	12%	2%	1%
Internetevangelisatie	4%	19%	31%	36%	9%
Getuigen-zijn op je werk	26%	52%	15%	5%	1%

Betrokkenheid/ervaring

Vriendschappelijke contacten met niet-christenen (kies antwoord dat op dit moment het beste bij je past)

	<i>percentage</i>
Heb ik niet en heb daar ook geen interesse in	0%
Heb ik niet, maar zou het wel willen: ik weet alleen niet hoe	4%
Heb ik niet, ik sta er wel open voor maar het heeft geen prioriteit	8%
Heb ik wel, maar ik zie dit niet als een mogelijkheid om hen te laten zien wie Jezus voor mij is	5%
Heb ik wel, maar ik vind het lastig om hen te laten zien wie Jezus voor mij is	58%
Heb ik wel en ik heb er geen moeite mee om hen te laten zien wie Jezus voor mij is	20%
Geen van bovenstaande antwoorden zijn op mij van toepassing	3%

Jong-gelovigen en zoekers op de vereniging (meer antwoorden mogelijk)

	<i>percentage</i>
Van onze vereniging zijn studenten lid die vanuit een niet-christelijke achtergrond tot geloof zijn gekomen	36%
Meer dan 5% (meer dan 1 op 20) van onze leden zijn vanuit een niet-christelijke achtergrond tot geloof gekomen	6%
Op onze vereniging zijn zoekers (studenten met levensvragen of die meer willen weten over het christelijk geloof) welkom	48%
Meer dan 5% (meer dan 1 op 20) van de studenten die onze verenigingsactiviteiten bezoeken zijn zoekers.	11%
Geen van bovenstaande antwoorden zijn op mijn vereniging van toepassing	34%

Voor mijn persoonlijke betrokkenheid bij getuigen-zijn geef ik mijzelf het cijfer: (het gaat hier om de mate waarin jezelf tevreden bent over je eigen betrokkenheid)

<i>cijfer</i>	<i>percentage</i>
01	0%
02	2%

03	5%
04	10%
05	17%
06	35%
07	20%
08	9%
09	1%
10	0%

Mijn vereniging organiseert of is betrokken bij (meer antwoorden mogelijk)

	<i>percentage</i>
geen enkele 'missionaire' activiteit	15%
een Student Alpha-cursus	57%
een open Bijbelkring	48%
(missionair) diaconale activiteiten (zoals Serve the City, stichting HiP, Leger des Heils, etc.)	36%
het houden van enquêtes op de universiteit	4%
de organisatie van een Veritas-forum	46%
dialogo gesprekken tussen niet-christenen en christenen	19%
WaaromJezusvoorStudenten.nl	1%
het Marcusproject	27%

Ik heb wel eens deelgenomen aan de Aanstekelijk Christen-Zijn cursus

	<i>percentage</i>
ja	7%
nee	92%

Aanstekelijk Christen-Zijn cursus

Hoe tevreden ben je over*:

	<i>zeer tevreden</i>		<i>tevreden</i>		<i>neutraal</i>		<i>on-tevreden</i>		<i>zeer ontevreden</i>	
de algehele inhoud	1%	2	5%	15	0%	0	0%	0	0%	0
de praktische toepasbaarheid	1%	2	2%	7	4%	1 0	0%	0	0%	0
de lengte van de cursus	1%	2	4%	12	1%	3	1%	2	0%	0
de deskundigheid van de trainer	1%	3	4%	12	1%	4	0%	0	0%	0
de mogelijkheden tot interactie	2%	6	4%	10	1%	3	0%	0	0%	0

* hier ook aantallen gegeven omdat deze vraag slechts door 7% (17 personen) van alle respondenten is ingevuld (alleen degene die de cursus hebben gevolgd)

Afrondende vragen

Heb je mogelijk suggesties voor verbetering van de missionaire toerusting van IFES:

Misschien kunnen stafwerkers / studentenwerkers vaker langskomen bij verenigingen. Ik merk bij onze vereniging dat veel niet weten wat IFES is. Ook weten veel niet welke activiteiten er worden aangeboden. Er wordt veel aangeboden, maar weinig bekend. Onze vereniging neigt steeds meer naar zelfstandigheid. Er bestaan ook discussies om te stoppen met het IFES lidmaatschap. Mijn idee hoe dat kan komen is omdat veel leden het idee hebben dat IFES niet "persoonlijk" betrokken is bij de vereniging. Daardoor wordt de waarde van IFES niet gezien. Daarom zou ik zeggen meer persoonlijke betrokkenheid. Vooral aan het begin van het nieuwe schooljaar. Als je aan het begin een aantal keer veel laat zien dan weten studenten wat IFES is en dan neigen ze misschien meer om terug te vallen op IFES. Dit is geen kritiek, maar mijn ervaring en een idee om dit op te vangen.
Ik zie weinig cursussen of toerusting, of ik mis de PR ervan. Lijkt me wel erg tof om met allerlei studenten na te denken over missionaire zijn, maar ook andere onderwerpen.
wat de meeste christelijke studenten die ik ken vooral missen is intrinsieke motivatie denk ik
geef summerteams/kazachstan-project/sep-uitwisseling meer prioriteit. Daar gaat een missionaire houding leven en dat neem je weer terug naar huis.
een korte, actieve training klinkt goed!
doordringen tot de leden i.p.v. alleen tot het bestuur van een vereniging
Blijven beseffen hoe bijzonder, en hoe bijzonder goed alles is wat God voor ons heeft gedaan, en nog steeds voor ons doet, en Hem daarvoor danken. (Dat klinkt misschien als een open deur intrappen maar dat is het denk ik niet).
Via een bijbelkringthema.
help mensen ook in de stap van het aanmoedigen naar het daadwerkelijk doen. Leg meer nadruk op het hebben van niet-christelijke vrienden vooral voor eerstejaars voordat ze in de vereniging opgeslokt worden.
bij ons op de vereniging is de gedachte dat missionair zijn vooral iets voor de kerk is en dat het daarom beter is om je daarvoor bij een kerk aan te sluiten, om zo de taken niet teveel te versplinteren en niet alles binnen je studentenvereniging te willen halen.
goed kijken per vereniging wat wensen zijn en daarop inspelen
Ik denk dat jullie heel goed bezig zijn
cursus 'aanstekelijk christen zijn' faciliteren, dus niet dat de vereniging zelf iemand moet zoeken om het te organiseren. (wij hebben (nog) geen stafwerker, anders zou die het natuurlijk kunnen doen) en je zou aan tafel kunnen gaan zitten met het bestuur om hen te activeren voor missionaire toerusting (al is het alleen maar de mogelijkheden vanuit IFES duidelijk maken)
De stap naar het praktisch getuigen zijn in het dagelijks leven is een lastige stap maar wel een hele effectieve. Ik denk dat je daar op moet focussen.
Gebed en afstemmen op Gods wil.
Niet direct. Lastig punt is dat ik het gevoel dat veel (vooral net startende) studenten zelf nog veel te hard stoeien met de Waarheid en hun identiteit om al bezig te zijn met anderen om hen heen. Denk dat dit onderwerp zich moet focussen op ouderejaars. O, toch nog een suggestie: stimuleer meer interactie met andere (niet Christelijke) verenigingen. En dan niet te fanatiek gefocust op evangelisatie maar puur als katalysator voor gesprekken/vriendschappen met niet-Christenen.
Enthousiasmeer studenten op de borrelvloer, maar pas op dat je niet opdringerig overkomt. Ik heb het idee dat getuigen zijn/evangelisatie ook een beetje vanbinnenuit moet komen, dus vanuit de liefde die een christen ervaart als die Jezus kent. Misschien is het verstandig om daarop te focussen en daarnaast missionaire toerusting aanbieden.
bidden

Laat mensen meer oefenen, zorg dat ze in beweging komen en het gewoon eens gaan DOEN in plaats van alleen maar theorie en voornemens.
nee, op dit moment niet
Meer bekendheid geven aan de diverse activiteiten die Ifes hierin organiseert. Dit vooral via de eigen studentenvereniging C.S.F.R.
terug naar de Bijbel
blijf inzetten op het waarom, en houd het bottom-up: laat de motivatie vanuit de leden komen en leg niets op. De behoefte is er wel, maak mensen bewust van de behoefte aan het uitdragen van Christus, en laat zien hoe IFES daaraan kan bijdragen.
verenigings activiteit aanbieden over missionair zijn (denk aan een bijbel/studiekring of speciale avonden voor de al bestaande studentenverenigingen)
contact met buitenlandse christenen? Vooral samen bidden
Een zendeling uitnodigen om te komen spreken?
C.S.R. is in het geheel als vereniging niet erg gericht op getuigen zijn, de vereniging als geheel is erg op elkaar gericht en weinig naar buiten. IFES conferenties als de Live-it en Read-it zijn voor veel van onze leden het enige moment dat ze uitgedaagd worden om te getuigen naar niet-christenen. Er is weinig belangstelling voor een cursus als aanstekelijk christen-zijn, omdat getuigen geen prioriteit heeft voor de leden op dit moment. Open deuren zijn denk ik bijvoorbeeld een inspirerende lezing door iemand die in zijn studententijd tot geloof kwam, met een niet-christelijke opvoeding, omdat veel van onze leden opgegroeid zijn op christelijke scholen, en nooit in aanraking zijn gekomen met de frisse energie van een jong-gelovige.
Hoe kan je bijbelstudiegroepen en vooral kringleiders het belang van missionair werk laten zien?
Zelf eens naar IFES gaan, ik heb er geen ervaring mee
Kijk naar waar de vereniging behoefte aan heeft.
Ga zo door!
Zwijgen is goud
Wakker de passie voor Jezus in studenten aan, dan vloeit het vanzelf naar buiten. We moeten altijd uit liefde evangeliseren, en ons laten leiden door de Heilige Geest
wil vooral leren door ervaringsverhalen van anderen
zoveel mogelijk plaatselijk en op individuen of kleine groepen gericht. Verenigingsbreed werkt niet zo of moet een echte concrete activiteit zijn.
meer evangelisatie
Het is de helft van de visie en missie van Ichthus, maar niet de helft van hun activiteiten volgens mij. Misschien dat studenten er geen zin in hebben, maar dat vind ik juist een reden voor IFES om er meer aan te doen, meer te trainen, stimuleren, want het is hartstikke leuk, leerzaam en uitdagend!
Ik vind dat in veel cursussen (al heb ik niet veel ervaring met die van IFES) zo'n kloof zit tussen de praktijk en de theorie. Ik weet precies de argumenten om wel te getuigen, ik weet precies hoe evangelisten te werk gaan; dat heb ik allemaal al wel eens gehoord. Wat ik wil leren is niet hoe ik op een zeepkistje kan staan om het verhaal te vertellen, want dat werkt in mijn ogen toch niet zo goed. Ik wil weten hoe ik op een fijne manier kan getuigen tegen studiegenoten en vrienden, zonder ze het gevoel te geven dat ik ze de hele tijd lastig val met mijn geloof. Die juiste balans (zichtbaar getuige zijn zonder mensen weg te jagen) vind ik heel lastig, en heb ik ook nog nergens geleerd.
Meer betrokkenheid van IFES op onze studentenvereniging. We betalen 10 euro per lid, maar krijgen er weinig voor terug.
gaven v.d. geest gebruiken (gebedsgenezing bijv.)
CURA meer contact met IFES
Jullie doen het super!

Ik denk dat veel mensen (binnen de CSFR) wat hebben aan gesprekstechnieken om het gesprek over Jezus op gang te krijgen

Zorg voor meer zichtbaarheid en naamsbekendheid op hogescholen!

meer praktijk: daadwerkelijk actie in plaats van er alleen maar over praten

Je kunt mensen wel willen aanmoedigen tot getuige zijn, maar dan moeten ze éérst Gods liefde ervaren/zien, want dan weet je wat je uitdeelt. Gods liefde is té groot om voor jezelf te houden, als jij een stukje van die liefde hebt gezien, moet je wel delen! Daarna zijn praktische tips en toerusting handig. Vooral gebed moet topprioriteit krijgen zodat Jezus steeds meer zichtbaar wordt door ons heen en gebed harten verandert.

ik vind internet een interessant podium

lezingen/studiekringen over dit onderwerp aanbieden

Internet sessie

Verenigingen aansporen om missionaire toerusting meer plek te geven en uitvoeren

Ik denk dat het belangrijk is dat we God's weg volgen. Hij is degene die oogst, wij kunnen en mogen zaaien. Zelf kunnen we uiteindelijk niets, maar is het die ons laat zaaien.

Stimuleer verenigingen om hun eigen activiteiten te bedenken en op touw te zetten.

duidelijke presnetatie mogelijkheden van toerusting door IFES op verenigingen door stafid

Meer aansturing op actief evangeliseren in plaats van "christen zijn laten zien"

Misschien wat meer op Israel gericht zijn

nee, ik voel me niet in die mate betrokken bij IFES

open avonden met speciefiek onderwerp

Meer 'reclame' ervoor maken!

Allereerst het creëren van bewustzijn; 'Waarom missionar zijn?' Daarna vragen waar de studenten voor staan; 'Wat geloof ik eigenlijk zelf?'. Na een cursus zou het goed zijn om een soort follow-up te hebben van studenten die samen een trio vormen en voor een persoon gaan bidden. Tenslotte nog een mooie quote over missionair-maatschappelijk betrokken zijn: Sta open voor de noden van je omgeving en leg deze naast wat je als vereniging kunt bieden (volgens Tim Keller).

veeeeel meer bidden

Maak het niet te zweverig

